

2023/2413

31.10.2023

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2023/2413,

18. oktoober 2023,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114, artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusi, ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ⁽²⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni 11. detsembri 2019 teatise esitatud Euroopa rohelise kokkuleppe (edaspidi „Euroopa rohelepe“) kontekstis kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 ⁽⁴⁾ eesmärk saavutada liidus 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning vahe-eesmärk vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet võrreldes 1990. aastate tasemega vähemalt 55 %. Liidu kliimaneutraalsuse eesmärk eeldab energiasüsteemi õiglast ümberkujundamist, mis ei jäta ühtki territooriumi ega kodanikku kõrvale, suuremat energiatõhusust ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia senisest oluliselt suuremat osakaalu lõimitud energiasüsteemis.
- (2) Taastuvenergia on nende eesmärkide saavutamisel põhjanev roll, sest praegu pärineb üle 75 % liidu kasvuhoonegaaside heitest energiasektorist. Kasvuhoonegaaside heite vähendamise saavutamiseks saab taastuvenergia kaasa aidata ka selliste keskkonnaga seotud probleemide lahendamisele nagu elurikkuse vähenemine ja vähendada saastet kooskõlas komisjoni 12. mai 2021 teatise „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas“ eesmärkidega. Rohepöörde taastuvenergia põhinevale majandusele aitab saavutada eesmarke, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses (EL) 2022/591, ⁽⁵⁾ mille eesmärk on ka kaitsta, taastada ja parandada keskkonnaseisundit, peatades muu hulgas elurikkuse vähenemise ja pöörates selle suundumuse ümber. Asjaolu, et taastuvenergia puhul esineb hinnašokke võrreldes fossiilkütustega harvem, võib see seada taastuvenergia kesksel kohal energiaostuvõimetuse vastu võitlemisel. Taastuvenergia võib tuua ka ulatuslikku sotsiaalmajanduslikku kasu, luues uusi töökohti ja edendades kohalikke tööstussektoreid ning rahuldades ühtlasi kasvavat sise- ja üleilmset nõudlust taastuvenergiatehnoloogia järele.

⁽¹⁾ ELT C 152, 6.4.2022, lk 127 ja ELT C 443, 22.11.2022, lk 145.

⁽²⁾ ELT C 301, 5.8.2022, lk 184.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 12. septembri 2023. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 9. oktoobri 2023. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsus (EL) 2022/591, mis käsitleb liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (ELT L 114, 12.4.2022, lk 22).

- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001⁽⁶⁾ on kehtestatud liidu siduv üldeesmärk suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks vähemalt 32 %-ni. Komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ esitatud 2030. aasta kliimaeesmärgi kava kohaselt peaks taastuvenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises suurenema 2030. aastaks 40 %-ni, et saavutada liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärk. Sellega seoses tegi komisjon 2021. aasta juulis Euroopa roheleppesse elluviimist käsitleva paketi osana ettepaneku kahekordistada 2030. aastaks taastuvenergia osakaalu energiaallikate jaotuses võrreldes 2020. aastaga, et saavutada vähemalt 40 % osakaal.
- (4) Üldine kontekst, mille on tekitanud Venemaa sissetung Ukrainasse ja COVID-19 pandeemia mõju, on toonud kaasa energiahindade tõusu kogu liidus, rõhutades seega vajadust parandada kiiremini energiatõhusust ja suurendada taastuvenergia kasutamist liidus. Kolmandatest riikidest sõltumatu energiasüsteemi pikaajalise eesmärgi saavutamiseks peaks liit keskenduma rohepöörde kiirendamisele ja sellise heidet vähendava energiapoliitika tagamisele, millega vähendatakse sõltuvust imporditud fossiilkütustest ning soodustatakse õiglaste ja taskukohaste hindade kehtestamist liidu kodanike ja ettevõtjate jaoks kõigis majandussektorites.
- (5) Komisjoni 18. mai 2022 teatises esitatud kava „REPowerEU“ eesmärk on muuta liit aegsasti enne 2030. aastat Venemaa fossiilkütustest sõltumatuks. Teatises nähakse ette tuule- ja päikeseenergia kiirem kasutuselevõtt, sellise energia keskmise kasutuselevõtu määra suurendamine ning täiendav taastuvenergia tootmise võimsus 2030. aastaks, et suurendada muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmist. Samuti kutsuti selles kaasseadusandjaid üles kaaluma suurema või varasema eesmärgi seadmist taastuvenergia osakaalu suurendamiseks energiallikate jaotuses. Seepärast on asjakohane suurendada liidu taastuvenergia üldeesmärki 42,5 %-ni, et võrreldes praegusega märkimisväärselt suurendada taastuvenergia kasutuselevõtu tempot ja seeläbi kiirendada liidu Venemaa fossiilkütustest sõltuvuse järkjärgulist kaotamist, parandades liidus taskukohase, kindla ja kestliku energia kättesaadavust. Lisaks sellele kohustuslikule tasemele peaksid liikmesriigid püüdma ühiselt saavutada liidu 45 % taastuvenergia üldeesmärgi kooskõlas kavaga „REPowerEU“.
- (6) Taastuvenergiaga seotud eesmärgid peaksid käima käsikäes täiendavate süsinikuheite vähendamise pingutustega, mis on seotud muude mittefossilsete energiaallikatega, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kombineerida eri mittefossilsete energiaallikaid, et saavutada liidu eesmärk saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks, võttes arvesse oma riigi eripära ja energiavarustuse struktuuri. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks taastuvenergia kasutuselevõtt liidu suurema siduva üldeesmärgi raames integreerida täiendavatesse süsinikuheite vähendamise pingutustesse, mis hõlmavad muude selliste mittefossilsete energiaallikate arendamist, mida liikmesriigid otsustavad kasutada.
- (7) Taastuvenergia konkurentsivõime tagab ennekõike innovatsioon. Komisjoni 15. septembri 2015 teatise „Integreeritud strateegilise energiatehnoloogia (SET) kava suunas: Euroopa energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamine“ kohase Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava (edaspidi „SET-kava“) eesmärk on hoogustada üleminekut kliimaneutraalsele energiasüsteemile teadusuuringute ja innovatsiooni meetmete kaudu, mis hõlmavad kogu innovatsiooniahelat alates teadusuuringutest kuni turuleviimiseni. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999⁽⁷⁾ artikli 3 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades määrasid liikmesriigid kindlaks energialiiduga seotud avaliku ja – kui need on olemas – erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevad riiklikud rahastamis- ja muud eesmärgid ning asjakohasel juhul eesmärkide saavutamise ajakava, kajastades komisjoni 25. veebruari 2015. aasta teatises „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ esitatud energialiidu strateegia ja asjakohasel juhul SET-kava prioriteete. Täiendusena oma riiklikele rahastamis- ja muudele eesmärkidele, et edendada taastuvenergia tootmist uuenduslikust

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

taastuenergiatehnoloogiast ning kindlustada liidu jätkuv juhtpositsioon uuendusliku taastuenergiatehnoloogiaga seotud teadus- ja arendustegevuses, peaks iga liikmesriik seadma soovitusliku sihtväärtuse, et uuenduslik taastuenergiatehnoloogia annab 2030. aastaks vähemalt 5 % uuest ülesseatud taastuenergia võimsusest.

- (8) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/1791⁽⁸⁾ artikliga 3 ning vastavalt komisjoni soovitusel (EL) 2021/1749⁽⁹⁾ peaksid liikmesriigid kasutama terviklikku lähenemisviisi, edendades kõige energiatõhusamaid taastavaid energiaallikaid igas sektoris ja iga rakenduse puhul ning soodustades süsteemi tõhusust, nii et mis tahes majandustegevuseks oleks vaja võimalikult vähe energiat.
- (9) Käesolevas direktiivis sätestatud muudatustega toetatakse kavale „REPowerEU“ lisatud komisjoni talituste 18. mai 2022. aasta töödokumendis „Tegevuskava „REPowerEU“ rakendamine: investeerimisvajadused, vesinikusektori edendamise algatus ja biometaanis eesmärkide saavutamine“ seatud liidu eesmärgi – toota 2030. aastaks igal aastal 35 miljardit kuupmeetrit säästvat biometaanis – saavutamist, toetades seeläbi varustuskindlust ja liidu kliimaeesmärke.
- (10) Üha rohkem tunnustatakse vajadust viia bioenergiapoliitika kooskõlla biomassi astmelise kasutamise põhimõttega. Põhimõtte eesmärk on saavutada biomassi kasutamisel ressursitõhusus selle kaudu, et biomassi materiaalsel kasutamisel eelistatakse võimaluse korral alati selle kasutamisele energia tootmiseks, mis läbi suurendatakse olemasoleva biomassi kogust süsteemis. Sellise kooskõlla viimise eesmärk on tagada õiglane juurdepääs biomassi tooraineturule suure lisaväärtusega uuenduslike bioressursipõhiste lahenduste väljatöötamiseks ja kestliku ringbiomajanduse loomiseks. Bioenergiat toetuskavade koostamisel peaksid liikmesriigid seega võtma arvesse kättesaadavaid energia tootmiseks ja muul eesmärgil kasutatavaid kestliku biomassi varusid ning metsa säilitamist süsiniku sidujana ja metsaökosüsteemi säilitamist, samuti ringmajanduse põhimõtet, biomassi astmelise kasutamise põhimõtet ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/98/EÜ kehtestatud jäätmehierarhiat⁽¹⁰⁾. Puitbiomassi tuleks kooskõlas biomassi astmelise kasutamise põhimõttega kasutada lähtuvalt selle suurimast majanduslikust ja keskkonnaga seotud lisaväärtusest järgmises prioriteetsuse järjekorras: puidupõhised tooted, puidupõhiste toodete kasutusea pikendamine, korduskasutamine, ringlussevõtt, bioenergia ja kõrvaldamine. Kui puitbiomassi ei ole majanduslikult otstarbekas või keskkonna seisukohalt asjakohane kasutada muul viisil, aitab sellest energia saamine vähendada taastumatutest energiaallikatest energia tootmist. Liikmesriikide bioenergia toetuskavad peaksid seepärast olema suunatud selliste lähteainete kasutamisele, mille puhul turukonkurents materjalisektoritega on väike ja mille kasutamist peetakse nii kliima kui ka elurikkuse seisukohalt positiivseks, hoides seeläbi ära negatiivsed stiimulid bioenergia mittekestlikuks kasutamiseks, nagu on kirjeldatud komisjoni Teadusuuringute Ühis keskuse 2021. aasta aruandes „The use of woody biomass for energy production in the EU“ („Puitbiomassi kasutamine ELis energia tootmiseks“).

Samal ajal on vaja biomassi astmelise kasutamise põhimõtte kohaldamist tagavate meetmete rakendamisel mõista liikmesriikide eripära, mille alusel liikmesriigid oma toetuskavu välja töötavad. Liikmesriikidel peaks olema lubatud teha nimetatud põhimõttest igakülgset põhjendatud asjaoludel erandeid, näiteks juhul, kui see on vajalik energiavarustuskindluse tagamiseks, näiteks eriti suure külma korral. Liikmesriikidel peaks olema lubatud teha erandeid nimetatud põhimõttest ka siis, kui puuduvad tööstussektorid või töötlemisrajatised, mis võiksid anda teatavate lähteainete kasutamisel teatavas geograafilises piirkonnas suuremat lisaväärtust. Sellisel juhul ei pruugi vedu nimetatud kasutamise eesmärgil väljapoole seda ala olla majanduslikust või keskkonna seisukohast õigustatud. Liikmesriigid peaksid komisjoni sellistest eranditest teavitama. Liikmesriigid ei tohiks anda otsest rahalist toetust energia tootmiseks saepalkidest, vineeripakkudest, tööstuslikust ümarpuidust, kändudest ja juurtest. Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei loeta maksusoodustusi otseks rahaliseks toetuseks. Prioriteetne valik peaks olema

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).

⁽⁹⁾ Komisjoni 28. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1749 „Energiatõhususe esikohale seadmine – põhimõtete rakendamine – suunised ja näited põhimõtte rakendamise kohta otsuste tegemise protsessis energiasektoris ja mujal“ (ELT L 350, 4.10.2021, lk 9).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnustatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

jäätmetekke ärahoidmine ning jäätmete korduskasutamine ja ringlussevõtt. Liikmesriigid peaksid hoiduma selliste toetuskavade koostamisest, mis oleksid vastuolus jäätmekäitluse eesmärkidega ja tooksid kaasa ringlussevõetavate jäätmete ebatõhusa kasutamise. Peale selle ei tohiks liikmesriigid bioenergia tõhusama kasutamise tagamiseks anda uut toetust ega jätkata muu toetuse andmist üksnes elektrienergiat tootvatele jaamadele, välja arvatud juhul, kui need paiknevad piirkonnas, millel on eristaatus seoses fossiilkütustest loobumisega, või Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 349 osutatud äärepoolseimates piirkondades, või kui neis toimub süsiniku kogumine ja säilitamine.

- (11) Taastuvelektri tootmise kiiret kasvu ja selle kulupõhise konkurentsivõime suurenemist saab kasutada üha suurema osakaalu saavutamiseks energianõudluses, näiteks soojuspumpade kasutamise ruumide kütmiseks ja madala temperatuuriga tööstusprotsessides, elektrisõidukite kasutamise transpordis või elektriühjude kasutamise teatavates tööstussektorites. Taastuvelektrit saab kasutada ka selliste sünteetiliste kütuste tootmiseks, mida tarbitakse transpordisektorites, kus süsinikuheidet on keeruline vähendada, näiteks lennu- ja meretranspordis. Elektrifitseerimise raamistik peab võimaldama usaldusväärset ja tõhusat kooskõlastamist ning turumehhanismide laiendamist, et tagada pakkumise vastavus nõudlusele ajas ja ruumis, soodustada paindlikkuse investeerimist ning aidata sellesse ulatuslikult lõimida taastuenergia tootmist. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et taastuvelektri tootmise kasv jätkub piisavas tempos, et rahuldada suurenevat nõudlust. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid kehtestama raamistiku, mis hõlmab turuga kokkusobivaid mehhanisme allesjäänud tõkete kõrvaldamiseks, et luua suure taastuenergia osakaalu jaoks sobivad turvalised ja piisavad elektrisüsteemid ning elektrisüsteemiga täielikult lõimitud salvestusrajatised. Eelkõige tuleks selles raamistikus pöörata tähelepanu allesjäänud tõketele, sealhulgas sellistele mitterahalistele tõketele nagu ametiasutuste ebapiisavad digitaalsed ja inimressursid üha suureneva arvu loataotluste menetlemisel.
- (12) Liikmesriigis taastuenergia osakaalu arvutamisel tuleks muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid võtta arvesse sektoris, kus neid tarbitakse (elektri-, kütte- ja jahutus- või transpordisektoris). Selliste kütuste tootmiseks kasutatud taastuvelektrit ei tohiks topeltarvestuse ärahoidmiseks arvesse võtta. See võimaldaks nende kütuste üle arvestuse pidamise reeglid kogu direktiivi (EL) 2018/2001 lõikes ühtlustada, olenemata sellest, kas neid võetakse arvesse üldise taastuenergiaeesmärgi või mõne alleesmärgi täitmiseks. Samuti võimaldaks see pidada arvestust tegeliku tarbitud energia üle ning võtta seejuures arvesse nende kütuste tootmisel tekkivat energiakadu. Peale selle võimaldaks see pidada arvestust liitu imporditud ja liidus tarbitud muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste üle. Liikmesriikidel tuleks lubada spetsiaalse koostöölepinguga kokku leppida, et ühes liikmesriigis tarbitavaid muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid võetakse arvesse selle liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarses lõpptarbimises, kus need toodeti. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, soovitataks liikmesriikidel pärast selliste koostöölepingute sõlmimist võtta muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid, mis on toodetud muus liikmesriigis kui see, kus neid tarbitakse, arvesse järgmiselt: kuni 70 % nende mahust riigis, kus neid tarbitakse, ja kuni 30 % nende mahust riigis, kus neid toodetakse. Liikmesriigid võivad sõlmida oma lepingud 29. novembril 2021 avatud liidu taastuenergia arendusplatvormi kaudu sõlmitavate spetsiaalsete koostöölepingute vormis.
- (13) Liikmesriikide koostöö taastuenergia propageerimisel võib väljenduda statistilistes ülekannetes, toetuskavades või ühisprojektides. See lubab võtta taastuenergia kulutõhusalt kasutusele kõikjal Euroopas ja aitab kaasa turu lõimumisele. Vaatamata liikmesriikide koostöös peituvatele võimalustele on see siiski olnud väga piiratud ega ole viinud taastuenergia osakaalu suurendamise tõhususes optimaalsete tulemusteni. Seepärast peaksid liikmesriigid olema kohustatud looma 2025. aastaks ühisprojektide alase koostöö raamistiku. Raamistikus peaksid liikmesriigid püüdma luua 2030. aastaks vähemalt kaks ühisprojekti. Lisaks peaksid liikmesriigid, kelle aastane elektritarbimine ületab 100 TWh, püüdma luua 2033. aastaks kolmanda ühisprojekti. Osalevate liikmesriikide puhul sobiks selle kohustuse täitmiseks liikmesriikide panustest rahastatavad projektid komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 ⁽¹⁾ loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames.

⁽¹⁾ Komisjoni 15. septembri 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/1294 liidu taastuenergia rahastamismehhanismi kohta (ELT L 303, 17.9.2020, lk 1).

- (14) Oma 19. novembri 2020. aasta teatises „Eli strateegia avamere taastuvenergia potentsiaali kasutamiseks kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgil“ seadis komisjon kaugeleaatava eesmärgi toota 2050. aastaks liidu kõikides merepiirkondades kokku 300 GW avamere tuuleenergiat ja 40 GW ookeanienergiat. Selle olulise muutuse elluviimiseks peavad liikmesriigid tegema piiriülest koostööd merepiirkonna tasandil. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/869 ⁽¹²⁾ kohaselt peavad liikmesriigid sõlmima mittesiduvad kokkulepped, et teha igas merepiirkonnas 2050. aastaks kasutatava avamere taastuvenergia tootmise eesmärkide saavutamiseks koostööd, kusjuures 2030. ja 2040. aasta on vaheetapid. Teabe avaldamine avamere taastuvate energiaallikate mahtude kohta, mida liikmesriigid kavatsevad hangete kaudu saavutada, suurendab investorite jaoks läbipaistvust ja prognoositavust ning toetab avamere taastuvenergia tootmise eesmärkide saavutamist. Oluline vahend, mis aitab tagada mere samaaegse kasutamise eri viisidel, on mereala ruumiline planeerimine. Mereala ruumilistes planeeringutes on vaja eraldada avamere taastuvenergia projektidele ruumi, et võimaldada pikaajalist planeerimist, hinnata nende avamere taastuvenergia projektide mõju ja tagada üldsuse heakskiit nende kavandatud kasutuselevõtule. Üldsuse heakskiitu suurendab ka see, kui taastuvenergiaokogukondadele antakse võimalus osaleda avamere taastuvenergia ühistes projektides.
- (15) Taastuvelektri ostulepingute turg kasvab kiiresti ja sellega luuakse toodetava taastuvelektri jaoks liikmesriikide toetuskavade ja otse hulgemüügiturul elektrienergia müümise kõrval täiendav turulepääsu võimalus. Samal ajal piirdub taastuvelektri ostulepingute turg endiselt väikese arvu liikmesriikide ja suurettevõtjatega ning suurel osal liidu turust püsivad endiselt arvestatavad haldus-, tehnilised ja rahalised tõkked. Direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 15 sätestatud olemasolevaid meetmeid, millega soovitakse edendada taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõttu, tuleks seega veelgi tugevdada, kaaludes selleks krediittagatiste kasutamist selliste lepingutega seotud rahaliste riskide vähendamiseks; võttes seejuures arvesse, et kui tegemist on riigi tagatistega, ei tohiks need välja tõrjuda erasektori rahastust. Lisaks tuleks taastuvelektri ostulepinguid toetavaid meetmeid laiendada muus vormis taastuvenergia ostulepingutele, sealhulgas asjakohasel juhul taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse ostulepingutele. Seda silmas pidades peaks komisjon analüüsima tegureid, mis takistavad pikaajaliste taastuvenergia ostulepingute sõlmimist, eriti piiriüleste taastuvenergia ostulepingute kasutamist, ning andma välja suunised nende tegurite kõrvaldamiseks.
- (16) Halduslikku loamenetlust võib olla vaja veelgi lihtsustada, et vähendada tarbetut halduskoormust taastuvenergia-projektide ja nendega seotud võrgutaristuprojektide puhul. Võttes aluseks määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikud energia- ja kliimaalased eduaruanded, peaks komisjon kahe aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist kaaluma, kas on vaja lisameetmeid, et veelgi toetada liikmesriike loamenetlust reguleerivate direktiivi (EL) 2018/2001 sätete rakendamisel, sealhulgas kõnealuse direktiivi artikli 16 kohaselt loodud või määratud kontaktpunkti ülesannet tagada kõnealuses direktiivis sätestatud loamenetluse tähtaegadest kinnipidamine. Peaks olema võimalik, et sellised lisameetmed sisaldavad soovituslikke peamisi tulemusnäitajaid, mis käsitlevad muu hulgas loamenetluse kestust taastuvenergia eelisarendusaladel ja neist väljaspool asuvate taastuvenergiaprojektide osas.
- (17) Suur kasutamata võimalus aidata liidu kasvahoonegaaside heidet tulemuslikult vähendada peitub hoonetes. Et jõuda määruses (EL) 2021/1119 sätestatud sihini saavutada liidu kliimaneutraalsus, on vaja vähendada hoonete kütmise ja jahutamise seotud süsinikuheidet, suurendades taastuvenergia tootmise ja kasutamise osakaalu selles sektoris. Viimasel kümnendil ei ole aga taastuvenergia kasutamisel kütmiseks ja jahutamiseks edusamme tehtud – enamjaolt põhineb see biomassi ulatuslikumal kasutamisel. Kui taastuvenergia kasutamise soovituslikku osakaalu hoonete puhul kindlaks ei määrata, ei ole võimalik jälgida taastuvenergia kasutuselevõtu tehtavaid edusamme ja kindlaks teha ilmneva kitsaskohti. Taastuvenergia kasutamise soovitusliku osakaalu kindlaksmääramine annab investoritele orientiiri pikas mõttes, sealhulgas vahetult pärast 2030. aastat algavaks ajavahemikuks. Seepärast tuleks kindlaks määrata, milline peab hoonetes olema kohapeal või lähiumbruses toodetud ja võrgust saadud taastuvenergia

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45).

soovituslik osakaal, et suunata ja julgustada liikmesriike nende pingutustes kasutama hoonete puhul taastuenergia tootmise ja rakendamise võimalusi ning soodustada taastuenergia tootmise tehnoloogia väljatöötamist ja aidata kaasa sellise tehnoloogia tõhusale energiasüsteemi lõimimisele, tagades investoritele kindluse ja kohaliku tasandi kaasamise ning panustades süsteemi tõhususse. Asjakohasel juhul tuleks edendada ka arukat ja uuenduslikku tehnoloogiat, mis aitab kaasa süsteemi tõhususele. Liikmesriigid peaksid hoonetes kasutatava võrgust saadud taastuvelektri soovitusliku osakaalu arvutamiseks kasutama kahe eelneva aasta jooksul oma territooriumil tarnitud taastuvelektri keskmist osakaalu.

- (18) Liidu hoonesektori soovituslik taastuenergia osakaal, mis tuleb saavutada 2030. aastaks, on vajalik minimaalne vahe-eesmärk, et tagada liidu hoonefondi süsinikuheite vähendamine 2050. aastaks, ning täiendab üldist energiatõhusust ja hoonete energiatõhusust käsitlevat õigusraamistikku. See on väga tähtis, et võimaldada hoonetes fossiilkütuste sujuvat ja kulutõhusat järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist ja tagada seeläbi nende asendamine taastuenergiaga. Hoonesektori taastuenergia soovituslik osakaal täiendab hooneid reguleerivat raamistikku hoonete energiatõhusust käsitlevas liidu õiguses, tagades, et taastuenergiatehnoloogia, -seadmed ja -taristu, sealhulgas tõhus kaugküte ja -jahutus, võetakse kasutusele piisavalt varakult, et järk-järgult asendada hoonetes kasutatavad fossiilkütused ning tagada liginullenergiahoonetes aastaks 2030 ohutu ja töökindel taastuenergiaga varustus. Hoonesektori taastuenergia soovituslik osakaal edendab ka taastuenergia investeeringuid pikaajalistesse riiklikesse hoonete renoveerimise strateegiatesse ja kavadesse, mis seeläbi võimaldavad saavutada hoonete süsinikuheite vähendamise. Lisaks on hoonesektori taastuenergia soovituslik osakaal oluline lisanäitaja selleks, et edendada tõhusa kaugküte- ja -jahutuse arendamist või moderniseerimist, toetades sellega nii direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 24 kohast kaugküte- ja -jahutuse soovituslikku eesmärki kui ka nõuet tagada, et uue või renoveeritud hoone aastast primaarenergia kogukasutust saaks katta taastuenergia ning tõhusast kaugküte- ja -jahutussüsteemist pärit heitsoojus- ja heitjahutusenergia abil. Taastuenergia soovituslik osakaal hoonesektoris on vajalik ka selleks, et tagada kulutõhus taastuenergiat põhineva kütte ja jahutuse iga-aastane suurenemine vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artiklile 23.
- (19) Võttes arvesse elamute, ärihoonete ja üldkasutatavate hoonete suurt energiatarbimist, võiks hoonetes kasutatava taastuvatest energiaallikatest toodetud energia riikliku osakaalu arvutamiseks kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1099/2008 ⁽¹³⁾ sätestatud kehtivaid määratlusi, et vähendada halduskoormust, tagades samal ajal edusammud hoonesektori liidu soovitusliku taastuenergia osakaalu saavutamises 2030. aastaks.
- (20) Üks peamisi takistusi taastuenergiaprojektidesse ja nendega seotud taristusse investeerimisel on pikaajaline halduslik loamenetlus. Takistusteks on alade valikut ja projektide halduslubasid käsitlevate reeglite keerukus, projektide keskkonnamõju hindamise keerukus ja kestus ning seonduvad energiavõrgud, probleemid võrguühendusega, piirangud, mis on seotud tehnoloogia kirjelduste kohandamisega loamenetluse ajal, ja lubade andmisega tegelevate asutuste või võrguettevõtjate personaliprobleemid. Selliste projektide elluviimise kiirendamiseks on vaja vastu võtta reeglid, mis lihtsustaksid ja lühendaksid loamenetlust, võttes samal ajal arvesse üldsuse laialdast heakskiitu taastuenergia kasutuselevõtule.
- (21) Direktiiviga (EL) 2018/2001 tõhustatakse nõudeid, mis puudutavad taastuenergiajaamadele lubade andmise menetlust, kehtestades reeglid, mis käsitlevad taastuenergiaprojektide loamenetluse haldusliku osa korraldust ja maksimaalset kestust ning hõlmavad kõiki taastuenergiajaamade ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks ning taastuenergiajaamade võrguga ühendamiseks antavaid lube.

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2008 energiastatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1).

- (22) Selleks et liit saavutaks 2030. aastaks seatud nõudlikud kliima- ja energiaeesmärgid ning 2050. aastaks seatud kliimaneutraalsuse eesmärgi, võttes samal ajal arvesse Euroopa roheleppe põhimõtet mitte tekitada kahju ja ilma et see piiraks pädevuse sisemist jaotust liikmesriikide vahel, on vaja veelgi lihtsustada ja lühendada menetlusi lubade andmiseks taastuvenergiajaamade, sealhulgas eri taastuvaid energiaallikaid ühendavate jaamade, soojuspumpade, samas asukohas paiknevate energiasalvestite, sealhulgas elektri- ja soojusenergia salvestite jaoks ning selliste taastuvenergiajaamade, soojuspumpade ja salvestite võrguga ühendamiseks vajalike vahendite jaoks ning selleks, et lõimida taastuvenergia kooskõlastatult ja ühtlustatult kütte- ja jahutusvõrkudesse.
- (23) Lühemate ja selgete tähtaegade kehtestamine otsustele, mille peavad vastu võtma asutused, kes on pädevad andma tervikliku taotluse alusel lube taastuvenergiakäitistele, kiirendab taastuvenergiaprojektide elluviimist. Nende tähtaegade sisse ei tohiks arvestada aega, mis kulub taastuvenergiajaamade ehitamiseks ja nende võrguga ühendamiseks, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse muude haldusetaappidega. Sellegipoolest on asjakohane teha vahet projektidel, mis asuvad sellistes piirkondades, mis on taastuvenergiaprojektide elluviimiseks eriti sobivad ja mille puhul saab tähtaegu lühendada, eelkõige taastuvenergia eelisarendusalad, ja projektidel, mis asuvad väljaspool selliseid piirkondi. Tähtaegade kehtestamisel tuleks arvesse võtta avamere taastuvenergia projektide eripära.
- (24) Mõned kõige levinumad probleemid, millega taastuvenergiaprojektide arendajad kokku puutuvad, on seotud riiklikul või piirkondlikul tasandil kehtestatud keerukate ja pikaajaliste haldus-, loa- ja võrguga ühendamise menetlustega ning sellega, et lube andvates asutustes ei ole piisavalt töötajaid ega tehnilist oskusteavet kavandatavate projektide keskkonnamõju hindamiseks. Seepärast on asjakohane tõhustada taastuvenergiaprojektidele loa andmisega seotud menetluste teatavaid keskkonnaga seotud aspekte.
- (25) Liikmesriigid peaksid toetama taastuvenergiaprojektide kiiremat elluviimist ja kaardistama selleks kooskõlastatult taastuvenergia ja sellega seotud taristu kasutuselevõtu oma territooriumil koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Liikmesriigid peaksid tegema kindlaks maismaa-, maapealsed ja maa-alused sisevee- ja merealad, mida on vaja taastuvenergiajaamade ja seotud taristu rajamiseks, et anda vähemalt oma riiklik panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud 2030. aasta läbivaadatud üldise taastuvenergiaeesmärgi saavutamisse ning toetada kooskõlas määrusega (EL) 2021/1119 eesmärki saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Liikmesriigid peaksid selliste alade kindlakstegemiseks saama kasutada olemasolevaid ruumilise planeerimise dokumente. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellised alad kajastavad nende eeldatavaid trajektoore ja kavandatud ülesseatud koguvõimsust ning nad peaks kindlaks tegema konkreetsed alad eri liiki taastuvenergiatehnoloogia jaoks, mis on ette nähtud nende määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud riiklikes energia- ja kliimakavades. Nõutavate maismaa-, maapealsete, maa-aluste ning mere- või siseveealade kindlaksmääramisel tuleks eelkõige arvesse võtta taastuvate energiaallikate kättesaadavust ning eri maismaa- ja merealade pakutavat potentsiaali taastuvenergia tootmiseks eri liiki tehnoloogiaga, prognoositavat energianõudlust, võttes arvesse energia- ja süsteemitõhusust üldiselt ja liikmesriigi eri piirkondades, ning asjakohase energiataristu, salvestamise ja muude paindlikkusvahendite kättesaadavust, pidades silmas taastuvenergia suureneva kogusega toimetulekuks vajalikku suutlikkust ning keskkonnatundlikkust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL⁽¹⁴⁾ III lisale.
- (26) Liikmesriigid peaksid määrama taastuvenergia eelisarendusalade alarühmaks spetsiifilised maismaa-alad (sealhulgas maapealsed ja maa-alused) ning mere- ja siseveealad. Need alad peaksid sobima eriti hästi taastuvenergiaprojektide arendamiseks, mille puhul tehakse vahet tehnoloogia liikidel, lähtudes sellest, et konkreetset liiki taastuva energiaallika kasutuselevõtul ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju. Taastuvenergia eelisarendusalade määramisel peaksid liikmesriigid vältima kaitsealasid nii palju kui võimalik ning võtma arvesse taastamiskavasid ja kaaluma asjakohaseid leevendusmeetmeid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata taastuvenergia eelisarendusalad, kus arendatakse üht või mitut liiki taastuvenergiajaamu, ning nad peaksid näitama taastuvatest energiaallikatest toodetud energia liigi või liigid, mille tootmiseks selline taastuvenergia eelisarendusala sobib. Liikmesriigid peaksid

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

määrama sellised taastuenergia eelisarendusalad vähemalt ühte liiki tehnoloogia jaoks ning otsustama taastuenergia eelisarendusalade suuruse selle järgi, millised on selle tehnoloogia liigi eripära ja nõuded, mille jaoks nad taastuenergia eelisarendusalad määravad. Nii toimides peaksid liikmesriigid seadma eesmärgiks, et nende alade kogusuurus oleks märkimisväärne ja et need aitaksid kaasa direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

- (27) Ruumi mitmeotstarbeline kasutamine taastuenergia tootmiseks ning muuks maismaa-alade, siseveekogude ja merealade kasutuseks, näiteks toidu tootmine või looduse kaitse või taastamine, leevendab maismaa-alade, siseveekogude ja merealade kasutuse piiranguid. Sellega seoses on oluliseks vahendiks ruumiline planeerimine, mille abil saab juba varajases etapis leida ja suunata koostoimet maismaa-alade, siseveekogude ja merealade kasutuses. Liikmesriigid peaksid uurima, võimaldama ja soosima ruumilise planeerimise meetmete tulemusel kindlaks määratud alade mitmekülgseid kasutusviise. Selleks peaksid liikmesriigid vajaduse korral hõlbustama muudatusi maa- ja merekasutuses, tingimused et eri kasutusviisid ja tegevused on ühilduvad ja võivad eksisteerida koos.
- (28) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/42/EÜ⁽¹⁵⁾ võeti kasutusele keskkonnamõju hindamine kui oluline vahend keskkonnamõju hindamiseks kavade ja programmide koostamises ja vastuvõtmises. Selleks et määrata taastuenergia eelisarendusalad, peaksid liikmesriigid koostama ühe või mitu kava, milles käsitletakse taastuenergia eelisarendusalade määramist ning igal alal ellu viidavate projektide suhtes kohaldatavaid reegleid ja leevendusmeetmeid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik koostada üks kava kõigi taastuenergia eelisarendusalade ja taastuenergiatehnoloogia kohta või tehnoloogiapõhised kavad, milles määratakse üks või mitu taastuenergia eelisarendusala. Iga kava puhul tuleks teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ, et hinnata iga taastuenergiatehnoloogia mõju kõnealusel kavas määratud aladele. Nimetatud direktiivi kohane keskkonnamõju hindamine sel eesmärgil võimaldab liikmesriikidel terviklikumalt ja tõhusamalt planeerida, tagada varajases etapis üldsuse osalemise ning võtta keskkonnamõju arvesse kavandamisprotsessi varajases etapis strateegilisel tasandil. See aitaks erinevaid taastuenergiaallikaid kiiremini ja sujuvamalt kasutusele võtta, minimeerides samal ajal nende projektide kahjulikku keskkonnamõju. Keskkonnamõju hindamine peaks hõlmama liikmesriikide piiriüleste konsultatsioonide, kui kava avaldab tõenäoliselt olulist kahjulikku keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis.
- (29) Pärast seda, kui kava, milles määratakse taastuenergia eelisarendusalad, on vastu võetud, peaksid liikmesriigid kooskõlas direktiiviga 2001/42/EÜ jälgima kavade või programmide rakendamise kaasnemat olulist kahjulikku keskkonnamõju, et muu hulgas teha varakult kindlaks ettenägematu kahjulik mõju ning võtta asjakohaseid heastavaid meetmeid.
- (30) Selleks et suurendada üldsuse heakskiitu taastuenergiaprojektidele, peaksid liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid, et edendada kohalike kogukondade osalemist taastuenergiaprojektides. 25. juunil 1998 Århusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni⁽¹⁶⁾ sätteid, eelkõige sätteid, mis käsitlevad üldsuse osalemist ja kohtu poole pöördumist, kohaldatakse ka edaspidi.
- (31) Selleks et tõhustada taastuenergia eelisarendusala määramise protsessi ja vältida üksikalade kahekordset keskkonnamõju hindamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik määrata taastuenergia eelisarendusaladeks need alad, mis on liikmesriigi õiguse alusel juba määratud aladena, mis on taastuenergiatehnoloogia kiirendatud kasutuselevõtuks sobivad. Selline määramine peaks vastama teatavatele keskkonnatingimustele, et tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse. Taastuenergia eelisarendusalade määramise võimalus olemasolevas planeeringus peaks olema ajaliselt piiratud, et see ei seaks ohtu taastuenergia eelisarendusalade määramise standardmenetlust. Projektid, mis asuvad kaitsealade olemasolevatel riiklikel kindlaksmääratud aladel, mida ei saa määrata taastuenergia eelisarendusaladeks, peaksid ka edaspidi toimima samadel tingimustel, mille alusel need loodi.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

⁽¹⁶⁾ ELT L 124, 17.5.2005, lk 4.

- (32) Taastuvenergia eelisarendusalad koos olemasolevate taastuvenergiajaamadega, tulevaste taastuvenergiajaamadega väljaspool neid alasid ja koostöömehhanismidega peaksid tagama, et taastuvenergia tootmine nendel aladel oleks piisav, et saavutada liikmesriikide panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu üldise taastuvenergiaeesmärgi saavutamisse. Liikmesriikidel peaks säilima võimalus anda lubasid projektidele, mis asuvad väljaspool neid alasid.
- (33) Taastuvenergia eelisarendusaladel peaks taastuvenergiaprojektide puhul, mis järgivad liikmesriikide koostatud kavades kindlaks määratud kordaja meetmeid, kehtima eeldus, et need projektid ei avalda keskkonnale olulist mõju. Seepärast ei peaks selliste projektide puhul kehtima nõue viia läbi eraldi keskkonnamõju hindamine projekti tasandil direktiivi 2011/92/EL tähenduses, välja arvatud projektid, mille puhul liikmesriik on otsustanud oma riiklikus kohustuslike projektide nimekirjas nõuda keskkonnamõju hindamist, ja projektid, mis avaldavad tõenäoliselt olulist keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis, ning projektid, mille puhul liikmesriik, keda see projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda hindamist taotleb. Need liikmesriigid, kelle projektil on kolmandas riigis tõenäoliselt oluline piiriülene mõju, peaksid endiselt täitma kohustusi, mis tulenevad 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist ⁽¹⁷⁾.
- (34) Hüdrolektrijaamade suhtes kohaldatakse endiselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/60/EÜ ⁽¹⁸⁾ sätestatud kohustusi, sealhulgas juhul, kui liikmesriik otsustab määrata hüdroenergiaga seotud taastuvenergia eelisarendusalad, et tagada, et võimalik kahjulik mõju asjaomasele veekogule on põhjendatud ja et rakendatakse kõiki asjakohaseid leevendusmeetmeid.
- (35) Taastuvenergia eelisarendusalade määramisel tuleks võimaldada, et nendel aladel asuvatele taastuvenergiajaamadele, samas asukohas paiknevatele energiasalvestitele ning selliste jaamade ja salvestite võrguga ühendamisel tagatakse prognoositavus ja lihtsustatud halduslik loamenetlus. Eelkõige peaks taastuvenergia eelisarendusaladel asuvate projektide suhtes kohaldama kiirendatud halduslikku loamenetlust, sealhulgas vaikimisi heakskiitu juhul, kui pädev asutus ei ole loamenetluse vaheetapis vastanud kindlaksmääratud tähtajaks, välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine või kui ametiasutuse vaikimisi heakskiidu põhimõtte asjaomase riigi õiguses puudub. Lisaks tuleks neile projektidele seada selged tähtajad ja tagada õiguskindlus seoses loamenetluse eeldatava tulemusega. Pärast taotluse esitamist projektide elluviimiseks taastuvenergia eelisarendusalal peaksid liikmesriigid need kiiresti läbi vaatama, et teha kindlaks, kas projekt võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, võttes arvesse selle asukoha geograafilise ala keskkonnatundlikkust, ja mida ei tuvastatud direktiivi 2001/42/EÜ kohase taastuvenergia eelisarendusalade kava keskkonnamõju hindamise käigus, ning kas projekt jääb direktiivi 2011/92/EL artikli 7 kohaldamisalasse, kuna see avaldab tõenäoliselt olulist keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis, või seetõttu, et liikmesriik, keda see tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda taotleb. Läbivaatamiseks peaks pädev asutus saama nõuda taotlejalt kättesaadava lisateabe esitamist ilma uut hindamist või andmete kogumist nõudmata.

Kõik taastuvenergia eelisarendusaladel asuvad projektid, mis vastavad liikmesriikide koostatud kavades kindlaks määratud korrade ja meetmetele, tuleks lugeda sellise läbivaatamise lõpus heakskiidetuks. Kui liikmesriikidel on selgeid tõendeid selle kohta, et konkreetset projektil võib suure tõenäosusega olla oluline ettenägematu kahjulik mõju, peaksid nad pärast läbivaatamist tegema direktiivi 2011/92/EL kohase projekti keskkonnamõju hindamise ja asjakohasel juhul nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ⁽¹⁹⁾ kohase projekti hindamise. Liikmesriigid peaksid oma otsust enne selliseid hindamisi põhjendada. Hindamised tuleks teha kuue kuu jooksul pärast vastava otsuse tegemist ja kõnealust tähtaega peaks saama erakorraliste asjaolude tõttu pikendada. On asjakohane, et liikmesriikidel lubatakse teha põhjendatud asjaoludel erandeid kohustusest viia selliseid hindamisi läbi tuule- ja fotoelektrilise päikeseenergia projektide puhul, sest eeldatavasti annavad sellised projektid 2030. aastaks suurema osa taastuvelektrist. Sellisel

⁽¹⁷⁾ EÜT L 104, 24.4.1992, lk 7.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽¹⁹⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

juhul peaks projekti arendaja selleks, et läbivaatamise käigus tuvastatud olulist ettenägematut kahjulikku mõju heastada, võtma proportsionaalseid leevendusmeetmeid, või kui seda ei ole võimalik teha, hüvitusmeetmeid, mis võivad olla rahalise hüvitise vormis, kui muid proportsionaalseid hüvitusmeetmeid ei ole võimalik võtta.

- (36) Pidades silmas vajadust kiirendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutuselevõttu, ei tohiks taastuvenergia eelisarendusalade määramine taastuvenergiaprojektide käimasolevat ja tulevast elluviimist üheski taastuvenergia kasutuselevõtuks saadaval olevas piirkonnas takistada. Selliste projektide suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada kohustust teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine direktiivi 2011/92/EL kohaselt ning nende puhul tuleks järgida loamenetlust, mis on kohaldatav väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid asuvatele taastuvenergia-projektidele. Selleks et kiirendada loamenetlust, mis on vajalik direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud taastuvenergiameetmiste saavutamiseks, tuleks lihtsustada ja tõhustada ka väljaspool eelisarendusalasid asuvate projektide suhtes kohaldatavat loamenetlust, kehtestades selged maksimumtähtajad loamenetluse kõigi etappide, sealhulgas projektiga seotud spetsiaalsete keskkonnamõju hindamiste jaoks.
- (37) Taastuvenergiajaamade ehitamine ja käitamine võib põhjustada direktiiviga 92/43/EMÜ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/147/EÜ⁽²⁰⁾ kaitstud lindude ja muude liikide juhuslikku tapmist või häirimist. Sellist kaitsealuste liikide tapmist või häirimist ei tuleks pidada kõnealuste direktiivide tähenduses tahtlikuks, kui taastuvenergiajaamade ehitamise ja käitamise projektis on võetud asjakohaseid leevendusmeetmeid, et hoida ära tapmisi, ennetada häirimist, hinnata selliste meetmete tulemuslikkust sobiva seire kaudu ja võtta kogutud teabe põhjal vajalikke lisameetmeid, mis tagavad, et asjaomase liigi populatsioonile ei avaldata olulist kahjulikku mõju.
- (38) Olulise panuse taastuvenergiameetmete saavutamisse võib lisaks uute taastuvenergiajaamade rajamisele anda ka olemasolevate taastuvelektrijaamade ajakohastamine. Kuna olemasolevad taastuvelektrijaamad on valdavalt rajatud kohtadesse, millel on märkimisväärne taastuvenergia tootmise potentsiaal, võib ajakohastamine tagada nende tegevuskohtade jätkuva kasutamise ja vähendada samal ajal vajadust määrata taastuvenergiaprojektide jaoks uusi kohti. Ajakohastamisel on ka muud eelised, nagu olemasolev võrguühendus, tõenäoliselt suurem üldsuse heakskiit ja teadmised keskkonnamõju kohta.
- (39) Direktiiviga (EL) 2018/2001 kehtestatakse ajakohastamise jaoks tõhusam loamenetlus. Selleks et reageerida kasvavale vajadusele ajakohastada olemasolevaid taastuvelektrijaamu ja kasutada täiel määral ära ajakohastamise eeliseid, on asjakohane kehtestada taastuvenergia eelisarendusaladel asuvate taastuvelektrijaamade ajakohastamise jaoks veelgi lühem loamenetlus, sealhulgas lühem läbivaatamine. Väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid asuvate olemasolevate taastuvelektrijaamade ajakohastamiseks peaksid liikmesriigid tagama lihtsustatud ja kiire loamenetluse, mille kestus ei ületa ühte aastat, võttes samal ajal arvesse Euroopa roheleppe põhimõtet mitte tekitada kahju.
- (40) Selleks et veelgi edendada ja kiirendada olemasolevate taastuvelektrijaamade ajakohastamist, tuleks võrguühenduste puhul kehtestada lihtsustatud loamenetlus, kui ajakohastamise tulemusel suureneb koguvõimsus algprojektiga võrreldes piiratud määral. Taastuvenergiaprojektide ajakohastamisega kaasneb olemasolevate projektide eri määral muutmine või laiendamine. Taastuvenergiaprojektide ajakohastamist käsitlev loamenetlus, sealhulgas keskkonnamõju hindamine ja taotluse läbivaatamine, peaks piirduma võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse projektiga.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

- (41) Päikeseenergia paigaldise ajakohastamisel on võimalik suurendada tõhusust ja võimsust ilma kasutatava ruumi suurendamiseta. Ajakohastatud seadmel ei ole seega keskkonnale teistsugust mõju kui algsel seadmel, kui kasutatavat ruumi protsessi käigus ei suurendata ja endiselt järgitakse algselt nõutud keskkonnaohu vähendamise meetmeid.
- (42) Päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamine ning selliste seadmete ja salvestite võrguga ühendamine muul kui päikeseenergia tootmise või energiasalvestuse eesmärgil loodud olemasolevatele ja tulevastele tehiserajalistele (välja arvatud tehisveepinnad), nagu katused, parkimisalad, teed ja raudteed, ei tekita tavaliselt konkureerivate ruumikasutusviiside või keskkonnamõjuga seotud probleeme. Seetõttu peaks nende seadmete ja salvestite puhul olema võimalik kohaldada lühemat loamenetlust ja nende puhul ei tuleks teha direktiivi 2011/92/EL kohast keskkonnamõju hindamist, võimaldades samal ajal liikmesriikidel võtta arvesse konkreetseid asjaolusid, mis on seotud kultuuri- või ajaloopärandi kaitse, riigikaitsehuvide või ohutuskaalutlustega. Oma tarbeks energiat tootvad seadmed, sealhulgas seadmed sellistele kollektiivsetele oma tarbeks toodetud energia tarbijatele nagu kohalikud energiakogukonnad, aitavad samuti vähendada üldist maagaasinõudlust, suurendada süsteemi vastupidavust ja saavutada liidu taastuenergiaseadmete eesmärgid. Selliste päikeseenergiaseadmete paigaldamine, mille võimsus on alla 100 kW, sealhulgas oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate jaoks, ei avalda tõenäoliselt olulist kahjulikku mõju keskkonnale ega võrgule ega tekita ohutusprobleeme. Lisaks ei nõua väikesed seadmed üldjuhul võimsuse suurendamist võrgu ühenduspunkti. Võttes arvesse sellist tüüpi seadmete vahetut positiivset mõju tarbijatele ja nende võimalikku piiratud keskkonnamõju, on asjakohane nende suhtes kohaldatavat loamenetlust veelgi lihtsustada, eeldusel et need seadmed ei ületa jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolevat võimsust, kehtestades asjaomasel loamenetluses ametiasutuste vaikumisi heakskiidu põhimõtte, et edendada ja kiirendada kõnealuste seadmete kasutuselevõttu ning saada neist lühikese ajaga kasu. Liikmesriikidel peaks olema lubatud oma sisemiste piirangute alusel kohaldada madalamat künnist kui 100 kW, tingimusel et künnis on kõrgem kui 10,8 kW.
- (43) Taastuenergiat põhineva kütte ja jahutuse tootmiseks ümbritseva keskkonna energiast, sealhulgas reoveepuhastitist ja geotermilisest energiast, on tähtsal kohal soojuspumbatehnoloogia. Soojuspumbad võimaldavad kasutada ka heitsoojus- ja heitjahutusenergiat. Selliste soojuspumpade kiire kasutuselevõtt, mis kasutavad alakasutatud energiaallikaid, nagu ümbritseva keskkonna energia, geotermiline energia ning tööstus- ja teenindussektori heitsoojusenergia, sealhulgas andmekeskustest tulenev heitsoojusenergia, võimaldab asendada maagaasil ja muudel fossiilkütustel põhinevat katlad taastuenergiat põhinevat küttelehendusega ning suurendada samal ajal energiatõhusust. See kiirendab gaasi kasutamise vähendamist küttega varustamisel hoonetes ja tööstussektoris. Soojuspumpade paigaldamise ja kasutuselevõtu kiirendamiseks on asjakohane kehtestada selliste seadmete jaoks sihipärane lühem loamenetlus, sealhulgas lihtsustatud loamenetlus väiksemate soojuspumpade elektrivõrku ühendamiseks, kui ohutusega seotud probleemid puuduvad, ei ole vaja teha lisatöid seoses võrguühendustega ning süsteemi osad ühilduvad tehniliselt, välja arvatud juhul, kui sellist loamenetlust ei nõuta liikmesriigi õigusega. Tänu soojuspumpade kiiremale ja lihtsamale paigaldamisele aitab taastuenergia suurem kasutamine küttesektoris, mis moodustab peaaegu poole liidu energiatarbimisest, parandada varustuskindlust ja aidata lahendada keerulisemat turuolukorda.
- (44) Asjakohase liidu keskkonnaõiguse kohaldamisel peaksid liikmesriigid, tehes vajaliku juhtumipõhise hindamisega kindlaks, kas taastuenergiajaam, jaama võrguühendus, sellega seotud võrk ise või salvestusvahendid on konkreetsel juhul ülekaalukates üldistes huvides, eeldama, et need taastuenergiajaamad ja nendega seotud taristu on ülekaalukates avalikes huvides ning edendavad rahvatervist ja ohutust, välja arvatud juhul, kui on olemas selged tõendid selle kohta, et kõnealustel projektidel on keskkonnale oluline kahjulik mõju, mida ei ole võimalik leevendada ega hüvitada, või kui liikmesriigid otsustavad kõnealuse eelduse kohaldamist igakülgselt põhjendatud ja eriasjaoludel, näiteks riigikaitsega seotud põhjustel piirata. Kui selliseid taastuenergiajaamu peetakse ülekaalukale avalikule huvile vastavaks ning rahvatervist ja ohutust edendavaks, siis saaks nende suhtes kohaldada lihtsustatud hindamist.

- (45) Selleks et tagada käesoleva direktiivi sätete sujuv ja tõhus rakendamine, toetab komisjon liikmesriike Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240⁽²¹⁾ loodud tehnilise toe instrumendi kaudu, mis pakub kohandatud tehnilist oskusteavet reformide kavandamiseks ja rakendamiseks, sealhulgas reformid, millega suurendatakse taastuvallikatest toodetud energia kasutamist, edendatakse energiasüsteemi paremat lõimimist, tehakse kindlaks konkreetsed alad, mis on eriti sobivad taastuvenergiajaamade rajamiseks, ning tõhustatakse taastuvenergiajaamadele lubade andmise menetluse raamistikku. Tehniline tugi hõlmab näiteks haldussuutlikkuse suurendamist, õigusraamistike ühtlustamist ja asjaomaste parimate tavade jagamist, näiteks mis puudutab mitmeetstarbelise kasutamise toetamist ja soodustamist.
- (46) Tuleb luua energiataristu, mis toetaks taastuvenergia tootmise märkimisväärset kasvu. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata sihtotstarbelised taristualad, kus taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks nõutavatel võrgu- või salvestusprojektidel ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju, kui sellist mõju on võimalik igakülgset leevendada või kui see ei ole võimalik, siis hüvitada. Sellistel aladel asuvate taristuprojektide suhtes võib kohaldada lihtsustatud keskkonnamõju hindamist. Kui liikmesriigid otsustavad selliseid alasid mitte määrata, kohaldatakse jätkuvalt liidu keskkonnaõiguse alusel kohaldatavaid hindamisi ja reegleid. Selleks et määrata taristualad, peaksid liikmesriigid koostama ühe või mitu kava, sealhulgas lähtuvalt liikmesriigi õigusnormidest, mis käsitlevad alade kindlakstegemist ning kohaldatavaid reegleid ja leevendusmeetmeid igal taristualal ellu viidavate projektide jaoks. Kavades tuleks selgelt märkida sihtotstarbelise ala ulatus ja hõlmatud taristuprojektide liigid. Iga kava puhul tuleks teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ, et hinnata iga projektitüübi mõju määratud aladele. Selliste sihtotstarbeliste taristualade võrguprojektides tuleks nii palju kui võimalik vältida Natura 2000 alasid ja alasid, mis on määratud riiklike looduskaitsekavade alusel looduse ja elurikkuse säilitamiseks, välja arvatud juhul, kui võrguprojektide eripära tõttu ei ole selliste projektide kasutuselevõtuks proportsionaalseid alternatiive. Proportsionaalsuse hindamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse vajadust tagada projekti majanduslik elujõulisus, teostatavus ning tulemuslik ja kiirendatud rakendamine, et tagada kasutusele võetava täiendava taastuvenergia tootmisvõimsuse kiire integreerimine energiasüsteemi, või seda, kas konkreetsel Natura 2000 alal või kaitsealal on eri liiki taristuprojektid juba olemas, mis võimaldaks eri taristuprojekte alal koondada, mille tulemusel oleks keskkonnamõju väiksem.

Salvestusprojektide kavades tuleks Natura 2000 alad alati välja jätta, kuna nende paigutamiseks on koha mõttes vähem piiranguid. Sellistel aladel peaks liikmesriikidel põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui see on vajalik võrgu laiendamise kiirendamiseks, et toetada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu kliima- ja taastuvenergiaeesmärkide saavutamiseks, olema võimalik teha liidu keskkonnaõiguses sätestatud teatavast hindamiskohustusest teatavatel tingimustel erandeid. Kui liikmesriigid otsustavad neid erandeid kasutada, tuleks konkreetsete projektide puhul teha lihtsustatud läbivaatamine, mis peaks põhinema olemasolevatel andmetel ja sarnaneb taastuvenergia eelisarendusaladel ette nähtud läbivaatamisega. Pädeva asutuse taotlustes esitada olemasolevat liseteavet ei tohiks nõuda uut hindamist ega andmete kogumist. Kui läbivaatamise käigus tehakse kindlaks projektid, millel on suure tõenäosusega oluline ettenägematu kahjulik mõju, peaks pädev asutus tagama asjakohaste ja proportsionaalsete leevendusmeetmete või nende puudumisel hüvitusmeetmete kohaldamise. Hüvitusmeetmete puhul võib projekti arendamist hüvitusmeetmete kindlaksmääramise ajal jätkata.

- (47) Oskustöölise, eelkõige taastuvenergia põhiste kütte- ja jahutussüsteemide paigaldajate ja projekteerijate nappus aeglustab fossiilkütustel töötavate küttesüsteemide asendamist taastuvenergia põhiste süsteemidega ning takistab tuntavalt taastuvenergia kasutuselevõttu hoonetes, tööstussektoris ja põllumajanduses. Liikmesriigid peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite ja taastuvenergia kogukondadega, et prognoosida selliste oskuste vajadust. Peaks olema piisaval arvul kvaliteetseid ning tulemuslikke täiendus- ja ümberõppe strateegiaid ning koolitusprogramme ja sertifitseerimisvõimalusi, mis tagavad paljude eri taastuvenergia põhiste kütte- ja jahutussüsteemide ning salvestustehnoloogia ja elektrisõidukite laadimispunktide korrektse paigalduse ja töökindla toimimise, ning kavandada need

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

viisil, millega kindlustatakse sellistes koolitusprogrammides ja sertifitseerimissüsteemides osalemine. Liikmesriigid peaksid kaaluma, milliseid meetmeid tuleks võtta kõnealustel kutsealadel praegu alaesindatud rühmade ligimeelitamiseks. Koolitatud ja sertifitseeritud paigaldajate nimekiri tuleks teha üldsusele kättesaadavaks, et tagada tarbijate usaldus ning et vastavalt vajadustele kohandatud paigaldus- ja projekteerimisoskused oleksid kergesti kättesaadavad ning seeläbi kindlustada taastuvenergia põhiste kütte- ja jahutusüsteemide korrektne paigaldamine ja toimimine.

- (48) Tarbijate teavitamisel ja taastuvenergia ostulepingute kasutuselevõtu edendamisel on väga oluline roll päritoluta-gatistel. Seepärast tuleks tagada, et päritolutagatise saaks välja anda, üle anda ja kasutada ning nendega kaubelda ühtses süsteemis, mis hõlmab asjakohaselt standarditud sertifikaate, mida tunnustatakse vastastikku kogu liidus. Lisaks tuleks taastuvenergia ostulepinguid sõlmivatele isikutele asjakohastele töenditele juurdepääsu võimaldamiseks tagada, et kõik seonduvad päritolutagatised saab ostjale üle anda. Paindlikuma energiasüsteemi ja suureneva tarbijanõudluse kontekstis on taastuvenergia tootmise kasvu toetamiseks ja dokumenteerimiseks vaja vahendit, mis oleks uuenduslikum, digitaalsem, tehnoloogiliselt täiustatud ja töökindlam. Selleks et hõlbustada digitaalset innovatsiooni selles valdkonnas, peaks liikmesriikidel olema asjakohasel juhul võimalik anda päritolutagatise välja osade kaupa ja rohkem reaalsel vastaval ajal. Pidades silmas vajadust suurendada tarbijate mõjuvõimu ja aidata suurendada taastuvenergia osakaalu gaasivarustuses, peaksid liikmesriigid nõudma, et võrgugaasitarbijad, kes avalikustavad oma energiaallikate jaotuse lõpptarbijatele, kasutaksid päritolutagatise.
- (49) Kaugkütte- ja -jahutusvõrkudega seotud taristu arendamist tuleks kiirendada ja suunata nii, et tõhusal ja paindlikul viisil võetaks kasutusele rohkem eri taastuvenergia põhiseid kütte- ja jahutusallikaid, et suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutuselevõttu ja süvendada energiasüsteemi lõimitust. Seepärast on asjakohane ajakohastada selliste taastuvate energiaallikate loetelu, mida tuleks kaugkütte- ja -jahutusvõrkude puhul kasutada senisest enam, ning nõuda soojusenergia salvestamise integreerimist, et suurendada paindlikkust ja energiatõhusust ning tagada kulutõhusam käitamine.
- (50) Kuna liidus on 2030. aastaks eeldatavalt üle 30 miljoni elektrisõiduki, on vaja tagada, et nendega aidatakse täiel määral kaasa taastuvelektri lõimimisele energiasüsteemi ja võimaldatakse sel viisil kuluoptimaalselt suurendada taastuvelektri osakaalu. Tuleb täiel määral ära kasutada elektrisõidukites peituvat võimalust koguda taastuvelektrit ajal, mil seda on külluses, ning suunata see tagasi võrku ajal, mil seda napib, et aidata kaasa muutlikust taastuvenergia allikast toodetud elektri lõimimisele süsteemi, tagades samal ajal kindla ja töökindla elektrivarustuse. Seepärast on asjakohane kehtestada erimeetmed elektrisõidukite ja taastuvenergiat käsitleva teabe kohta ja selle kohta, kuidas ja millal taastuvenergiale ligi pääseda; nende meetmetega täiendatakse meetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2023/1804 ⁽²²⁾ ning (EL) 2023/1542 ⁽²³⁾.
- (51) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 ⁽²⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944 ⁽²⁵⁾ kohaselt peavad liikmesriigid lubama ja edendama agregeerimisel põhinevas tarbimiskajas osalemist ning nägema lõpptarbijatele asjakohasel juhul ette dunaamilise elektri hinnaga lepingud. Et tarbimiskaja saaks lihtsamalt soodustada roheline elektri kaasamist, ei pea see põhinema mitte ainult dunaamilistel hindadel, vaid ka sõnumitel roheline elektri tegeliku kasutuselevõtu kohta süsteemis. Seepärast on vaja sihtotstarbelise teabe levitamise kaudu täiustada tarbijatele ja turuosalistele saadetaavaid sõnumeid taastuvelektri osakaalu ja tarnitud elektri kasvuhoonegaaside heitemahukuse kohta. Seejärel saavad tarbijad taastuvenergia levikust ja süsinikuneutraalse elektri olemasolust sõltuvalt oma tarbimisharjumusi kohandada, tehes ühtlasi kohandusi ka hinnasignaalide alusel. See toetaks veelgi eesmärki võtta kasutusele uuenduslikud ärimudelid ja digilahendused,

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1804, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL (ELT L 234, 22.9.2023, lk 1).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareid ja akusid ning patarei- ja akujätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54).

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

mille abil on võimalik siduda tarbimine taastuenergia hetkeseisuga elektrivõrgus ning seega stimuleerida õigeid võrguinvesteeringuid, et toetada üleminekut puhtale energiale.

- (52) Selleks, et hajutatud salvestusvahendite koondamisega seotud paindlikkuse tagamise ja tasakaalustamise teenuseid saaks arendada konkurentsivõimeliselt, tuleks tagada, et akude omanikel ja kasutajatel ning nende nimel tegutsejatel, näiteks hoonete energiasüsteemide halduritel, liikuvusteenuste osutajatel ja muudel elektrituru osalistel oleks mittediskrimineerivatel tingimustel ja kooskõlas kohaldatavate andmekaitsestandarditega reaalajas tasuta juurdepääs akusid käsitlevale põhiteabele, näiteks andmetele nende seisukorra, laetustaseme, mahutavuse ja võimsuse seadeväärtuse kohta. Sellest lähtuvalt on asjakohane kehtestada meetmed, millega rahuldatakse sellistele andmetele juurdepääsu vajadus, et hõlbustada kodumajapidamistes kasutatavate akude ja elektrisõidukite lõimimisega seotud toiminguid, ja täiendatakse akuandmetele juurdepääsu käsitlevaid akude kasutusotstarbe muutmise lihtsustamisega seotud sätteid, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/1542. Elektrisõidukite akuandmetele juurdepääsu käsitlevaid sätteid tuleks kohaldada lisaks muudele sõidukite tüübikinnitust käsitlevate liidu õigusnormidega kehtestatud sätetele.
- (53) Elektrisõidukite üha suurem arv maantee-, raudtee-, mere- ja muud liiki transpordis nõuab laadimistoimingute optimeerimist ja haldamist viisil, millega ei põhjustata ülekoormust ning kasutatakse täiel määral ära süsteemis kättesaadavat taastuvelektrit ja madalat elektrihinda. Kui nuti- ja kahesuunaline laadimine aitaks kaasa taastuvelektri veelgi ulatuslikumale kasutuselevõtule elektrisõidukiparkides transpordisektoris ning elektrisüsteemis tervikuna, tuleks ka selline funktsionaalsus kättesaadavaks teha. Laadimispunktide pikast kasutuseast tulenevalt tuleks laadimistaristut käsitlevaid nõudeid ajakohastada nii, et tulevikuvajadused saaksid rahuldatud ning tehnoloogia ja teenuste arendamist ei takistaks süsteemist sõltuvuse negatiivne mõju.
- (54) Laadimispunktid, kus elektrisõidukeid pargitakse tavapäraselt pikema aja vältel, näiteks elu- või töökoha juures, on energiasüsteemi lõimimise seisukohalt väga olulised. Seetõttu tuleb tagada nuti- ja asjakohasel juhul kahesuunalise laadimise funktsioonid. Sellest lähtuvalt on üldsusele ligipääsmatu tavapärase laadimistaristu käitamine elektrisõidukite lõimimiseks elektrisüsteemi eriti oluline, kuna see paikneb kohas, kus elektrisõidukeid pargitakse korduvalt pikemaks ajaks, näiteks piiratud ligipääsuga hoones, töötajatele ette nähtud parklas või füüsilisele või juriidilisele isikule renditud parkimispiirkonnas.
- (55) Tarbimiskaja on elektrisõidukite nutilaadimises äärmiselt oluline, sest see võimaldab elektrisõidukite tõhusat lõimimist elektrivõrku, mis on transpordi süsinikuheite vähendamisel ja energiasüsteemi lõimimise hõlbustamisel otsustava tähtsusega. Lisaks peaksid liikmesriigid asjakohasel juhul ergutama algatusi, millega edendatakse tarbimiskaja kütte- ja jahutussüsteemide, soojusenergia salvestusseadmete ja muude asjakohaste energiaga seotud seadmete koostalitlusvõime ja andmevahetuse kaudu.
- (56) Elektrisõidukite kasutajatel, kes sõlmivad lepinguid elektromobiilsuse teenuste osutajate ja elektrituru osalistega, peaks olema õigus saada teavet ja selgitusi selle kohta, kuidas lepingutingimused mõjutavad nende sõiduki kasutamist ja selle aku seisukorda. Elektromobiilsuse teenuste osutajad ja elektrituru osalised peaksid jagama elektrisõidukite kasutajatele selget teavet selle kohta, kuidas neile hüvitatakse paindlikkus-, tasakaalustamis- ja salvestusteenused, mida nad elektrisüsteemile ja turule oma elektrisõiduki kasutamise pakuvad. Samuti tuleb selliste lepingute sõlmimisel tagada elektrisõidukite kasutajate tarbijaõiguste, eelkõige nende sõiduki kasutamise seotud isikuandmete, näiteks asukohta ja sõiduharjumusi käsitlevate andmete kaitse. Sellised lepingud võivad hõlmata ka elektrisõidukite kasutajate eelistusi seoses nende elektrisõiduki jaoks ostetava elektrienergia liigiga, samuti muid eelistusi. Nimetatud põhjustel on oluline tagada, et kasutusele võetud laadimistaristut kasutatakse nii tulemuslikult kui võimalik. Selleks et parandada tarbijate usaldust elektromobiilsuse vastu, on tähtis, et elektrisõidukite kasutajad saaksid kasutada liitumisega kaasnevat õigusi mitmes laadimispunktis. Ühtlasi võimaldab

see elektrisõiduki kasutaja valitud teenuseosutajal elektrisõiduk optimaalsel viisil elektrisüsteemi lõimida ning kasutada selleks elektrisõiduki kasutaja eelistustest lähtuvaid prognooskavu ja stiimuleid. Samuti on see kooskõlas tarbijakeskse ja tootval tarbijal põhineva energiasüsteemi põhimõtetega ning elektrisõidukite kasutajate kui lõpptarbijate õigusega tarnijat valida, nagu on sätestatud direktiivis (EL) 2019/944.

- (57) Hajutatud salvestusvahendid, näiteks kodumajapidamistes kasutatavad akud ja elektrisõidukiakud võiksid pakkuda võrgule agregeerimise kaudu märkimisväärses ulatuses paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuseid. Selliste seadmete ja teenuste väljatöötamise hõlbustamiseks tuleks salvestusvahendite ühendamist ja käitamist käsitlevad sätted, näiteks tariifid, ühendusajad ja ühenduse spetsifikatsioon kavandada nii, et sellega ei vähendata kõikide, sealhulgas väikeste mobiilsete ning muude, näiteks soojuspumpade, päikesepaneelide ja soojusenergia salvestusvahenditega süsteemile pakutavate võimalike paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste mahtu ning aidatakse kaasa taastuvelektri kasutuselevõtule suuremas ulatuses, kui seda võimaldavad üksnes suured paiksed salvestusvahendid. Lisaks määruse (EL) 2019/943 ja direktiivi (EL) 2019/944 üldsätetele, millega välditakse turudiskrimineerimist, tuleks kehtestada erinõuded, et käsitleda salvestusvahendite kaasamist terviklikult ning kõrvaldada kõik allesjäänud tõkked ja takistused selliste vahendite võimaluste kasutamiseks, et aidata kaasa elektrisüsteemi süsinikuheite vähendamisele ja anda tarbijatele võimalus energiasüsteemi ümberkujundamises aktiivselt osaleda.
- (58) Üldpõhimõttena peaksid liikmesriigid tagama võrdsed võimalused väikestele detsentraliseeritud elektritootmis- ja salvestussüsteemidele, sealhulgas akude ja elektrisõidukite kaudu, et nad saaksid osaleda elektriturgudel, sealhulgas ülekoormuse juhtimises ning paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste osutamises mittediskrimineerival viisil võrreldes muude elektritootmis- ja salvestussüsteemidega ning ilma ebaproportsionaalse haldus- või regulatiivse koormuseta. Liikmesriigid peaksid julgustama oma tarbeks toodetud energia tarbijaid ja taastuenergiakogukondi nendel elektriturgudel aktiivselt osalema, pakkudes paindlikkusteenuseid tarbimiskaja ja salvestamise kaudu, sealhulgas akude ja elektrisõidukite kaudu.
- (59) Tööstussektori osa liidu energiatarbimises on 25 % ning selles tarbitakse suures koguses soojus- ja jahutusenergiat, mida saadakse praegu 91 % ulatuses fossiilkütustest. Kütte- ja jahutusvajadusest 50 % langeb madala temperatuuriga (< 200 °C) protsesside arvele, mille puhul on olemas kulutõhusad taastuenergialahendused, sealhulgas elektrifitseerimine ja taastuenergia vahetu kasutamine. Peale selle kasutatakse tööstussektoris selliste toodete nagu terase ja kemikaalide tootmisel taastumatutest allikatest pärit toorainet. Tööstussektoris praegu tehtavate investeerimisotsustega määratakse ära, milliseid tööstusprotsesse ja energialahendusi on tulevikus võimalik tööstussektoris kaaluda, ning seetõttu on oluline, et need investeerimisotsused oleksid tulevikukindlad ja hoiaksid ära varade kasutuskõlbmatuks muutumise. Seepärast tuleks kehtestada võrdlusalused, et innustada tööstussektorit üle minema taastuenergiapõhistele tootmisprotsessidele, mille puhul ei kasutata mitte üksnes taastuenergiat, vaid ka taastuvallikapõhist toorainet, näiteks taastuvallikatest toodetud vesinikku. Liikmesriigid peaksid võimaluse korral edendama tööstusprotsesside elektrifitseerimist, näiteks madala temperatuuriga tööstusliku soojuse puhul. Ühtlasi peaksid liikmesriigid edendama ühise meetodika kasutuselevõtmist toodete jaoks, mis on märgistatud kui tooted, mille valmistamiseks on osaliselt või täielikult kasutatud taastuenergiat või lähteainena muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid; seejuures tuleks arvesse võtta liidus juba kasutusel olevaid toodete märgistamise meetodeid ja kestlike toodetega seotud algatusi. See aitaks ära hoida eksitavaid tegevusi ja suurendada tarbijate usaldust. Kuna tarbijad eelistavad tooteid, millega aidatakse kaasa kliimamuutustega seotud ja keskkonnaeesmärkide täitmisele, suurendaks see ühtlasi turunõudlust niisuguste toodete järele.
- (60) Selleks et vähendada liidu sõltuvust fossiilkütustest ja fossiilkütuste impordist, peaks komisjon liikmesriikide esitatud andmete põhjal välja töötama liidu imporditud ja omamaise vesiniku strateegia.

- (61) Muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid saab kasutada energia tootmiseks, ent ka muul otstarbel kui energia tootmiseks lähtena või toorainena sellistes tööstussektorites nagu terasetööstus või keemiatööstus. Muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamisega nii ühel kui ka teisel otstarbel rakendatakse täiel määral neis peituvaid võimalusi lähtena kasutatavate fossiilkütuste asendamiseks ja kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks tööstusprotsessides, mille elektrifitseerimine on raskendatud, ning seepärast peaks muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamisega seotud eesmärk hõlmama mõlemat kasutusviisi. Liikmesriikide meetmed, millega toetatakse muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutuselevõttu kõnealustes tööstussektorites, mille elektrifitseerimine on raskendatud, ei tohiks kaasa tuua summaarset saastuse suurenemist kõige saastavamatest fossiilkütustest, näiteks kivisöest, diislikütusest, pruunsöest, naftast, turbast või põlevkivist toodetud elektrienergia nõudluse kasvu tõttu. Kõnealune eesmärk ei peaks hõlmama vesiniku tarbimist tööstusprotsessides, kus vesinikku toodetakse või saadakse kõrvalsaadusena, mida on muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustega raske asendada. Transpordikütuste tootmiseks kasutatav vesinik kuulub muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste transpordiga seotud eesmärkide alla.
- (62) Komisjoni 8. juuli 2020 teatises „Kliimaneutraalse Euroopa vesinikustrateegia“ esitatud liidu vesinikustrateegias nenditakse, kui olulised on olemasolevad vesinikutootmisjaamad, mis on ümber ehitatud, et vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aasta suuremate kliimaeesmärkide saavutamisel. Kõnealust strateegiat silmas pidades ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁽²⁶⁾ artikli 10a lõike 8 alusel loodud liidu innovatsioonifondi korraldatud projektikonkursi raames on varakult tegutsejad teinud investeerimisotsuseid, et moderniseerida olemasolevad vesinikutootmisrajatised, mis põhinevad auru-metaani reformimise tehnoloogial, et vähendada vesiniku tootmise süsinikuheidet. Tööstusektori lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatavate muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaalu nimetaja arvutamisel ei tuleks arvesse võtta vesinikku, mis on toodetud moderniseeritud tootmisrajatistes, mis põhinevad auru-metaani reformimise tehnoloogial, mille kohta on enne käesoleva direktiivi jõustumist avaldatud komisjoni otsus toetuse andmise kohta innovatsioonifondist ja millega vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet keskmiselt 70 % aastas.
- (63) Lisaks tuleb tunnistada, et auru-metaani reformimise protsessis toodetud vesiniku asendamine võib teatavatele olemasolevatele integreeritud ammoniaagi tootmisrajatistele tekitada spetsiifilisi probleeme. See nõuaks selliste tootmisrajatiste ümberehitamist, mis eeldaks liikmesriikidelt märkimisväärseid pingutusi, sõltuvalt nende konkreetsetest riigisestest asjaoludest ja energiavarustuse struktuurist.
- (64) Selleks et saavutada liidu eesmärk saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks ja vähendada liidu tööstusektori süsinikuheidet, peaks liikmesriikidel olema võimalik kombineerida mittefossilsete energiaallikate ja muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamist, võttes arvesse oma riigi eripära ja energiaallikate jaotust. Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema võimalik vähendada muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tööstussektoris kasutamise eesmärki, tingimusel et fossiilkütustest toodetud vesiniku või selle derivaatide osa tarbimises on piiratud ning et nad liiguvad määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemi kohaselt oma eeldatava riikliku panuse suunas.
- (65) Kütte- ja jahutussektoriga seotud eesmärkide suurendamine on üldise taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks väga oluline, kuna soojus- ja jahutusenergia moodustab umbes poole liidu energiatarbimisest ning seda rakendatakse paljude eri lõppkasutusviiside ja tehnoloogia puhul nii hoonetes, tööstussektoris kui ka kaugküttes ja -jahutuses. Taastuvenergia osakaalu kiiremaks suurendamiseks kütte- ja jahutussektoris tuleks kõikide liikmesriikide jaoks siduva eesmärgina ette näha, et seda osakaalu suurendatakse liikmesriigi tasandil igal aastal minimaalse aastase protsendipunkti võrra. Kõigis liikmesriikides kohaldatavat kütte- ja jahutussektori siduvat minimaalset aastast keskmist kasvu 0,8 protsendipunkti aastatel 2021–2025 ja 1,1 protsendipunkti aastatel 2026–2030 tuleks täiendada soovituslike suurendamiste või lisamääradega, mis arvutatakse konkreetsetelt iga liikmesriigi kohta, et saavutada liidu tasandil keskmine suurenemine 1,8 protsendipunkti. Nende liikmesriigipõhiste soovituslike lisasuurendamiste või lisamäärade eesmärk on jaotada 2030. aastaks taastuvenergia soovitud taseme saavutamiseks vajalikud lisapingutused liikmesriikide vahel ümber, tuginedes sisemajanduse koguproduktile ja kulutõhususele,

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

ning suunata liikmesriike võtma taastuvenergiat selles sektoris kasutusele määral, mis võiks olla piisav. Liikmesriigid peaksid kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega hindama, milline on nende taastuvatest energiaallikatest toodetud energia potentsiaal kütte- ja jahutussektoris ning milline on heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise potentsiaal. Liikmesriigid peaksid meetmete loetelust rakendama vähemalt kahte meetet, et hõlbustada taastuvenergia osakaalu suurendamist kütte- ja jahutussektoris. Nende meetmete võtmisel ja rakendamisel peaksid liikmesriigid tagama nende meetmete kättesaadavuse kõikidele tarbijatele, eelkõige tarbijatele, kes elavad väikese sissetulekuga või vähekaitsitud leibkondades.

- (66) Selle tagamiseks, et kaugkütte ja -jahutuse osatähtsuse suurenemisega kaasneks tarbijate parem teavitamine, on asjakohane selgitada ja tõhustada kaugkütte- ja -jahutussüsteemide taastuvenergia osakaalu ja energiatõhusust käsitlevaid andmeid ja tagada nende läbipaistvus.
- (67) On ilmnenud, et tänapäevased taastuvenergiapõhised tõhusad kaugkütte- ja -jahutussüsteemid võimaldavad pakkuda kulutõhusaid lahendusi taastuvenergia lõimimiseks ning suuremat energiatõhusust ja energiasüsteemi lõimitust ning hõlbustavad samal ajal süsinikuheite üldist vähendamist kütte- ja jahutussektoris. Selle tagamiseks, et neid võimalusi rakendatakse, tuleks kaugkütte- ja -jahutussektoris kasutatava taastuvenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaalu suurendada igal aastal 1 protsendipunkti asemel 2,2 protsendipunkti, muutmata seejuures selle suurendamismäära soovituslikkust, mis kajastab sellist liiki võrkude ebaühtlast rajamist liidus.
- (68) Et kajastada kaugkütte ja -jahutuse üha suuremat tähtsust ning vajadust juhtida selliste võrkude arengut rohkema taastuvenergia lõimimise suunas, on asjakohane ergutada kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajaid ühendama kolmandaid isikuid, kes tarnivad taastuvenergiat ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiat, kaugkütte- ja -jahutusvõrkude süsteemidega, mille võimsus on üle 25 MW.
- (69) Kütte- ja jahutussüsteemid, eelkõige kaugkütte- ja -jahutussüsteemid, aitavad üha enam kaasa elektrivõrgu tasakaalustamisele, pakkudes lisanõudlust muutliku taastuvelektri, näiteks tuule- ja päikeseenergia järele, kui selline taastuvelekter on küllaldane, odav ja kui seda muidu piiratakse. Sellist tasakaalustamist on võimalik saavutada suure tõhususega elektriliste soojus- ja jahutusgeneraatorite, näiteks soojuspumpade kasutamisega, eriti kui need soojus- ja jahutusgeneraatorid on ühendatud suure soojusenergia salvestiga, eelkõige kaugkütte ja -jahutuse või individuaalse kütte puhul, kui kaugkütte ja -jahutuse mastaabisääst ja süsteemi tasandi tõhusus ei ole võimalik. Soojuspumpadest saadav kasu on kahekordne, esiteks need suurendavad märkimisväärselt energiatõhusust, toovad märkimisväärselt energia- ja kulusäästu tarbijatele ning teiseks lõimivad need taastuvenergiat, võimaldades geotermilise ja ümbritseva keskkonna energia laialdasemat kasutamist. Selleks, et veelgi stimuleerida taastuvelektri kasutamist kütteks ja jahutuseks ning soojuse salvestamiseks, eelkõige soojuspumpade kasutuselevõtu abil, on asjakohane, et liikmesriikidel lubatakse nende soojus- ja jahutusgeneraatorite, sealhulgas soojuspumpade käitamiseks kasutatavat taastuvelektrit kütte ja jahutuse ning kaugkütte ja -jahutuse iga-aastase siduva ja soovitusliku taastuvenergia suurenemise puhul arvesse võtta.
- (70) Olgugi et laialdaselt kättesaadavad, on heitsoojus- ja heitjahutusenergia alakasutatud ning see toob kaasa ressursside raiskamise, liikmesriikide energiasüsteemide väiksema energiatõhususe ja vajalikust suurema energiatarbimise liidus. Tingimusel et heitsoojust ja heitjahutust tarnitakse tõhusast kaugküttest ja -jahutusest, on asjakohane lubada võtta heitsoojus- ja heitjahutusenergiat osaliselt arvesse taastuvenergiaga seotud eesmärkide täitmisel hoonete, tööstussektori, kütte ja jahutuse puhul ning täielikult arvesse kaugkütte ja -jahutuse eesmärkide täitmisel. See võimaldaks ära kasutada taastuvenergia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia koostoimet kaugkütte- ja -jahutusvõrkudes, suurendades nende võrkude moderniseerimisse ja arendamisse investeerimise majanduslikku põhjendatust. Täpsemalt peaks heitsoojusenergia lisamine tööstusliku taastuvenergia võrdlusalusesse olema vastuvõetav ainult juhul, kui tegemist on heitsoojus- või heitjahutusenergiaga, mis tarnitakse kaugkütte- ja -jahutussüsteemi käitaja kaudu teisest tööstusobjektist või hoonest, seega tagades, et selliste käitajate põhitegevus on soojus- ja jahutusenergia tarnimine ning arvesse võetud heitsoojusenergia on selgelt eristatud samas või seotud ettevõttes või hoonetes taaskasutusse võetud sisemisest heitsoojusenergiast.

- (71) Et tagada kaugkütte- ja -jahutussektori täielik osalus energiasektori lõimimises, on vaja laiendada elektri jaotusvõrgu ettevõtjatega tehtavat koostööd elektri põhivõrgu ettevõtjatele ning suurendada koostöö ulatust nii, et see hõlmaks võrguinvesteeringute kavandamist ja turge, võimaldamaks kasutada paremini ära kaugküttes ja -jahutuses peituvaid võimalusi paindlikusteenuste pakkumiseks elektriturudel. Samuti tuleks võimaldada koostöö edendamist gaasivõrkude, sealhulgas vesiniku- ja muude energiavõrkude ettevõtjatega, et tagada eri energiakandjaid hõlmav ulatuslikum lõimitus ja energiakandjate kasutamine kulutõhusa viisil. Lisaks võivad kaugkütte- ja -jahutustevõtete, tööstussektori ja teenindussektori ning kohalike ametiasutuste vahelise tihedama kooskõlastamise nõuded hõlbustada dialoogi ja koostööd, mis on vajalik heitsoojus- ja heitjahutusenergia potentsiaali kulutõhusaks rakendamiseks kaugkütte- ja -jahutussüsteemide kaudu.
- (72) Taastuvkütuste ja taastuvelektri kasutamine transpordisektoris võib aidata kulutõhusalt vähendada süsinikuheidet liidu transpordisektoris ja suurendada muu hulgas energiavarustuse mitmekesisust selles sektoris ning samal ajal edendada liidus innovatsiooni, majanduskasvu ja tööhõivet ning vähendada sõltuvust energiainpordist. Selleks, et saavutada kasvuhooenergia heite vähenemine määruses (EL) 2021/1119 kindlaks määratud suurendatud ulatuses, tuleks suurendada liidus kõikide transpordiliikide puhul tarnitud taastuenergia osakaalu. Kui lubada liikmesriikidel valida transpordieesmärgi vahel, mis on väljendatud kasvuhooenergia heitemahukuse vähendamise sihtmäärana või taastuenergia tarbimise osana, on liikmesriikidel transpordi süsinikuheidete vähendamise poliitika kujundamisel piisav paindlikkus. Lisaks võimaldaks täiustatud biokütuste ja biogaasile ning muudele kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustele ühise energiapõhise eesmärgi kehtestamine, sealhulgas muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste miinimumosakaalu kehtestamine tagada vähima keskkonnamõjuga taastuvkütuste ulatuslikuma kasutamise nende transpordiliikide puhul, kus elektrifitseerimine on raskendatud, näiteks meretransport ja lennundus. Et kiirendada kütusevahetust meretranspordis, peaksid meresadamatega liikmesriigid püüdma tagada, et alates 2030. aastast on muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaal meretranspordisektorile tarnitava energia üldkoguses vähemalt 1,2 %. Nimetatud eesmärkide saavutamine peaks olema tagatud kütusetarnijatele kehtestatud kohustustega ning muude meetmetega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2023/1805 ⁽²⁷⁾ ning (EL) 2023/2405 ⁽²⁸⁾. Lennukütuse tarnijate spetsiifilised kohustused tuleks kehtestada üksnes vastavalt määrusele (EL) 2023/2405.
- (73) Selleks, et soodustada taastuvkütuste kasutuselevõttu rahvusvaheliste merepunkrivarude puhul ehk sektoris, kus on keeruline süsinikuheidet vähendada, tuleks transpordieesmärkide arvutamisel transpordisektoris taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõpptarbimises arvesse võtta rahvusvahelistesse merepunkrivarudesse tarnitavaid taastuvkütuseid ning sellest tulenevalt tuleks transpordisektoris energia lõpptarbimise arvutamisel arvesse võtta rahvusvahelistesse merepunkrivarudesse tarnitavaid kütuseid. Mõnes liikmesriigis on meretranspordil nende summaarses energia lõpptarbimises suur osakaal. Võttes arvesse praeguseid tehnoloogilisi ja regulatiivseid piiranguid, mis takistavad biokütuste kasutamist meretranspordisektoris kaubanduslikul eesmärgil, on asjakohane erandina nõudest kaasata konkreetsete transpordisektori eesmärkide arvutamisse kogu meretranspordisektorile tarnitud energia, lubada liikmesriikidel seada meretranspordisektoris oma summaarsele energia lõpptarbimisele 13 % ülempiir. Saarel asuvatele liikmesriikidele, kelle summaarne energia lõpptarbimine meretranspordisektoris on ebaproportsionaalselt suur, täpsemalt rohkem kui kolmandik maantee- ja raudteevõrgu tarbimisest, tuleks ülemmääraks seada 5 %. Üldise taastuenergia eesmärgi arvutamisel, arvestades rahvusvaheliste merepunkrivarude spetsiifilisi omadusi, tuleks neisse tarnitud kütust võtta liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises arvesse üksnes juhul, kui see on taastuvkütus.

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1805, mis käsitleb taastuvkütuste ja vähese süsinikuheidetega kütuste kasutamist meretranspordis ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 234, 22.9.2023, lk 48).

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2405, milles käsitletakse võrdsete võimaluste tagamist säästva lennutranspordi jaoks (ELT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>)

- (74) Transpordisektoris on süsinikuheite vähendamisel oluline roll elektromobiilsusel. Elektromobiilsuse jätkuva arengu soodustamiseks peaksid liikmesriigid kehtestama krediidimehhanismi, mis võimaldaks üldsusele ligipääsetavate laadimispunktide käitajatel anda taastuvelektri tarnimisega oma panuse nende kohustuste täitmisel, mille liikmesriigid on kehtestanud kütusetarnijatele. Liikmesriikidel peaks olema võimalik lisada sellesse mehhanismi ka eralaadimispunktid, kui on võimalik tõendada, et kõnealustesse eralaadimispunktidesse tarnitavat taastuvelektrit pakutakse üksnes elektrisõidukites kasutamiseks. On oluline, et lisaks transpordisektoris elektrienergia kasutamise toetamiseks sellise krediidimehhanismi loomisele seaksid liikmesriigid jätkuvalt nõudlikke sihte oma vedelkütuse-liikidega seotud süsinikuheite vähendamiseks, eelkõige transpordisektorites, kus süsinikuheidet on keeruline vähendada, näiteks meretranspordis ja lennunduses, mille otsene elektrifitseerimine on veelgi raskem.
- (75) Muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid, sealhulgas taastuvallikatest toodetud vesinikku saab kasutada toorme või energiaallikana tööstus- ja keemilistes protsessides, meretranspordis ja lennunduses, vähendades süsinikuheidet sektorites, kus otsene elektrifitseerimine on tehnoloogiliselt võimatu või see ei ole konkurentsivõimeline. Neid saab vajaduse korral kasutada ka energia salvestamisel energiasüsteemi tasakaalustamiseks, ning seetõttu on vesinik energiasüsteemide lõimimiseks väga vajalik.
- (76) Liidu taastuvenegiapolitikaga soovitakse aidata täita liidu kliimamuutuste leevendamise eesmärke, vähendades selleks kasvuhoonegaaside heidet. Selles suunas liikumisel on oluline aidata saavutada ka laiemaid keskkonnanäesmärke, eelkõige takistada elurikkuse vähenemist, millele avaldab negatiivset mõju maakasutuse kaudne muutus seoses teatavate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmisega. Nende kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisele kaasaaitamine on liidu kodanike ja liidu seadusandjate jaoks tõsine ja pikaajaline põlvkondadeüleline mure. Liit peaks seetõttu edendama nende kütuste kasutamist kogustes, millega viiakse omavahel tasakaalu vajalik nõudlikkus ja vajadus mitte aidata kaasa maakasutuse otsesele ja kaudsele muutusele. Transpordisektorile seatud eesmärgi arvutamise viis ei tohiks mõjutada piiranguid, mis on kehtestatud seoses sellega, kuidas võetakse selle eesmärgini jõudmiseks arvesse teatavaid toidu- ja söödakultuuridest toodetavaid kütuseid ning samuti maakasutuse kaudse muutuse suurt riski põhjustavaid kütuseid. Peale selle peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt võimalik valida, kas võtta transpordisektorile seatud eesmärgi poole liikumisel arvesse toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuseid ja biogaasi, et hoida ära stiimuli loomist nende kasutamiseks transpordis ja võttes arvesse Ukraina-vastase sõja mõju toidu- ja söödatarnele. Kui neid kütuseid ei võeta arvesse, peaks liikmesriikidel olema võimalik valida, kas vähendada sellele vastavalt energiapõhist eesmärki või vähendada kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäär, eeldades, et toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütused vähendavad kasvuhoonegaaside heidet 50 % – see vastab käesoleva direktiivi lisas esitatud kasvuhoonegaaside heite vähenemise tüüpilistele väärtustele toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste kõige asjakohasemate tootmisviiside puhul, samuti kasvuhoonegaaside heite vähenemise miinimummääradele, mida kohaldatakse enamiku selliseid biokütuseid tootvate käitiste puhul.
- (77) Selleks et biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kasutamine vähendaks üha rohkem kasvuhoonegaaside heidet, ning tegeleda selliste kütuste toetamise võimaliku kaudse mõjuga, nagu raadamisega, peaks komisjon objektiivsete ja teaduslike kriteeriumide alusel läbi vaatama suure süsinikuvaruga globaalse tootmisala keskmise aastase laiendamise maksimaalse osakaalu, võttes arvesse liidu kliimaeesmärke ja -kohustusi, ning esitama selle läbivaatamise tulemuste alusel vajaduse korral uue künnise ettepaneku. Lisaks peaks komisjon hindama võimalust töötada välja kiirendatud trajektoor, et kaotada järk-järgult selliste kütuste panus taastuvenergia eesmärkide saavutamisse, nii et võimalikult palju vähendada kasvuhoonegaaside heidet.
- (78) Transpordisektorile eesmärgi seadmine kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäärana tingib vajaduse töötada välja meetodika, milles võetakse arvesse, et erinevatest taastuvallikatest toodetud energia säästab kasvuhoonegaaside heidet eri kogustes ning aitab seega kõnealuse eesmärgi saavutamisele kaasa erinevalt. Taastuvelektrit tuleks pidada kasvuhoonegaaside nullnetoheidet tootvaks, mis tähendab seda, et sellega vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet 100 %, võrrelduna fossiilkütustest elektri tootmisega. See loob stiimuli taastuvelektri kasutamiseks, kuna taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste puhul on nii suure kasvuhoonegaaside heite vähenemise määra saavutamine ebatõenäoline. Seepärast muutuks taastuvatel energiaallikatel põhinev elektrifitseerimine maanteetranspordi puhul kõige tõhusamaks süsinikuheite vähendamise

viisiks. Lisaks on muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamise edendamiseks lennu- ja meretranspordis, mille elektrifitseerimine on raskendatud, asjakohane võtta kasutusele sellisel viisil tarnitavate kütuste puhul kohaldatav kordaja, mida kasutatakse nende arvessevõtmiseks selliste kütuste jaoks kehtestatud erieesmärkide täitmisel.

- (79) Lõppkasutussektorite, sealhulgas transpordisektori otsene elektrifitseerimine aitab suurendada süsteemi tõhusust ja hõlbustab taastuenergiapõhisele energiasüsteemile üleminekut. Seepärast on see iseenesest tulemuslik viis kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks. Sellest tulenevalt ei ole vaja luua sellist täiendavuse raamistikku, mis on kohaldatav konkreetselt transpordisektoris elektrisõidukite jaoks tarnitava taastuvelektri puhul. Lisaks võivad pükeselektrisõidukid oluliselt kaasa aidata Euroopa transpordisektori süsinikuheite vähendamisele.
- (80) Kuna muud kui bioloogilise päritoluga taastuvkütused võetakse arvesse taastuenergiavana sõltumata sellest, millises sektoris neid tarbitakse, tuleks reegleid, mille alusel määratakse kindlaks selliste kütuste taastuv olemus nende tootmisel elektrienergia abil ja mida on kohaldatud üksnes nende tarbimisel transpordisektoris, laiendada kõikidele muu kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustele, olenemata sellest, millises sektoris neid tarbitakse.
- (81) Muud kui bioloogilise päritoluga taastuvkütused on olulised selleks, et suurendada taastuenergia osakaalu sektorites, mis eeldatavasti sõltuvad pikas perspektiivis gaas- ja vedelkütustest, sealhulgas tööstuslike rakenduste ja raskeveokite puhul. Komisjon peaks 1. juuliks 2028 hindama sellise meetodika mõju, millega määratakse kindlaks, millal muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmiseks kasutatavat elektrit võib pidada täielikult taastuvaks, sealhulgas täiendavuse ning ajalise ja geograafilise korrelatsiooni mõju tootmiskuludele, kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ja energiasüsteemile, ning esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Aruandes peaks eelkõige hindama kõnealuse meetodika mõju muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kättesaadavusele ja taskukohasusele tööstussektoris ja transpordis ning liidu suutlikkusele saavutada muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste eesmärgid, võttes arvesse liidu imporditud ja omamaise vesiniku strateegiat, minimeerides samal ajal kasvuhoonegaaside heite suurenemist elektrisektoris ja üldises energiasüsteemis. Kui aruandes jõutakse järeldusele, et meetodika ei taga piisavat kättesaadavust ja taskukohasust ega aita oluliselt kaasa kasvuhoonegaaside heite vähendamisele, energiasüsteemi lõimimisele ega muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste 2030. aastaks seatud liidu eesmärkide saavutamisele, peaks komisjon vaatama liidu meetodika läbi ja võtma asjakohasel juhul vastu delegeeritud õigusakti meetodika muutmiseks, et teha vajalikud kohandused kriteeriumides, millega hõlbustada vesinikutööstuse kasvu.
- (82) Selleks et liidu säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidel, mida kohaldatakse soojus-, elektri- ja jahutusenergiat tootvates käitistes kasutatavate tahkete biomasskütuste suhtes, oleks suurem keskkonnatõhusus, tuleks vähendada selliste kriteeriumide kohaldamiseks vajalikku miinimummäära praeguselt väärtuselt 20 MW väärtuseni 7,5 MW.
- (83) Direktiiviga (EL) 2018/2001 tugevdati bioenergia säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise raamistikku ning kehtestati selleks kriteeriumid kõikide lõppkasutussektorite jaoks. Nimetatud direktiiviga on ette nähtud metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste erinormid, mille kohaselt peab ülestootamine olema kestlik ja tuleb arvesse võtta maakasutuse muutusest tulenevat heidet. Kooskõlas direktiiviga 92/43/EMÜ, direktiiviga 2000/60/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/56/EÜ⁽²⁹⁾ ning direktiiviga 2009/147/EÜ taotletavate elurikkuse säilitamise ja elupaikade hävitamise vältimise eesmärkidega on vaja saavutada iseäranis suure elurikkusega ja süsinikurikaste elupaikade, näiteks põlis- ja vanade metsade, suure elurikkusega metsade, rohumaade, turbaalade ja nõmmede tõhusam kaitse. Seepärast tuleks kehtestada erandid ja piirangud seoses sellistelt aladelt metsa biomassi hankimisega, mis oleks kooskõlas põllumajanduslikust biomassist

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste puhul rakendatava käsitlusviisiga, välja arvatud juhul, kui riskipõhise käsitlusviisiga nähakse ette vajalikud erandid ja piirangud ning ettevõtjad annavad vajalikud tagatised. Olenevalt investeeringute turvalisuse tagamiseks sobilikest üleminekuperioodidest tuleks kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriume lisaks järk-järgult kohaldada ka olemasolevate biomassipõhiste kütiste suhtes, et tagada, et kõikides sellistes kütistes saavutatakse bioenergia tootmisega kasvuhoonegaaside heite vähenemine, võrrelduna fossiilkütustest energia tootmisega.

- (84) Kooskõlas säästva metsamajandamise põhimõtetega tuleks veelgi täpsustada metsa biomassi ülestootamist puudutavaid kestlikkuse kriteeriume. Kõnealuste täpsustustega tuleks tugevdada ja selgitada metsa biomassi riskipõhist käsitlusviisi, nähes liikmesriikidele ette proportsionaalsed sätted, millega võimaldatakse teha sihipäraseid kohandusi tavades, mis võivad olla kohalikes tingimustes asjakohased.
- (85) Liikmesriigid peaksid tagama, et metsa biomassi kasutamine energia tootmiseks on kooskõlas nende kohustustega, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2018/841 ⁽³⁰⁾. Selleks peaksid liikmesriigid tegema tulevikku suunatud hindamisi ja rakendama vajalikke meetmeid, mis täiendavad nende määrusest (EL) 2018/1999 tulenevaid kohustusi.
- (86) Võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, mida energiasektoris iseloomustab eraldatus, piiratud pakkumine ja sõltuvus fossiilkütustest, tuleks ette näha võimalus laiendada erandit, mis võimaldab liikmesriikidel võtta kasutusele erikriteeriumid, mis tagavad, et neis piirkondades on teatavate biomasskütuste tarbimiseks võimalik saada rahalist toetust, nii et see hõlmaks ka vedelaid biokütuseid ja biokütuseid. Kõik erikriteeriumid peaksid olema objektiivselt põhjendatud, pidades silmas asjaomase äärepoolseima piirkonna energiasõltumatust ning seal sujuva ülemineku tagamist säästlikkuse, energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/2001.
- (87) Liit on võtnud kohustuse suurendada biomasskütuse tootmise keskkonnaalast, majanduslikku ja sotsiaalset kestlikkust. Käesolev direktiiv täiendab muid liiduõigusakte, eelkõige mis tahes äriühingute kestlikku üldjuhtimist käsitlevat õigusakti, millega kehtestatakse hoolsuskohustuse nõuded väärtusahelas, hõlmates inimõigustele või keskkonnale tekkivat kahjulikku mõju.
- (88) Selleks et vähendada halduskoormust taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootjate ning liikmesriikide jaoks juhtudel, kus komisjon on rakendusaktiga tunnustanud vabatahtlikku või riiklikku kava kui kava, mille alusel esitatakse tõendeid või täpseid andmeid selle kohta, et kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid ning muud käesoleva direktiivi muutmissetetega kehtestatud nõuded on täidetud, peaksid liikmesriigid aktsepteerima selliste kavade alusel komisjoni tunnustuse raames välja antud sertifikaatide kohaseid tulemusi. Väikeste kütiste jaoks koormuse vähendamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada lihtsustatud vabatahtlik kontrollimehhanism kütistele, mille summaarne nimisoojusvõimsus jääb vahemikku 7,5 MW ja 20 MW.
- (89) Riskide maandamiseks ja pettuste ning kelmuste paremaks ennetamiseks bioenergia ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tarneahelates nähakse direktiiviga (EL) 2018/2001 ette tarvilikud täiendused läbipaistvuse, jälgitavuse ja järelevalve osas. Sellega seoses on komisjoni loodava liidu andmebaasi eesmärk võimaldada vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jälgitavust. Andmebaasi ulatust tuleks laiendada nii, et see hõlmaks peale transpordisektori ka kõiki muid lõppkasutussektoreid, kus selliseid kütuseid tarbitakse. Selline laiendamine peaks andma olulise panuse kõnealuste kütuste tootmise ja tarbimise põhjalikku seiresse ning sellega väheneksid topeltarvestamise ja nõuete rikkumise riskid liidu andmebaasiga hõlmatud tarneahelates. Peale selle tuleks tühistada kõikide andmebaasis registreeritud, taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetiste päritolutagatised, et hoida ära sama taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi kohta topeltandmete esitamise riski. Andmebaas peaks olema üldsusele ligipääsetav avatud, läbipaistval ja kasutajasõbralikul viisil, järgides samal ajal ka isikuandmete ja tundliku äriteabe kaitse põhimõtteid. Komisjon peaks avaldama

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

igal aastal aruande liidu andmebaasis esitatud teabe kohta, sealhulgas biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kogused, geograafilise päritolu ja lähteaine liigi. Komisjon ja liikmesriigid peaksid püüdma parandada liidu andmebaasi ja olemasolevate riiklike andmebaaside omavahelist ühenduvust, võimaldades sujuvat üleminekut ja andmebaaside kahesuunalisust. Lisaks tarneahela üksikute tooraine- ja kütusesaadetiste läbipaistvuse ja jälgitavuse suurendamisele tugeldati hiljuti vastu võetud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2022/996⁽³¹⁾ sertifitseerimisasutuste auditeerimisnõudeid ning suurendati sertifitseerimisasutuste üle tehtava avalik-õigusliku järelevalve volitusi, sealhulgas pädevate asutuste võimalust pääseda oma järelevalvelistes kontrollides ligi ettevõtjate dokumentidele ja ruumidele. Direktiivi (EL) 2018/2001 kontrolliraamistiku terviklikkust on seega märkimisväärselt tugeldatud, täiendades sertifitseerimisasutuste ja liidu andmebaasi auditeerimist liikmesriikide pädevate asutuste kontrolli- ja järelevalvesuutlikkusega. Liikmesriikidel soovitatakse tungivalt kasutada avalik-õiguslikuks järelevalveks mõlemat võimalust.

- (90) Komisjon ja liikmesriigid peaksid pidevalt parimate haldustavadega kohanduma ja võtma kõik asjakohased meetmed, et direktiivi (EL) 2018/2001 täitmist lihtsustada ning seeläbi asjaomaste isikute ja mõjutatud sektorite jaoks täitmise tagamise kulusid vähendada.
- (91) Tuleb kehtestada asjakohased pettuse ja kelmuse vastased sätted, eelkõige seoses jäätme põhise tooraine või sellise biomassi kasutamisega, mille puhul on kindlaks tehtud, et need kujutavad endast maakasutuse kaudse muutuse suurt riski. Kuna pettuste ja kelmuste avastamine ja vältimine on oluline, et hoida ära kõlbatut konkurentsi ja ohjeldamatut raadamat, sealhulgas kolmandates riikides, tuleks tagada sellise tooraine täielik ja sertifitseeritud jälgitavus.
- (92) Direktiivi (EL) 2018/2001 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (93) Määruses (EL) 2018/1999 on viidatud siduvale liidu tasandi eesmärgile suurendada liidus tarbitava taastuvenergia osakaalu 2030. aastal vähemalt 32 %-ni. Kuna selle eesmärgi kohast osakaalu on vaja suurendada, et aidata tõhusalt kaasa püüdlustele vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 55 %, tuleks kõnealuseid viiteid muuta. Täiendavalt kehtestatavate planeerimis- ja aruandlusnõuetega ei looda uut planeerimis- ja aruandlusüsteemi, vaid nende suhtes tuleks kohaldada kõnealuse määruse kohast olemasolevat planeerimis- ja aruandlusraamistikku.
- (94) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/70/EÜ⁽³²⁾ kohaldamisala tuleks muuta, et hoida ära transpordikütustega seotud süsinikuheite vähendamise eesmärgi käsitlevate regulatiivsete nõuete dubleerimist ja saavutada kooskõla direktiiviga (EL) 2018/2001.
- (95) Direktiivis 98/70/EÜ sätestatud mõisted tuleks viia kooskõlla direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud mõistetega, et hoida ära eri mõistete kohaldamist nende kahe õigusakti puhul.
- (96) Direktiivist 98/70/EÜ tuleks lihtsustamise huvides jätta välja sätted kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja biokütuste kasutamise kohustuste kohta, et hoida ära topeltreguleerimist seoses transpordikütuseid käsitlevate rangemate süsinikuheite vähendamise kohustustega, mis on ette nähtud direktiiviga (EL) 2018/2001.
- (97) Direktiivist 98/70/EÜ tuleks välja jätta kasvuhoonegaaside heite vähendamise seire ja vähendamisest aru andmise kohustusi käsitlevad sätted, et hoida ära aruandluskohustuse topeltreguleerimist.

⁽³¹⁾ Komisjoni 14. juuni 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/996 säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning maakasutuse kaudse muutuse väikese riski kriteeriumide kontrollimise eeskirjade kohta (ELT L 168, 27.6.2022, lk 1).

⁽³²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi ning nõukogu direktiivi 93/12/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 350, 28.12.1998, lk 58).

- (98) Tuleks tunnistada kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652, ⁽³³⁾ millega on ette nähtud üksikasjalikud normid direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a ühetaolise rakendamise kohta, kuna see minetab käesoleva direktiivi alusel direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a kehtetuks tunnistamisega oma asjakohasuse.
- (99) Diislikütuses sisalduvate bioressursipõhiste koostisainete puhul piirab direktiivis 98/70/EÜ esitatud viide diislikütusele B7 ehk kuni 7 % rasvhapete metüülestreid sisaldavale diislikütusele olemasolevaid võimalusi direktiivi (EL) 2018/2001 kohaste biokütusesisalduse suurendamise sihtväärtuste saavutamiseks. See tuleneb asjaolust, et peaaegu kogu liidus tarnitav diislikütus on juba B7. Seepärast tuleks suurendada bioressursipõhiste koostisainete maksimaalset lubatud osakaalu 7 %-lt 10 %-ni. Diislikütuse B10, st kuni 10 % rasvhapete metüülestreid sisaldava diislikütuse järkjärguline turul kasutusele võtmine nõuab kõikjal liidus B7 hõlmava kaitse kohaldamist 7 % rasvhapete metüülestreite sisalduse suhtes, kuna eeldatavalt moodustavad 2030. aastaks sõidukipargist ikka veel märkimisväärse osa sõidukid, mille puhul B10 kasutamine ei ole võimalik. Seda tuleks kajastada direktiivi 98/70/EÜ artikli 4 lõike 1 teises lõigus.
- (100) Üleminekusätted peaksid võimaldama korrapäraselt jätkata käesoleva direktiiviga välja jäetavate direktiivi 98/70/EÜ artiklite kohast andmekogumist ja aruandluskohustuse täitmist.
- (101) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt vähendada kasvuhoonegaaside heidet, energiasõltuvust ja energiahindasid, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (102) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽³⁴⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiavad seadusandjad, et selliste dokumentide esitamine on põhjendatud, eriti pärast Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-543/17 (komisjon vs. Belgia) ⁽³⁵⁾.
- (103) Selleks et kompenseerida käesoleva direktiiviga kodanikele, haldusasutustele ja ettevõtjatele pandud regulatiivset koormust, peaks komisjon vaatama läbi asjaomaste sektorite õigusraamistiku kooskõlas põhimõttega „üks sisse, üks välja“, mis on esitatud komisjoni 29. aprilli 2021. aasta teatises „Parem õigusloome: ühendatud jõududega parema õigusloome poole“.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2018/2001 muutmine

Direktiivi (EL) 2018/2001 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 teist lõiku muudetakse järgmiselt:

a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1) „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ või „taastuvenergia“ – taastuvatest mittefossiilsetest allikatest pärit energia, nimelt tuuleenergia, päikeseenergia (päikese soojusenergia ja fotoelektriline päikeseenergia), geotermiline energia, osmootne energia, ümbritseva keskkonna energia, loodete, lainete ja muu ookeanienergia, hüdroenergia ning biomassist, prügilagaasist, reoveepuhasti gaasist ja biogaasist toodetud energia;

⁽³³⁾ Nõukogu 20. aprilli 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/652, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta (ELT L 107, 25.4.2015, lk 26).

⁽³⁴⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

⁽³⁵⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 8. juuli 2019, komisjon vs. Belgia, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

1a) „tööstuslik ümarpuit“ – saepalgid, vineeripakud, paberipuit (ümar või lõhutud), samuti kogu muu tööstuslikuks otstarbeks sobiv ümarpuit, välja arvatud ümarpuit, mille omadused, näiteks puuliik, mõõtmed, kõverus ja okslikkus, muudavad selle tööstuslikuks kasutamiseks sobimatuks, mille liikmesriigid on vastavalt asjakohastele metsa- ja turutingimustele kindlaks teinud ja igakülselt põhjendanud;“;

b) punkt 4 asendatakse järgmisega:

„4) „summaarne energia lõpptarbimine“ – energiatooted, mida tarnitakse energia saamise eesmärgil tööstussektorile, transpordisektorile, majapidamistele, teenuste-, sealhulgas avalike teenuste sektorile, põllumajandus-, metsandus- ja kalandussektorile, elektrienergia ja soojuse tarbimine energiasektoris elektrienergia ja soojuse tootmiseks ning elektri- ja soojuskaod jaotamisel ja ülekandmisel;“;

c) lisatakse järgmised punktid:

„9a) „taastuenergia eelisarendusala“ – konkreetne asukoht või ala maismaal, meres või siseveekogus, mille liikmesriik on määranud taastuenergiajaamade rajamiseks kõige sobivamaks alaks;

9b) „päikeseenergiaseadmed“ – seadmed, mis muundavad päikeseenergia soojus- või elektrienergiaks, eelkõige päikese soojusenergia seadmed ja fotoelektrilise päikeseenergia seadmed;“;

d) lisatakse järgmised punktid:

„14a) „pakkumisvöönd“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 (*) artikli 2 punktis 65 määratletud pakkumisvöönd;

14b) „uuenduslik taastuenergiatehnoloogia“ – taastuenergia tootmise tehnoloogia, mis parandab võrreldavat tipptasemel taastuenergia tehnoloogiat vähemalt ühel viisil või muudab kasutatavaks veel täielikult turustamata või selget riskitaset hõlmava taastuenergiatehnoloogia;

14c) „nutiarvestisüsteem“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944 (**) artikli 2 punktis 23 määratletud nutiarvestisüsteem;

14d) „laadimispunkt“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1804 (***) artikli 2 punktis 48 määratletud laadimispunkt;

14e) „turuosaline“ – määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 25 määratletud turuosaline;

14f) „elektriturg“ – direktiivi (EL) 2019/944 artikli 2 punktis 9 määratletud elektriturg;

14 g) „kodumajapidamistes kasutatav aku“ – eraldiseisev aku, mille nimimahutavus vastab energiahulgale üle 2 kWh ja mis sobib kodukeskkonnas paigaldamiseks ja kasutamiseks;

14h) „elektrisõidukiaku“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)2023/1542 (****) artikli 3 lõike 1 punktis 14 määratletud elektrisõidukiaku;

14i) „tööstuslik patarei või aku“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 13 määratletud tööstuslik patarei või aku;

14j) „seisukord“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 28 määratletud seisukord;

14k) „laetustase“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 27 määratletud laetustase;

- 14 l) „võimsuse seadeväärustus“ – akujuhtimissüsteemis olev muutuvteave, mille alusel määratakse kindlaks aku seisukorra ja kasutuse optimeerimiseks vajalik elektrilise võimsuse režiim, milles aku peaks laadimise või tühjendamise ajal optimaalselt töötama;
- 14 m) „nutilaadimine“ – laadimistoiming, mille käigus akusse suunatava elektrienergia kogust kohandatakse elektroonilise side kaudu saadud teabe alusel dünaamiliselt;
- 14n) „reguleeriv asutus“ – määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 2 määratletud reguleeriv asutus;
- 14o) „kahe-suunaline laadimine“ – määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 punktis 11 määratletud kahe-suunaline laadimine;
- 14p) „tavalaadimispunkt“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 punktis 37 määratletud tavalaadimispunkt;
- 14q) „taastuvenergia ostuleping“ – leping, mille alusel füüsiline või juriidiline isik lepib kokku taastuvenergia ostmises otse tootjalt ning mis hõlmab muu hulgas taastuvelektri ostulepinguid ning taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse ostulepinguid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

(***) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1804, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL (ELT L 234, 22.9.2023, lk 1).

(****) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1).“;

e) lisatakse järgmised punktid:

„18a) „tööstussektor“ – majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE REV. 2) B, C ja F jakku ning J jao 63 ossa liigitatud ettevõtjad ja tooted, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1893/2006 (*);

18b) „kasutamine muul otstarbel kui energia tootmiseks“ – kütuse kasutamine toorainena tööstuslikus protsessis, mitte energia tootmiseks;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).“;

f) lisatakse järgmised punktid:

„22a) „taastuvkütused“ – biokütused, vedelad biokütused, biomasskütused ja muud kui bioloogilise päritoluga taastuvkütused;

22b) „energiatõhususe esikohale seadmine“ – määruse (EL) 2018/1999 artikli 2 punktis 18 määratletud energiatõhususe esikohale seadmine;“;

g) punkt 36 asendatakse järgmisega:

„36) „muud kui bioloogilise päritoluga taastuvkütused“ – vedelad ja gaasilised kütused, milles sisalduv energia pärineb muudest taastuvatest energiaallikatest kui biomass;“;

h) lisatakse järgmised punktid:

- „44a) „istandik“ – määruse (EL) 2023/1115 (*) artikli 2 punktis 11 määratletud istandik;
- 44b) „osmootne energia“ – energia, mis tekib kahe vedeliku, nagu magevee ja soolase vee soolasisalduse erinevusest;
- 44c) „süsteemi tõhusus“ – energiatõhusate lahenduste valimine, kui need võimaldavad ka kulutõhusat süsinikuheite vähendamise suundumust, lisapaindlikkust ja ressursside tõhusat kasutamist;
- 44d) „samas asukohas paiknev energiasalvesti“ – kombineeritud energiasalvestusrajatis ja taastuenergiat tootev rajatis, mis on ühendatud sama võrgu juurdepääsupunkti;
- 44e) „päikeseelektrisõiduk“ – mootorsõiduk, mille jõuülekanne sisaldab ainult mitteperifeerseid elektriseadmeid energiamuundurina koos elektrilise energiasalvestussüsteemiga, mida saab väljastpoolt laadida, ning mis on varustatud sõidukisse integreeritud päikesepaneelidega;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010 (ELT L 150, 9.6.2023, lk 206).“

2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises on 2030. aastal vähemalt 42,5 %.

Liikmesriigid püüavad ühiselt suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks 45 %-ni.

Liikmesriigid seavad soovitusliku sihtväärtuse, et uuenduslik taastuenergiatehnoloogia annab 2030. aastaks vähemalt 5 % uuest ülesseatud taastuenergia võimsusest.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid võtavad meetmeid selle tagamiseks, et biomassist toodetakse energiat viisil, mille puhul biomassi tooraineturu põhjendamatud moonutused ja kahjulik mõju elurikkusele, keskkonnale ja kliimale on minimaalsed. Sel eesmärgil võtavad nad arvesse direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 sätestatud jäätmehierarhiat ning tagavad biomassi astmelise kasutamise põhimõtte kohaldamise, keskendudes toetuskavadele ja võttes igakülgselt arvesse liikmesriikide eripära.

Liikmesriigid kavandavad biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest toodetud energia toetuskavad nii, et vältida mittekestlike kasutusviiside stimuleerimist ja materjalisektoritega konkureerimise moonutamist, eesmärgiga tagada puitbiomassi kasutamine lähtuvalt selle suurimast majanduslikust ja keskkonnaga seotud lisaväärtusest järgmises prioriteetsuse järjekorras:

- a) puidupõhised tooted,
- b) puidupõhiste toodete kasutusea pikendamine,
- c) korduskasutamine,
- d) ringlussevõtt,
- e) bioenergia ning
- f) kõrvaldamine.

3a. Liikmesriigid võivad teha lõikes 3 osutatud biomassi astmelise kasutamise põhimõttest erandeid, kui seda on vaja energiavarustuskindluse tagamiseks. Liikmesriigid võivad nimetatud põhimõttest erandeid teha ka juhul, kui kohalik tööstussektor ei ole kvantitatiivselt või tehniliselt võimeline kasutama metsa biomassi energia tootmisest suurema majandusliku ja keskkonnavalise lisaväärtuse loomiseks, kui lähteained pärinevad järgmisest tegevusest:

- a) vajalik metsamajandustegevus, mille eesmärk on tagada kommertskasutusele eelnev harvendamine või mida tehakse kooskõlas riigisisese õigusega metsa- või maastikutulekahjude ennetamiseks suure riskiga piirkondades;
- b) sanitaarraie pärast dokumenteeritud looduslike häiringuid või
- c) sellise puidu raie, mille omadused kohalike töötlemisrajatiste jaoks ei sobi.

3b. Liikmesriigid esitavad komisjonile mitte rohkem kui üks kord aastas kokkuvõtte lõikes 3a osutatud biomassi astmelise kasutamise põhimõtte eranditest, selliste erandite põhjused ja geograafilise asukoha, kus neid kohaldatakse. Komisjon avalikustab saadud teated ja võib nende kohta avaldada avaliku arvamuse.

3c. Liikmesriigid ei anna otsest rahalist toetust

- a) saepalkide, vineeripakkude, tööstusliku ümarpuidu, kändude ja juurte kasutamiseks energia tootmiseks;
- b) jäätmete põletamise teel taastuenergia tootmiseks, välja arvatud juhul, kui direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud liigiti kogumise kohustus on täidetud.

3d. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, ei anna liikmesriigid metsa biomassist elektrienergia tootmiseks uut toetust ega jätku muu toetuse andmist üksnes elektrienergiat tootvates käitistes, välja arvatud juhul, kui selline elektrienergia vastab vähemalt ühele järgmisele tingimusele:

- a) seda toodetakse piirkonnas, mis on tahketest fossiilkütustest sõltuvuse tõttu kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1056 (*) kohaselt kehtestatud õiglase ülemineku territoriaalses kavas, ning see vastab käesoleva direktiivi artikli 29 lõikes 11 sätestatud asjakohastele nõuetele;
- b) selle tootmisel kasutatakse biomassist tekkinud CO₂ kogumist ja säilitamist ning see vastab artikli 29 lõike 11 teises lõigus sätestatud nõuetele;
- c) seda toodetakse ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimas piirkonnas piiratud aja jooksul ja eesmärgiga vähendada metsa biomassi kasutamist nii palju kui võimalik, ilma et see mõjutaks ohutu ja turvalise energia kättesaadavust.

Komisjon avaldab 2027. aastaks aruande liikmesriikide biomassi toetuskavade mõju kohta, käsitledes muu hulgas mõju elurikkusele, kliimale ja keskkonnale ning võimalikele turumoonutustele, ning hindab võimalust seada lisapiiranguid metsa biomassiga seotud toetuskavade suhtes.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).“;

- c) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Liikmesriigid loovad raamistiku, mis võib hõlmata toetuskavu ja taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõtu soodustamise meetmeid ning võimaldab taastuvelektri kasutamisel jõuda määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud soovituslikule trajektoorige vastavas tempos tasemeni, mis vastab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud liikmesriikide riiklikule panusele. Eelkõige keskendutakse raamistikus sellele, et kõrvaldada taastuvelektri suure osakaalu saavutamisel olemasolevad takistused, sealhulgas seoses loamenetluse ning vajaliku ülekandejaotus- ja salvestustaristuga, sealhulgas samas asukohas paiknevate energiasalvestite arendamisega. Raamistiku kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse, kui palju on vaja taastuvelektrit juurde toota, et rahuldada nõudlust transpordi-, tööstus-, ehitus- ning kütte- ja jahutussektoris ning muude kui bioloogilise päritoluga

taastuvkütuste tootmiseks. Liikmesriigid võivad lisada raamistiku kohaste abinõude ja meetmete kokkuvõtte ning nende rakendamise hinnangu oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning kõnealuse määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.“

3) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Esimese lõigu punkti a, b või c puhul võetakse taastuvatest energiaallikatest toodetud gaas ja elektrienergia taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse vaid üks kord.

Muudest kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustest toodetud energia võetakse arvesse sektoris, kus seda tarbitakse: elektrisektoris, kütte- ja jahutussektoris või transpordisektoris.

Ilma et see piiraks kolmanda lõigu kohaldamist, võivad liikmesriigid spetsiaalse koostöölepinguga kokku leppida, et ühes liikmesriigis tarbitavad muud kui bioloogilise päritoluga taastuvkütused võetakse täiel määral või osaliselt arvesse selle liikmesriigi taastuvenergia summaarses lõpptarbimises, kus neid kütuseid toodetakse. Selleks et jälgida, et samu muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid ei võetaks arvesse nii selles liikmesriigis, kus neid toodetakse, kui ka liikmesriigis, kus neid tarbitakse, ning registreerida arvesse võetud summa, teavitavad liikmesriigid komisjoni igast sellisest koostöölepingust. Koostööleping peab sisaldama muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kogust, mida arvestatakse tervikuna ja iga liikmesriigi kohta, ning kuupäeva, mil koostöölepingut hakatakse kohaldama.“;

b) lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Lõike 1 esimese lõigu punkti a kohaldamisel arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia summaarne lõpptarbimine liikmesriigis taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogusena, mis hõlmab elektrienergiat, mille on tootnud oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijad ja taastuvenergiakogukonnad, ning muudest kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustest toodetud elektrienergiat, kuid ei hõlma eelnevalt kõrgemale pumbatud vett kasutavates pumpelektrijaamades toodetud elektrienergiat ega muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmiseks kasutatud elektrienergiat.“;

c) lõike 4 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõpptarbimine transpordisektoris arvutatakse kõiki selles sektoris tarbitud biokütuseid, biogaasi ja muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid hõlmava summana. See hõlmab taastuvkütuseid, mida tarnitakse rahvusvahelistesse merepunktrivarudesse.“

4) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Iga liikmesriik lepib 31. detsembriks 2025 ühe või mitme teise liikmesriigiga kokku taastuvenergia tootmise ühisprojektide koostööraamistiku loomises järgmiselt:

a) liikmesriigid püüavad 31. detsembriks 2030 leppida kokku vähemalt kahe ühisprojekti loomises;

b) liikmesriigid, kelle aastane elektritarbimine on suurem kui 100 TWh, püüavad 31. detsembriks 2033 leppida kokku ka kolmanda ühisprojekti loomises.

Avamere taastuvenergia ühisprojektide kindlaksmääramine peab olema kooskõlas vajadustega, mis on kindlaks tehtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/869 (*) artikli 14 lõikes 2 osutatud kõrgetasemelistes strateegilistes lõimitud avamerevõrgu arengukavades iga merepiirkonna kohta ja määruse (EL) 2019/943 artikli 30 lõike 1 punktis b osutatud kogu liitu hõlmava võrgu kümneaastases arengukavas, kuid ei pruugi nende vajadustega piirduda ning sellesse võib kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning eraettevõtjaid.

Liikmesriigid teevad tööd selle nimel, et saavutada ühisprojektide kulude ja tulude õiglane jaotus. Selleks võtavad liikmesriigid asjakohastes koostöölepingutes arvesse kõiki ühisprojektiga seotud kulusid ja tulusid.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni koostöölepingutest, sealhulgas kuupäevast, mil ühisprojekte hakatakse eeldatavalt ellu viima. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobivad esimeses lõigus osutatud kohustuste täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294 (**), loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45).

(**) Komisjoni 15. septembri 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/1294 liidu taastuenergia rahastamismehhanismi kohta (ELT L 303, 17.9.2020, lk 1).“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„7a. Iga merepiirkonna avamere taastuenergia tootmise soovituslike eesmärkide alusel, mis on kindlaks määratud kooskõlas määruse (EL) 2022/869 artikliga 14, avaldavad asjaomased liikmesriigid teabe avamere taastuenergia mahtude kohta, mida nad kavandavad hangete kaudu saavutada, võttes arvesse võrgutaristu tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning juba toimuvat tegevust. Liikmesriigid püüavad eraldada avamere taastuenergia projektidele oma mereala ruumilistes planeeringutes ruumi, võttes arvesse mõjutatud piirkondades juba toimuvat tegevust. Et hõlbustada avamere taastuenergia ühisprojektidele lubade andmist, vähendavad liikmesriigid loamenetluse keerukust, suurendavad selle tõhusust ja läbipaistvust ning tõhustavad asjakohasel juhul omavahelist koostööd, luues ühtse kontaktpunkti. Selleks et suurendada üldsuse heakskiitu, võivad liikmesriigid kaasata avamere taastuenergia ühisprojektidesse ka taastuenergiakogukondi.“

5) Artiklit 15 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kõik loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetlusi käsitlevad riigisiseseid õigusnormid, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega tegelevate ettevõtete ning nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrkude suhtes, protsesside suhtes, millega biomass muundatakse biokütuseks, vedelaks biokütuseks, biomasskütuseks või muudeks energiatoodeteks, ning muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste suhtes, on proportsionaalsed ja vajalikud ning aitavad rakendada energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.“;

b) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid määravad selgelt kindlaks kõik tehnilised kirjeldused, millele taastuenergiaseadmed ja -süsteemid peavad vastama, et neid oleks võimalik toetuskavadest toetada ja nendega seoses riigihankeid korraldada. Harmoneeritud standardite või Euroopa standardite, sealhulgas Euroopa standardiorganisatsioonide kehtestatud tehniliste võrdlussüsteemide olemasolu korral lähtutakse kõnealuste tehniliste kirjelduste puhul nendest standarditest. Eelistatult kasutatakse harmoneeritud standardeid, mille viited on liidu õiguse, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1369 (*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ (**) toetamiseks avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*. Nende puudumisel kasutatakse muid harmoneeritud standardeid või Euroopa standardeid nimetatud järjekorras. Tehniliste kirjeldustega ei nähta ette seadmete ja süsteemide sertifitseerimise asukohta ning need ei tohi takistada siseturu nõuetekohast toimimist.

2a. Liikmesriigid edendavad pädeva asutuse järelevalve all uuendusliku taastuvenergiatehnoloogia testimist, et toota, jagada ja salvestada taastuvenergiat katseprojektide raames realses keskkonnas ja piiratud aja jooksul kooskõlas kohaldatava liidu õigusega ja võttes asjakohaseid kaitsemeetmeid, et tagada energiasüsteemi turvaline toimimine ja vältida ebaproportsionaalset mõju siseturu toimimisele.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil lisavad linnataristu, tööstus-, kaubandus- ja elumupiirkondade ning energia- ja transporditaristu, sealhulgas elektri-, kaugkütte- ja jahutus-, gaasi- ja alternatiivkütusevõrkude planeerimisel, sealhulgas esialgsel ruumilisel planeerimisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel, sätted taastuvenergia, sealhulgas oma tarbeks ja taastuvenergiakogukondade toodetud taastuvenergia lõimimise ja kasutuselevõtu ning vältimatult tekkiva heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise kohta. Eelkõige ergutavad liikmesriigid kohalikke ja piirkondlikke haldusasutusi lisama taastuvenergiapõhise kütte ja jahutuse asjakohasel juhul linnataristu planeerimisse ning konsulteerima võrguettevõtjatega, et kajastada energiatõhususe ja tarbimiskaja programmide ning oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimist ja taastuvenergiakogukondi käsitlevate konkreetsete sätete mõju võrguettevõtjate taristu arendamise kavadele.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).“;

c) lõiked 4–7 jäetakse välja;

d) lõige 8 asendatakse järgmisega:

„8. Liikmesriigid hindavad pikaajaliste taastuvenergia ostulepingutega seotud regulatiivseid ja haldustõkkeid ning kõrvaldavad selliste lepingute kasutuselevõttu takistavad põhjendamatud tõkked ja edendavad selliste lepingute kasutuselevõttu, analüüsides sel eesmärgil muu hulgas võimalusi vähendada nendega seotud rahalisi riske, eelkõige krediitgatistite kasutamise kaudu. Liikmesriigid tagavad, et nende lepingute suhtes ei kohaldata ebaproportsionaalseid või diskrimineerivaid menetlusi ega tasusid ning et taastuvenergia ostulepinguga saab taastuvenergia ostjale üle kanda kõik asjaomased päritolugatistid.

Liikmesriigid kirjeldavad oma abinõusid ja meetmeid, millega edendatakse taastuvenergia ostulepingute kasutuselevõttu, määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Liikmesriigid esitavad kõnealustes eduaruannetes ka andmed taastuvenergia ostulepingutega kaetud toodetud taastuvenergia kohta.

Pärast esimeses lõigus osutatud hindamist analüüsib komisjon pikaajaliste energiaostulepingute ja eelkõige piiriüleste taastuvenergia ostulepingute kasutuselevõttu takistusi ning annab välja suunised nende takistuste kõrvaldamiseks.

9. Komisjon kaalub hiljemalt 21. novembriks 2025, kas on vaja võtta lisameetmeid, et toetada liikmesriike käesolevas direktiivis sätestatud loamenetluse rakendamisel, töötades muu hulgas välja soovituslikud peamised tulemusnäitajad.“

6) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 15a

Taastuenergia ulatuslik kasutamine hoonetes

1. Liikmesriigid määravad kindlaks hoonesektoris taastuenergia tootmise ja kasutamise edendamiseks kohapeal või lähimbruses toodetud või võrgust võetud taastuenergia soovitusliku riikliku osakaalu energia lõpptarbimises nende hoonesektoris aastal 2030; see sihtväärtus peab olema kooskõlas soovitusliku sihtväärtusega, et liidu hoonesektoris on 2030. aastal taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal vähemalt 49 % energia lõpptarbimisest hoonetes. Liikmesriigid esitavad oma soovitusliku riikliku osakaalu määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning teabe selle kohta, kuidas nad kavatsevad selle osakaalu saavutada.

2. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud soovitusliku riikliku osakaalu saavutamiseks arvestada selle hulka kuni 20 % heitsoojus- ja heitjahutusenergiat. Kui nad otsustavad seda teha, suurendatakse kavandatud riiklikku osakaalu poole võrra kasutatud heitsoojus- ja heitjahutusenergia protsendimäärast, mida osakaalu saavutamiseks arvesse võetakse.

3. Liikmesriigid lisavad oma riigisisestesse õigusaktidesse ja ehitusnormidesse, ning kui see on kohaldatav, oma toetuskavadesse asjakohased meetmed taastuvatest energiaallikatest kohapeal või lähimbruses toodetud ja võrgust võetava taastuenergia ning soojus- ja jahutusenergia osakaalu suurendamiseks hoonefondis. Sellised meetmed võivad hõlmata riiklikke meetmeid, mis puudutavad oma tarbeks toodetud taastuenergia märgatavat suurendamist, taastuenergia kogukondi, kohapeal energia salvestamist, nutilaadimist ja kahesuunalist laadimist ning muid paindlikkusteenuseid, nagu tarbimiskaja, ning koos meetmetega, mis puudutavad energiatõhususe suurendamist koostootmise ja põhjaliku renoveerimise abil, mis suurendab liginullenergiahoonete ja selliste hoonete arvu, mis ületavad direktiivi 2010/31/EL artiklis 4 sätestatud energiatõhususe miinimumnõudeid.

Lõikes 1 sätestatud taastuenergia soovitusliku osakaalu saavutamiseks kehtestavad liikmesriigid kooskõlas direktiiviga 2010/31/EL, kui see on majanduslikult, tehniliselt ja funktsionaalselt teostatav, oma riigisiseste õigusaktide ja ehitusnormidega, ning kui see on kohaldatav, oma toetuskavade või muude samaväärse mõjuga meetmetega nõuded uutes hoonetes ja olemasolevates hoonetes, mida renoveeritakse põhjalikult või kus uuendatakse küttesüsteemi, kasutatava taastuvatest energiaallikatest kohapeal või lähimbruses toodetud ja võrgust võetava energia miinimummääradele. Liikmesriigid võimaldavad nendele miinimummääradele vastavuse saavutamiseks muu hulgas kasutada tõhusat kaugkütet ja -jahutust.

Olemasolevate hoonete puhul kohaldatakse esimest lõiku relvajõudude suhtes vaid sellises ulatuses, mil see ei lähe vastuollu relvajõudude tegevuse laadi ja põhieesmärgiga, ning seda ei kohaldata materjali puhul, mida kasutatakse üksnes sõjalisel otstarbel.

4. Liikmesriigid tagavad vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 9 ja direktiivi 2012/27/EL artiklile 5, et riigi, piirkonna ja kohaliku tasandi üldkasutatavad hooned on kasutatava taastuenergia osakaalu poolest eeskujuks. Liikmesriigid võivad selle kohustuse täitmiseks muu hulgas ette näha, et kolmandad isikud kasutavad üldkasutatavate või korraga nii era- kui ka üldkasutuses olevate hoonete katuseid taastuvatest energiaallikatest energiat tootvate seadmete paigaldamiseks.

5. Kui seda peetakse asjakohaseks, võivad liikmesriigid edendada ehitussektoris kohalike ametiasutuste ja taastuenergia kogukondade vahelist koostööd, eelkõige riigihangete kasutamise kaudu.

6. Lõikes 1 sätestatud taastuvenergia soovitusliku osakaalu saavutamiseks edendavad liikmesriigid taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutussüsteemide ja -seadmete kasutamist ning võivad edendada uuenduslikku tehnoloogiat, näiteks arukaid ja taastuvenergiapõhiseid elektrifitseeritud kütte- ja jahutussüsteeme ja -seadmeid, mida täiendatakse hoonete energiatarbimise aruka juhtimisega, kui see on kohaldatav. Sel otstarbel kasutavad liikmesriigid kõiki asjakohaseid meetmeid, vahendeid ja stiimuleid, sealhulgas määruse (EL) 2017/1369 alusel välja töötatud energiamärgiseid, direktiivi 2010/31/EL artikli 11 kohaseid energiatõhususe sertifikaate ja muid asjakohaseid liidu või riigi tasandil välja töötatud sertifikaate või standardeid, ning tagavad piisava teabe ja nõu andmise äärmiselt energiatõhusate taastuvenergiapõhiste alternatiivide kohta, samuti olemasolevate rahastamisvahendite ja stiimulite kohta, millega edendatakse vanade küttesüsteemide kiiremat asendamist ja üha ulatuslikumat taastuvenergiapõhiste lahendustele üleminekut.

Artikkel 15b

Nende alade kaardistamine, mis on vajalikud, et anda riiklik panus liidu 2030. aasta taastuvenergia üldeesmärgi saavutamisse

1. Hiljemalt 21. maiks 2025 kaardistavad liikmesriigid kooskõlastatult taastuvenergia kasutuselevõtuks oma territooriumil, et teha kindlaks oma riigi potentsiaal ning olemasolevad maapealsed, maa-alused mere- ja siseveealad, mis on vajalikud taastuvenergiajaamade rajamiseks ning nendega seotud taristu jaoks, näiteks võrgu- ja salvestusrajatised, sealhulgas soojusenergia salvestamiseks, mis on vajalikud, et anda vähemalt oma riiklik panus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud 2030. aastaks seatud liidu üldise taastuvenergiaeesmärgi saavutamisse. Liikmesriigid võivad sel eesmärgil kasutada olemasolevaid ruumilise planeerimise dokumente või planeeringuid või neile tugineda, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/89/EL (*)⁽¹⁾ kohaselt koostatud mereruumi planeeringud. Liikmesriigid tagavad, et vajalike alade kaardistamisel kooskõlastatakse seda asjakohasel juhul kõigi asjaomaste riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste ning üksustega, sealhulgas võrguettevõtjatega.

Liikmesriigid tagavad, et sellised alad, sealhulgas olemasolevad taastuvenergiajaamad ja koostöömehhanismid, on vastavuses määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud riiklikes energia- ja kliimakavades taastuvenergiatehnoloogiatega kaupa esitatud eeldatavate trajektooride ja kavandatud ülesseatud koguvõimsusega.

2. Lõikes 1 osutatud alade kindlakstegemiseks võtavad liikmesriigid eelkõige arvesse järgmist:

- a) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kättesaadavus ning eri liiki tehnoloogia potentsiaal taastuvenergia tootmiseks maapealsetel, maa-alustel, mere- ja siseveealadel;
- b) prognoositav energianõudlus, võttes arvesse aktiivse tarbimiskaja potentsiaalset paindlikkust, oodatavat energiatõhususe kasvu ja energiasüsteemide lõimitust;
- c) asjakohase energiataristu, sealhulgas võrkude, salvestus- ja muude paindlikkusvahendite olemasolu või sellise võrgutaristu ja salvestusvahendite rajamise või uuendamise potentsiaal.

3. Liikmesriigid soosivad lõikes 1 osutatud alade mitmeotstarbelist kasutust. Taastuvenergiaprojektid peavad olema kooskõlas nende alade olemasolevate kasutusviisidega.

4. Liikmesriigid vaatavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud alad korrapäraselt läbi ja ajakohastavad neid vajaduse korral eelkõige määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamise raames.

Artikkel 15c

Taastuvenergia eelisarendusalad

1. Hiljemalt 21. veebruariks 2026 tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused võtavad vastu ühe või mitu kava, millega määratakse artikli 15b lõikes 1 osutatud alade alariühmaks taastuvenergia eelisarendusalad üht või mitut liiki taastuvate energiaallikate jaoks. Liikmesriigid võivad välja jätta biomassi põletavad jaamad ja hüdroelektrijaamad. Nendes kavades pädevad asutused

- a) määravad piisavalt homogeenised maismaa-, sisevee- ja merealad, kus konkreetset liiki taastuva energiaallika kasutuselevõtt ei avalda eeldatavasti olulist keskkonnamõju, võttes arvesse valitud ala eripära, järgmiselt:
- i) eelistavad tehis- ja ehitatud pindu, nagu hoonete katused ja fassaadid, transporditaristu ja selle vahetu ümbrus, parkimisalad, põllumajandusettevõtted, prügilad, tööstuspiirkonnad, kaevandused, tehissiseveekogud, -järved või -veehoidlad ning asjakohasel juhul asulareoveepuhastid, samuti degradeerunud maa, mis ei ole põllumajanduses kasutatav;
 - ii) jätavad välja Natura 2000 alad ja riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavadega kindlaks määratud alad, peamised linnurändeteed ja mereimetajate rändeteed ning muud tundlikkuskkaartide ja punktis iii osutatud vahendite alusel kindlaks tehtud alad, välja arvatud nendel aladel asuvad tehis- ja ehitatud pinnad, nagu katused, parkimisalad või transporditaristu;
 - iii) kasutavad kõiki asjakohaseid ja proportsionaalseid vahendeid ja andmestikke, sealhulgas eluslooduse tundlikkuse kaardistamist, et teha kindlaks alad, kus taastuenergiajaamad ei avaldaks olulist keskkonnamõju, võttes seejuures arvesse andmeid, mis on kättesaadavad seoses sidusa Natura 2000 võrgustiku arendamisega, nii nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (?)* kohaste elupaigatüüpide ja liikide kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ (?)* alusel kaitstud lindude ja alade puhul;
- b) kehtestavad taastuenergia eelisarendusalasid käsitlevad asjakohased reeglid, sealhulgas tulemuslike leevendusmeetmete kohta, mida tuleb võtta taastuenergiajaamade ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite ning selliste taastuenergiajaamade ja salvestite võrguga ühendamiseks vajalike vahendite rajamiseks, et vältida võimalikku kahjulikku keskkonnamõju, või kui see ei ole võimalik, siis seda märkimisväärselt vähendada, tagades asjakohaste leevendusmeetmete proportsionaalse ja aegsa kohaldamise, et tagada direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1, direktiivi 2009/147/EMÜ artiklis 5 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ (*)* artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkti i sätestatud kohustuste täitmine ning vältida seisundi halvenemist ja saavutada hea ökoloogiline seisund või hea ökoloogiline potentsiaal vastavalt direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 1 punktile a.

Esimese lõigu punktis b osutatud reeglites võetakse arvesse iga kindlakstehtud taastuenergia eelisarendusala eripära, igal alal kasutusele võetava taastuenergiatehnoloogia liiki või liike ning kindlaks tehtud keskkonnamõju.

Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 16a lõigete 4 ja 5 kohaldamist, eeldatakse, et kui üksikprojektide puhul järgitakse käesoleva lõike esimese lõigu punktis b osutatud reegleid ja rakendatakse asjakohaseid leevendusmeetmeid, siis projektid kõnealuseid reegleid ei riku. Kui selliste uudsete leevendusmeetmete tõhusust ei ole laialdaselt testitud, mille eesmärk on vältida direktiivide 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ alusel kaitstud liikide tapmist või häirimist või muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste leevendusmeetmete tulemuslikkust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tulemuslikuks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid.

Pädevad asutused selgitavad esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalade määramise kavades hindamist, mis tehti iga määratud taastuenergia eelisarendusala kindlakstegemiseks esimeses lõigu punktis a sätestatud kriteeriumide alusel ja asjakohaste leevendusmeetmete väljaselgitamiseks.

2. Enne kui võetakse vastu kavad, millega määratakse taastuenergia eelisarendusalad, tehakse keskkonnamõju hindamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/42/EÜ (?)* ning kui kavadel võib olla oluline mõju Natura 2000 aladele, tehakse ka asjakohane hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3.

3. Liikmesriigid otsustavad taastuvenergia eelisarendusalade suuruse selle järgi, millised on selle tehnoloogia liigi eripära ja nõuded, mille jaoks nad taastuvenergia eelisarendusalad määravad. Säilitades kaalutusõiguse nende alade suuruse üle otsustamisel, seavad liikmesriigid eesmärgiks, et nende alade kogusuurus oleks märkimisväärne ja et need aitaksid kaasa käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamisele. Kavad, millega määratakse käesoleva artikli lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuvenergia eelisarendusalad, tehakse üldsusele kättesaadavaks ja vaadatakse asjakohasel juhul korrapäraselt läbi, eelkõige määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohase loimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamise raames.

4. Hiljemalt 21. maiks 2024 võivad liikmesriigid määrata taastuvenergia eelisarendusaladeks sellised alad, mis on juba määratud ühte või mitut liiki taastuvenergiatehnoloogia kiirendatud kasutuselevõtu jaoks sobivaks, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

- a) sellised alad asuvad väljaspool Natura 2000 alasid, riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavadega määratud alasid ja kindlakstehtud linnurändeteid;
- b) kavadele, millega sellised alad kindlaks tehakse, on tehtud keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3;
- c) nendel aladel asuvate projektide puhul rakendatakse võimaliku kahjuliku keskkonnamõju käsitlemiseks asjakohast ja proportsionaalset korda ja meetmeid.

5. Pädevad asutused kohaldavad taastuvenergia eelisarendusaladel asuvate üksikprojektide puhul artiklis 16a osutatud loamenetlust ja tähtaegu.

Artikkel 15d

Üldsuse osalemine

1. Liikmesriigid tagavad üldsuse osalemise kavades, millega määratakse artikli 15c lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuvenergia eelisarendusalad kooskõlas direktiivi 2001/42/EÜ artikliga 6, sealhulgas tehakse kindlaks üldsus, keda see mõjutab või tõenäoliselt mõjutab.

2. Liikmesriigid edendavad taastuvenergiaprojektide üldsuse heakskiitu kohalike kogukondade otsese ja kaudse osalemise kaudu nendes projektides.

Artikkel 15e

Võrgu- ja salvestustaristu alad, mis on vajalikud taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks

1. Liikmesriigid võivad vastu võtta ühe või mitu kava, millega määratakse sihtotstarbelised taristualad võrgu- ja salvestusprojektide arendamiseks, mis on vajalikud taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks, kui sellisel arendusel ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju, kui sellist mõju on võimalik igakülgset leevendada või kui see ei ole võimalik, siis hüvitada. Selliste alade eesmärk on taastuvenergia eelisarendusalasid toetada ja täiendada. Nendes kavades tuleb

- a) võrguprojektide puhul vältida Natura 2000 alasid ning riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavadega määratud alasid, välja arvatud juhul, kui nende kasutuselevõtuks puuduvad proportsionaalsed alternatiivid, võttes arvesse ala eesmärke;

- b) salvestusprojektide puhul jätta välja Natura 2000 alad ja riiklike looduskaitsekavade alusel määratud alad;
- c) tagada koostoime taastuenergia eelisarendusalade määramisega;
- d) teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ ja kui see on kohaldatav, hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3, ning
- e) kehtestada asjakohane ja proportsionaalne kord, sealhulgas proportsionaalsed leevendusmeetmed, mis võetakse võrgu- ja salvestusprojektide arendamiseks, et vältida võimalikku kahjulikku mõju keskkonnale, või kui sellist mõju ei ole võimalik vältida, seda märkimisväärselt vähendada.

Selliste kavade ettevalmistamisel konsulteerivad liikmesriigid asjaomaste taristu võrguettevõtjatega.

2. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL⁽⁶⁾* artikli 2 lõikest 1, artikli 4 lõikest 2, I lisa punktist 20 ja II lisa punkti 3 alapunktist b ning direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3 võivad liikmesriigid põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui see on vajalik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, et saavutada kliima- ja taastuenergia eesmärgid, vabastada võrgu- ja salvestusprojektid, mis on vajalikud taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest keskkonnamõju hindamisest, direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 3 kohasest Natura 2000 aladele avalduva mõju hindamisest ning nende mõju hindamisest liikide kaitsele vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõikele 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artiklile 5, tingimusel et võrgu- või salvestusprojekt asub käesoleva artikli lõike 1 kohaselt määratud sihtotstarbelisel taristualal ning vastab käesoleva artikli lõike 1 punkti e kohaselt kehtestatud korrale, sealhulgas vastu võetavatele proportsionaalsetele leevendusmeetmetele. Liikmesriigid võivad teha selliseid erandeid ka taristualade suhtes, mis on määratud enne 20. novembrit 2023, kui nende suhtes tehti keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ. Sellist erandit ei tehta projektidele, millel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või mille puhul liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda hindamist taotleb, nagu on sätestatud direktiivi 2011/92/EL artiklis 7.

3. Kui liikmesriik vabastab võrgu- ja salvestusprojektid käesoleva artikli lõike 2 kohaselt kõnealuses lõikes osutatud hindamistest, vaatavad liikmesriigi pädevad asutused sihtotstarbelistel taristualadel asuvad projektid läbi. Selline läbivaatamine põhineb direktiivi 2001/42/EÜ kohasest keskkonnamõju hindamisest saadud olemasolevatel andmetel. Pädev asutus võib nõuda taotlejalt kättesaadava lisateabe esitamist. Läbivaatamine viiakse lõpule 30 päeva jooksul. Selle eesmärk on teha kindlaks, kas mõni selline projekt, arvestades selle geograafilise ala keskkonnatundlikkust, kus projekt asub, võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei tuvastatud sihtotstarbeliste taristualade määramise kavade keskkonnamõju hindamisel direktiivi 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt.

4. Kui läbivaatamise käigus tehakse kindlaks, et projektil on suure tõenäosusega lõikes 3 osutatud oluline ettenägematu kahjulik mõju, tagab pädev asutus olemasolevate andmete põhjal, et sellise mõju kõrvaldamiseks kohaldatakse asjakohaseid ja proportsionaalseid leevendusmeetmeid. Kui selliseid leevendusmeetmeid ei ole võimalik kohaldada, tagab pädev asutus, et ettevõtja võtab selle mõjuga tegelemiseks asjakohaseid hüvitusmeetmeid, milleks võib olla rahaline hüvitis liikide kaitsekavade eest, kui muid proportsionaalseid hüvitusmeetmeid ei ole võimalik võtta, et tagada mõjutatud liikide kaitsestaatust või seda parandada.

5. Kui taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks on vaja võrgutaristut projektiga tugevdada sihtotstarbelistel taristualadel või sellest väljaspool ning sellise projekti puhul on vajalik käesoleva artikli lõike 3 kohane läbivaatamine, teha kindlaks, kas projekti puhul on vajalik keskkonnamõju hindamine või keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline läbivaatamine, kindlakstegemine või keskkonnamõju hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse võrgutaristuga.

⁽¹⁾* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereruumi planeerimise raamistik (ELT L 257, 28.8.2014, lk 135).

⁽²⁾* Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁽³⁾* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

⁽⁴⁾* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽⁵⁾* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

⁽⁶⁾* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).“

7) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Loamenetluse korraldus ja peamised põhimõtted

1. Loamenetlus hõlmab kõiki asjakohaseid halduslube, et ehitada, ajakohastada ja käitada taastuenergiajaamu, sealhulgas eri taastuvaid energiaallikaid kombineerivaid jaamu, soojuspumpasid ja samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid, sealhulgas elektri- ja soojusenergia salvesteid, samuti vahendeid, mis on vajalikud selliste taastuenergiajaamade, soojuspumpade ja salvestite võrguga ühendamiseks ning taastuenergia integreerimiseks kütte- ja jahutusvõrkudesse, sealhulgas võrguga ühendamise lubasid ja keskkonnamõju hindamisi, kui neid nõutakse. Loamenetlus hõlmab kõiki haldusetappe alates loataotluse täielikkuse kinnitamisest vastavalt lõikele 2 kuni loamenetluse tulemusi käsitleva lõpliku otsuse teatavakstegemiseni asjaomase pädeva asutuse või asjaomaste pädevate asutuste poolt.

2. Pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust taastuenergia eelisarendusaladel asuvate taastuenergiajaamade puhul 30 päeva jooksul ja väljaspool taastuenergia eelisarendusala asuvate taastuenergiajaamade puhul 45 päeva jooksul pärast loataotluse saamist või kui taotleja ei ole saatnud kogu teavet, mida on vaja taotluse menetlemiseks, palub pädev asutus taotlejal esitada põhjendamatu viivitusega täieliku taotluse. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäeva, mil pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust.

3. Liikmesriigid loovad või määravad ühe või mitu kontaktpunkti. Kontaktpunktid annavad taotleja soovi korral talle juhiseid kogu haldusliku loa taotlemise ja andmise menetluse jooksul ning aitavad seda menetlust läbida. Taotlejal ei ole kogu menetluse kestel vaja võtta ühendust rohkem kui ühe kontaktpunktiga. Kontaktpunkt aitab läbipaistval viisil taotlejal läbida halduslikku loamenetlust, sealhulgas keskkonnakaitsega seotud etappe, kuni pädevate asutuste ühe või mitme otsuseni loamenetluse lõpus, annab taotlejale kogu vajaliku teabe ja kaasab asjakohasel juhul muid haldusasutusi. Kontaktpunkt tagab käesolevas direktiivis sätestatud loamenetluse tähtaegadest kinnipidamise. Taotlejatel lubatakse esitada asjakohased dokumendid digitaalsel kujul. Hiljemalt 21. novembriks 2025 tagavad liikmesriigid, et kogu loamenetlus toimub elektroonilisel kujul.

4. Kontaktpunkt teeb taastuenergiajaamade arendajatele kättesaadavaks menetluse käsiraamatu ja esitab selle teabe veebis, käsitledes eraldi ka väikesemahulisi taastuenergiaprojekte, oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate projekte ja taastuenergiakogukondi. Veebis esitatavas teabes märgitakse taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt. Kui liikmesriigil on mitu kontaktpunkti, märgitakse veebis esitatavas teabes taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt.

5. Liikmesriigid tagavad, et taotlejatel ja üldsusel on võimalik kergesti kasutada lihtsat vaidluste lahendamise korda, sealhulgas alternatiivseid vaidluste lahendamise mehhanisme, kui see on kohaldatav, et lahendada vaidlusi, mis on seotud loamenetlusega ning taastuenergiajaamade ehitamise ja käitamise lubade väljastamisega.

6. Liikmesriigid tagavad, et taastuenergiajaama arendamise projektiga, kõnealuse jaama võrguga ühendamise ja energiataristuvõrkude arendamiseks vajalike vahenditega, mida on vaja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia süsteemi integreerimiseks, sealhulgas keskkonnaaspektidega seotud vaiete ja kohtulike edasikaebuste puhul kohaldatakse kõige kiiremat asjaomasel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil olemas olevat haldus- ja kohtumenetlust.

7. Liikmesriigid näevad ette piisavad vahendid, et nende pädevatel asutustel oleksid kvalifitseeritud töötajad, kes saavad täiendus- ja ümberõpet, mis on vastavuses nende määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ette nähtud kavandatud ülesseatud taastuenergia tootmisvõimsusega. Liikmesriigid abistavad piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, et hõlbustada loamenetlust.

8. Loamenetluse kestuse sisse ei arvestata järgmist aega, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse muude haldusetappidega:

- a) aeg, mille jooksul ehitatakse või ajakohastatakse taastuenergiajaamasid, nende võrguühendusi ning, pidades silmas võrgu stabiilsuse, töökindluse ja ohutuse tagamist, nendega seotud vajalikku võrgutaristut,
- b) selliste haldusetappide aeg, mida on vaja võrgu märgatavaks uuendamiseks, et tagada võrgu stabiilsus, töökindlus ja ohutus,
- c) aeg, mis kulub kohtulikele edasikaebustele ja õiguskaitsevahendite kohaldamisele, muudele kohtumenetlustele ning alternatiivsete vaidluste lahendamise mehhanismidele, sealhulgas kaebemenetlustele, kohtuvälisetele edasikaebamistele ja õiguskaitsevahendite kohaldamisele.

9. Loamenetlusest tulenevad otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas kohalduva õigusega.

Artikkel 16a

Loamenetlus taastuenergia eelisarendusaladel

1. Liikmesriigid tagavad, et taastuenergia eelisarendusaladel asuvate taastuenergia projektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui 12 kuud. Avamere taastuenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui kaks aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võivad liikmesriigid nimetatud tähtaegu kuni kuue kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu on pikendamine põhjendatud.

2. Loamenetlus, mis puudutab taastuvelektrijaamade ajakohastamist, alla 150 kW elektrivõimsusega uute käitiste rajamist, samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid, sealhulgas elektri- ja soojusenergia salvesteid ning nende taastuenergia eelisarendusaladel paiknevaid võrguühendusi, ei kesta kauem kui kuus kuud. Meretuuleenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui 12 kuud. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, näiteks tõsiste ohutusprobleemidega, võivad liikmesriigid juhul, kui ajakohastamise projekt mõjutab oluliselt võrku

või käitise esialgset võimsust, suurust või tõhusust, nimetatud kuuekuulist tähtaega pikendada kolme kuu võrra ja meretuuleenergia projektide puhul pikendada 12-kuulist tähtaega kuue kuu võrra. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu on pikendamine põhjendatud.

3. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 4 ja 5 kohaldamist erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ning II lisa punkti 3 alapunktide a, b, d, h ja i ning punkti 6 alapunktist c eraldi või koostoimes punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse taastuenergiaprojektide puhul, uued taotlused, mis käsitlevad taastuvelktrijaamasid, sealhulgas eri liiki taastuenergiatehnoloogiat kombineerivaid jaamu ja taastuenergiajaamade ajakohastamist vastava tehnoloogia jaoks määratud taastuenergia eelisarendusaladel, ja samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid ning selliste taastuenergiajaamade ja salvestite võrguga ühendamist, direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, tingimusel et nende projektide puhul järgitakse käesoleva direktiivi artikli 15c lõike 1 punkti b. Erandit ei tehta projektidele, millel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või mille puhul liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda hindamist taotleb, nagu on sätestatud direktiivi 2011/92/EL artiklis 7.

Erandina direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3 ei hinnata käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud taastuenergiajaamade mõju Natura 2000 aladele, tingimusel et nende taastuenergiaprojektide puhul järgitakse käesoleva direktiivi artikli 15c lõike 1 punkti b kohaselt kehtestatud korda ja meetmeid.

4. Pädevad asutused vaatavad käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlused läbi. Sellise läbivaatamise eesmärk on teha kindlaks, kas mõni taastuenergiaprojekt võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, võttes arvesse selle geograafilise ala keskkonnatundlikkust, kus projekt asub, ja mida ei tuvastatud direktiivi 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt tehtud keskkonnamõju hindamise käigus, mis käsitles kavasad, millega määrati käesoleva direktiivi artikli 15c lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalad. Sellise läbivaatamise eesmärk on teha kindlaks ka see, kas mõni taastuenergiaprojekt jääb direktiivi 2011/92/EL artikli 7 kohaldamisalasse, kuna see avaldab teises liikmesriigis tõenäoliselt olulist keskkonnamõju, või seetõttu, et liikmesriik, keda see tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda taotleb.

Läbivaatamise jaoks esitab projekti arendaja teabe taastuenergiaprojekti omaduste kohta, selle kohta, kuidas projekti puhul järgitakse artikli 15c lõike 1 punkti b kohaselt taastuenergia eelisarendusala jaoks kindlaks määratud korda ja meetmeid, projekti raames arendaja poolt kasutusele võetud lisameetmete kohta ning selle kohta, kuidas nende meetmetega vähendatakse keskkonnamõju. Pädev asutus võib nõuda projekti arendajalt kättesaadava lisateabe esitamist. Uutele taastuenergiajaamadele lubade andmise taotluste läbivaatamine viiakse lõpule 45 päeva jooksul alates selleks piisava teabe esitamise kuupäevast. Alla 150 kW elektrivõimsusega käitiste loataotluse puhul ja taastuvelktrijaamade ajakohastamist käsitlevate uute taotluste puhul viiakse läbivaatamine lõpule 30 päeva jooksul.

5. Pärast läbivaatamist antakse käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlustele keskkonna seisukohast luba ilma, et selleks oleks vaja pädeva asutuse sõnaselget otsust, välja arvatud juhul, kui pädev asutus võtab vastu selgetel tõenditel põhineva igati põhjendatud haldusotsuse selle kohta, et konkreetne projekt, arvestades selle geograafilise ala keskkonnatundlikkust, kus projekt asub, võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei saa leevendada nende meetmete abil, mis on esitatud kavades, millega määrati taastuenergia eelisarendusalad, või meetmetega, mille projekti arendaja on välja pakkunud. Sellised otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks. Selliseid taastuenergiaprojekte hinnatakse direktiivi 2011/92/EL alusel, ja kui see on kohaldatav, direktiivi 92/43/EMÜ alusel ning selline hindamine tehakse kuue kuu jooksul pärast haldusotsuse tegemist, millega tehti kindlaks olulist ettenägematu kahjuliku mõju avaldumise suur tõenäosus. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud kuuekuulist tähtaega kuni kuue kuu võrra pikendada.

Põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui see on vajalik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, et saavutada kliima- ja taastuenergiaeesmärgid, võivad liikmesriigid tuule- ja fotoelektrilise päikeseenergia projektid sellistest hindamistest välja jätta.

Kui liikmesriigid jätavad tuule- ja fotoelektrilise päikeseenergia projektid kõnealustest hindamistest välja, peab ettevõtja kahjuliku mõju leevendamiseks võtma proportsionaalseid leevendusmeetmeid või kui selliseid leevendusmeetmeid ei ole võimalik võtta, võtma hüvitusmeetmeid, mis võivad olla rahalise hüvitise vormis, kui muid proportsionaalseid hüvitusmeetmeid ei ole võimalik võtta. Kui selline kahjulik mõju avaldub liikide kaitsele, maksab ettevõtja taastuenergiaaja kaitsemise ajal liikide kaitsekavade eest rahalist hüvitist, et tagada mõjutatud liikide kaitsestaatust või seda parandada.

6. Kui asjaomased pädevad asutused ei vasta lõigetes 1 ja 2 osutatud loamenetluses ettenähtud tähtaja jooksul, tagavad liikmesriigid, et konkreetsed vahepealsed haldustoimingud loetakse heakskiidetuks, välja arvatud juhul, kui konkreetse taastuenergiaprojekti puhul tuleb teha lõike 5 kohane keskkonnamõju hindamine või kui asjaomase liikmesriigi õigussüsteemis ei ole haldusliku vaikimisi heakskiidu põhimõtet. Seda lõiget ei kohaldata loamenetluse tulemusi käsitlevate lõplike otsuste suhtes, mis peavad olema selged. Kõik otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 16b

Loamenetlus väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid

1. Liikmesriigid tagavad, et väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid asuvate taastuenergiaprojektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui kaks aastat. Avamere taastuenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui kolm aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, sealhulgas juhul, kui kohaldatava liidu keskkonnaõiguse alusel tehtavateks hindamisteks on vaja pikendatud tähtaegu, võivad liikmesriigid nimetatud tähtaegu kuni kuue kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu on pikendamine põhjendatud.

2. Kui direktiivi 2011/92/EL või 92/43/EMÜ kohaselt tuleb teha keskkonnamõju hindamine, viiakse see läbi ühe menetlusena, mis hõlmab kõiki konkreetse taastuenergiaprojekti asjakohaseid hindamisi. Kui selline keskkonnamõju hindamine on vajalik, esitab pädev asutus projekti arendaja esitatud teavet arvesse võttes arvamuse sellise teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse kohta, mille projekti arendaja peab keskkonnamõju hindamise aruandes esitama ja mille ulatust hiljem ei laiendata. Kui taastuenergiaprojektis on võetud vajalikke leevendusmeetmeid, ei loeta direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõike 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 5 alusel kaitstavate liikide tapmist või häirimist tahtlikuks. Kui selliste uudsete leevendusmeetmete tulemuslikkust ei ole laialdaselt testitud, mille eesmärk on vältida direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ alusel kaitstud liikide tapmist või häirimist või muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste leevendusmeetmete tulemuslikkust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tulemuslikuks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid.

Loamenetlus, mis puudutab väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid asuvate taastuenergiaprojektide ajakohastamist, alla 150 kW elektrivõimsusega uute käitiste rajamist ja samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid ning selliste jaamade, käitiste ja salvestite ühendamist võrguga, ei kesta kauem kui 12 kuud, sealhulgas keskkonnamõju hindamised, kui need tuleb asjakohaste õigusaktide kohaselt teha. Avamere taastuenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui kaks aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võivad liikmesriigid nimetatud tähtaegu kuni kolme kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu on pikendamine põhjendatud.

*Artikkel 16c***Ajakohastamist käsitleva loamenetluse kiirendamine**

1. Kui taastuvelektrijaama ajakohastamise tulemusel ei suurene taastuvelektrijaama võimsus rohkem kui 15 % ja ilma et see piiraks lõike 2 kohaselt nõutud võimaliku keskkonnamõju hindamist, tagavad liikmesriigid, et ülekande- või jaotusvõrgu ühenduste loamenetlus ei kesta kauem kui kolm kuud pärast asjaomasele üksusele taotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui esinevad põhjendatud ohutusprobleemid või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt.
2. Kui taastuvelektrijaama ajakohastamisel on vajalik artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamine või tuleb kindlaks teha, kas projekti puhul on vaja keskkonnamõju hindamiste või keskkonnamõju hindamist vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline läbivaatamine või keskkonnamõju hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algprojektiga.
3. Kui päikeseenergia paigaldiste ajakohastamisega ei kaasne täiendava ruumi kasutamist ja see vastab algse päikeseenergia paigaldise suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnaalastele leevendusmeetmetele, vabastatakse projekt nõudest viia läbi artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamine, et teha kindlaks, kas projekti puhul on vaja keskkonnamõju hindamist, või nõudest teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4.

*Artikkel 16d***Loamenetlus päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks**

1. Liikmesriigid tagavad, et päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite paigaldamise, sealhulgas ehitisintegreeritud päikeseenergia paigaldiste paigaldamise puhul olemasolevatele või tulevastele tehiserajatistele (välja arvatud tehisveepinnad) ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui kolm kuud, tingimusel et selliste tehiserajatiste põhieesmärk ei ole päikeseenergia tootmine või energia salvestamine. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ning II lisa punkti 3 alapunktidest a ja b eraldi või koostöös punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse selline päikeseenergiaseadmete paigaldamine kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, kui selline nõue on kohaldatav.

Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid esimese lõigu kohaldamisalast välja jätta, et kaitsta kultuuri- või ajaloopärandit, riigikaitse huvides või ohutusega seotud põhjustel.

2. Liikmesriigid tagavad, et loamenetlus kuni 100 kW võimsusega päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks, sealhulgas oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate ja taastuvenergiakogukondade jaoks, ei kesta kauem kui üks kuu. Kui pädevad asutused või üksused ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul pärast täieliku taotluse esitamist, loetakse luba antuks, tingimusel et päikeseenergiaseadme võimsus ei ole suurem kui jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolev võimsus.

Kui esimeses lõigus osutatud võimsuskünnise kohaldamine toob elektrivõrgu toimimisele kaasa olulise halduskoormuse või piirangu, võivad liikmesriigid kohaldada madalamat võimsuskünnist, tingimusel et see jääb üle 10,8 kW.

*Artikkel 16e***Loamenetlus soojustumpade paigaldamiseks**

1. Liikmesriigid tagavad, et kuni 50 MW võimsusega soojustumpade paigaldamise loamenetlus ei kesta kauem kui üks kuu. Maasoostumpade loamenetlus ei kesta kauem kui kolm kuud.

2. Välja arvatud juhul, kui esinevad põhjendatud ohutusprobleemid, on vaja teha lisatöid seoses võrguühendusega või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt, tagavad liikmesriigid, et ülekande- või jaotusvõrguga ühenduse loomiseks antakse luba kahe nädala jooksul pärast asjaomase üksuse teavitamist

- a) kuni 12 kW elektrivõimsusega soojuspumpadele ning
- b) oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate poolt paigaldatud kuni 50 kW elektrivõimsusega soojuspumpadele, tingimusel et oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate taastuvenergiaseadmete elektrivõimsus on vähemalt 60 % soojuspumba elektrivõimsusest.

3. Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid lõigete 1 ja 2 kohaldamisalast välja jätta, et kaitsta kultuuri- või ajaloopärandit, riigikaitse huvides või ohutusega seotud põhjustel.

4. Kõik lõigetes 1 ja 2 osutatud loamenetlustest tulenevad otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas kohaldatava õigusega.

Artikkel 16f

Ülekaalukas avalik huvi

Hiljemalt 21. veebruariks 2024 kuni kliimaneutraalsuse saavutamiseni tagavad liikmesriigid, et loamenetlustes eeldatakse, et taastuvenergiajaamade planeerimine, ehitamine ja käitamine, selliste jaamade võrguga ühendamine, seotud võrk ise ning salvestusvahendid vastavad ülekaalukale avalikule huvile ning edendavad rahvatervist ja ohutust, kui üksikjuhtumite puhul kaalutakse õiguslikke huve direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a kohaldamiseks. Liikmesriigid võivad igakülgset põhjendatud ja eriasjaoludel kooskõlas nende määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sätestatud prioriteetidega otsustada piirata käesoleva artikli kohaldamist oma territooriumi teatavate osade ning teatavat liiki tehnoloogia või teatavate tehniliste omadustega projektide suhtes. Liikmesriigid teavitavad komisjoni sellisest piirangust koos põhjendustega.“

- 8) Artikli 18 lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid tagavad, et nende sertifitseerimiskavad või samaväärsed kvalifitseerimiskavad on kättesaadavad mis tahes liiki taastuvenergia põhiste kütte- ja jahutussüsteemide paigaldajatele ja projekteerijatele hoone-, tööstus- ja põllumajandussektoris, fotoelektrilise päikeseenergia süsteemide, sealhulgas energiasalvestussüsteemide paigaldajatele ning tarbimiskaja võimaldavate laadimispunktide paigaldajatele. Kui see on kohane, võib nendes kavades arvesse võtta olemasolevaid kavu ja struktuure ning kavad peavad põhinema IV lisas esitatud kriteeriumidel. Iga liikmesriik tunnustab teistes liikmesriikides kõnealuste kriteeriumide kohaselt välja antud sertifikaate.

Liikmesriigid kehtestavad raamistiku tagamaks, et koolitatud ja kvalifitseeritud paigaldajaid on piisavalt palju, et esimeses lõigus osutatud tehnoloogiaga oleks võimalik tagada taastuvenergia kasv, mida on vaja käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Kõnealuse piisava arvu paigaldajate ja projekteerijate olemasolu kindlustamiseks tagavad liikmesriigid, et tehakse kättesaadavaks piisavalt koolitusprogramme, mille läbimisel saadakse taastuvenergia põhised kütte- ja jahutustehnoloogiat, fotoelektrilise päikeseenergia süsteeme, sealhulgas energiasalvestussüsteeme, tarbimiskaja võimaldavaid laadimispunkte ning nendega seotud uusimaid uuenduslikke lahendusi hõlmav sertifikaat või kvalifikatsioon, tingimusel et need on kooskõlas sertifitseerimiskavadega või samaväärsete kvalifitseerimiskavadega. Liikmesriigid kehtestavad meetmed, et propageerida sellistes koolitusprogrammides osalemist, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning iseenda tööandjate seas. Liikmesriigid võivad ette näha vabatahtlike kokkulepete sõlmimise asjakohase tehnoloogia pakkujate ja müüjatega, et koolitada piisaval arvul paigaldajaid turul kättesaadavate uusimate uuenduslike lahenduste ja tehnoloogia jaoks; see arv võib põhineda hinnangulisel müüginahul.

Kui liikmesriigid tuvastavad olemasoleva ja vajaliku arvu koolitatud ja kvalifitseeritud paigaldajate vahel olulise lõhe, võtavad nad meetmeid selle puudujäägi kõrvaldamiseks.

4. Liikmesriigid teevad lõikes 3 osutatud sertifitseerimiskavu või samaväärseid kvalifitseerimiskavu käsitleva teabe üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid teevad läbipaistval ja kergesti ligipääsetaval viisil üldsusele kättesaadavaks ka lõike 3 kohaselt sertifitseeritud või kvalifitseeritud paigaldajate korrapäraselt ajakohastatava nimekirja.“

9) Artiklit 19 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Selleks tagavad liikmesriigid, et päritolutagatis antakse välja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, sealhulgas muude kui bioloogilise päritoluga gaasiliste taastuvkütuste, näiteks vesiniku tootja taotluse alusel, välja arvatud siis, kui liikmesriigid otsustavad päritolutagatise turuväärtuse arvesse võtmiseks sellist päritolutagatist mitte anda tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust. Liikmesriigid võivad korraldada päritolutagatiste väljaandmise taastumatutest energiaallikatest toodetud energia puhul. Päritolutagatiste väljaandmisel võib kohaldada võimsuse miinimummäära. Päritolutagatise standardühik on 1 MWh. Asjakohasel juhul võib sellise standardühiku jagada murdosaks, tingimusel et murdosa on 1 Wh kordne. Iga toodetud energiaühiku kohta antakse välja üks päritolutagatis.“;

ii) teise lõigu järele lisatakse järgmine lõik:

„Alla 50 kW võimsusega väikeste käitiste ja taastuenergiakogukondade jaoks kehtestatakse lihtsustatud registreerimiskord ja vähendatud registreerimistasud.“;

iii) neljanda lõigu punkt c asendatakse järgmisega:

„c) kui päritolutagatise ei anta otse tootjale, vaid tarnijale või tarbijale, kes ostab energiat kas konkurentsi tingimustes või pikaajaliste taastuvelektri ostulepingutega.“;

b) lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. Lõike 1 kohaldamisel kehtivad päritolutagatise tehingute tegemiseks 12 kuud pärast asjaomase energiaühiku tootmist. Liikmesriigid tagavad, et kõik päritolutagatise, mida ei ole tühistatud, kaotavad kehtivuse hiljemalt 18 kuu möödumisel energiaühiku tootmisest. Liikmesriigid võtavad kehtivuse kaotanud päritolutagatise arvesse energia segajäägi arvutamisel.“

4. Seoses lõigetes 8 ja 13 osutatud teabe avaldamisega tagavad liikmesriigid, et energiatetevõtjad tühistavad päritolutagatise hiljemalt kuue kuu möödumisel päritolutagatise kehtivusaja lõppemisest. Lisaks tagavad liikmesriigid 21. maiks 2025, et nende energia segajääki käsitlevad andmed avaldatakse igal aastal.“;

c) lõike 7 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) energiaallikas, millest energia toodeti, ning tootmise algus- ja lõppkuupäev, mida võidakse täpsustada

i) taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, sealhulgas muude kui bioloogilise päritoluga gaasiliste taastuvkütuste ning taastuenergiapõhise kütte ja jahutuse puhul tunniajaste või väiksemate vahemikega;

ii) taastuvelektri puhul vastavalt määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 15 määratletud tasakaaluarveldusperioodile.“;

d) lõike 8 esimesse lõiku lisatakse järgmised lõigud:

„Kui gaasi, sealhulgas muid kui bioloogilise päritoluga gaasilisi taastuvkütuseid ja biometaanit, tarnitakse vesiniku- või maagaasivõrgust, peab tarnija direktiivi 2009/73/EÜ I lisa kohaldamisel tõendama lõpptarbijatele taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu või kogust oma energiaallikate jaotuses. Tarnija kasutab selleks päritolutagatise, välja arvatud

- a) selle osa puhul oma energiaallikate jaotuses, mis vastab mittejälgitavatele kaubanduslikele pakkumistele, kui selliseid pakkumisi on tehtud; kõnealuse osa puhul võib tarnija kasutada energia segajääki, või
- b) kui liikmesriik otsustab päritolutagatist mitte anda tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust.

Kui tarbija tarbib gaasi, sealhulgas muid kui bioloogilise päritoluga gaasilisi taastuvkütuseid ja biometaanu vesiniku- või maagaasivõrgust, nagu on näidatud tarnija kaubanduslikus pakkumises, tagavad liikmesriigid, et tühistatud päritolutagatiseid vastavad võrgu asjakohastele omadustele.;

- e) lõige 13 asendatakse järgmisega:

„13. Komisjon võtab 31. detsembriks 2025 vastu aruande, milles hinnatakse võimalusi luua kogu liitu hõlmav ökomärgis, et edendada uutes käitistes toodetud taastuenergia kasutamist. Sellise märgise nõuete täitmise tõendamiseks kasutavad tarnijad päritolutagatistes sisalduvat teavet.

13a. Komisjon jälgib päritolutagatiste süsteemi toimimist ja hindab 30. juuniks 2025 turu päritolutagatiste pakkumise ja nõudluse tasakaalu ning teeb tasakaalustamatuse korral kindlaks pakkumist ja nõudlust mõjutavad asjakohased tegurid.“

- 10) Artikli 20 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lähtuvalt määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud hindamisest ning kooskõlas kõnealuse määruse I lisaga, mille eesmärk on selgitada välja taastuenergia põhise kaugkütte ja -jahutuse jaoks uue taristu ehitamise vajadus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu üldeesmärgi täitmiseks, võtavad liikmesriigid asjakohasel juhul vajalikke meetmeid tõhusa kaugkütte ja -jahutuse taristu arendamiseks, et edendada kütet ja jahutust, mis põhineb taastuenergia toodetud energial, nagu päikese soojusenergia, fotoelektriline päikeseenergia, taastuvelektri jõul töötavad soojuspumbad, mis kasutavad ümbritseva keskkonna energiat ja geotermilist energiat, muu geotermilise energia tehnoloogia, biomass, biogaas, vedelad biokütused ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia, võimalusel korral koos soojusenergia salvestamise, tarbimiskaja süsteemide ja elektri-soojusjaamadega.“

- 11) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 20a

Taastuvelektri energiasüsteemi lõimimise hõlbustamine

1. Liikmesriigid kohustavad oma territooriumil tegutsevaid põhivõrguettevõtjaid, ja kui andmed on neile kättesaadavad, jaotusvõrguettevõtjaid tegema igas pakkumisevõõndis tarnitud elektrienergia puhul kättesaadavaks taastuvelektri osakaalu ja kasvuhoonegaaside heite määra käsitlevad võimalikult täpsed andmed ajavahemike järel, mis on vähemalt võrdsed turuarvelduse sagedusega, kuid mitte pikema ajavahemiku järel kui üks tund, koos prognoosandmetega, kui need on kättesaadavad. Liikmesriigid tagavad, et jaotusvõrguettevõtjatel on juurdepääs vajalikele andmetele. Kui jaotusvõrguettevõtjatel ei ole riigisisese õiguse kohaselt juurdepääsu kõigile vajalikele andmetele, kohaldavad nad olemasolevat Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku andmete edastamise süsteemi kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 sätetega. Liikmesriigid stimuleerivad tarkvõrkude uuendamist, et paremini jälgida võrgu tasakaalu ja teha kättesaadavaks reaaliajase andmed.

Kui see on tehniliselt võimalik, teevad jaotusvõrguettevõtjad kättesaadavaks ka anonüümilised koondandmed tarbimiskaja potentsiaali ning oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate ja taastuenergiakogukondade toodetud ja võrku sisestatud taastuvelektri kohta.

2. Lõikes 1 osutatud andmed tehakse digitaalselt kättesaadavaks viisil, mis tagab ühtlustatud andmevormingutel ja standarditud andmekogumitel põhineva koostalitlusvõime, nii et elektrituru osalised, energiavahendajad, tarbijad ja lõppkasutajad saaksid neid mittediskrimineerival viisil kasutada ning et neid saab lugeda selliste elektrooniliste sidevahendite abil nagu nutiarvestussüsteemid, elektrisõidukite laadimispunktid, kütte- ja jahutussüsteemid ning hoonete energijuhtimissüsteemid.

3. Peale määruses (EL) 2023/1542 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et kodumajapidamistes kasutatavate akude ja tööstuslike patareide või akude tootjad võimaldavad patareide ja akude omanikele ja kasutajatele, samuti omanike ja kasutajate selgesõnalisel nõusolekul nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks hoonete energiauhtimisega tegelevatele ettevõtjatele ja elektrituru osalistele mittediskrimineerivatel tingimustel ja kooskõlas andmekaitse normidega reaajas tasuta juurdepääsu akuhaldussüsteemis olevale põhiteabele, näiteks andmetele aku mahutavuse, seisukorra, laetustaseme ja võimsuse seadeväärtuse kohta.

Lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/858 (*) sätestatud tüübikinnituse ja turujärelevalvega seotud õigusnormide kohaste täiendavate nõuete kohaldamisele võtavad liikmesriigid meetmeid, millega nõutakse, et sõidukitootjad teeksid elektrisõidukite omanikele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks elektrituru osalistele ja elektromobiilsuse teenuste osutajatele mittediskrimineerivatel tingimustel ja kooskõlas andmekaitse normidega reaajas tasuta kättesaadavaks sõidukisisesed andmed aku seisukorra, laetustaseme, võimsuse seadeväärtuse ja mahutavuse kohta, samuti asjakohasel juhul elektrisõiduki asukohtandmed.

4. Peale määruses (EL) 2023/1804 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused, et nende territooriumile paigaldatud uued ja asendatud üldsusele ligipääsmatud tavaladimispunktid võimaldavad kasutada nutilaadimise funktsioone ja asjakohasel juhul nutiarvestisüsteemide liidest, kui liikmesriigid need kasutusele võtavad, ning kahesuunalise laadimise funktsioone kooskõlas nimetatud määruse artikli 15 lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuetega.

5. Peale määruses (EL) 2019/943 ja direktiivis (EL) 2019/944 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et riigi õigusraamistik võimaldab väikestel või mobiilsetel süsteemidel, näiteks kodumajapidamistes kasutatavatel akudel ja elektrisõidukitel ning muudel väikestel detsentraliseeritud energiaallikatel põhinevat osalemist elektriturgudel, sealhulgas seoses ülekoormuse juhtimisega ning paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste pakkumisega, sealhulgas agregeerimise kaudu. Selleks kehtestavad liikmesriigid tihedas koostöös kõigi turuosaliste ja reguleerivate asutustega elektriturgudel osalemise tehnilised nõuded, mis põhinevad kõnealuste süsteemide tehnilistel omadustel.

Liikmesriigid tagavad väikestele detsentraliseeritud energiaressurssidele või mobiilsetele süsteemidele võrdsed võimalused ja mittediskrimineeriva osalemise elektriturgudel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1).“

12) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 22a

Taastuenergia kasutamise edendamine tööstussektoris

1. Liikmesriigid püüavad suurendada tööstussektoris taastuvalde energiaallikate osakaalu lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatavate energiaallikate seas keskmiselt vähemalt soovitusliku 1,6 protsendipunkti võrra aastas, arvatuna ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 kohta.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse heitsoojust ja heitjahutust kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses, tingimusel et heitsoojus- ja heitjahutusenergia saadakse tõhusast kaugküttest ja -jahutusest, välja arvatud võrgud, mis tarnivad soojust ainult ühele hoonetele või kus kogu soojusenergia tarbitakse ainult kohapeal ja kus soojusenergiat ei müüda. Kui nad otsustavad seda teha, suurendatakse esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära poole võrra arvesse võetud heitsoojuse ja heitjahutuse protsendipunktidest.

Liikmesriigid lisavad selle soovitusliku suurenemismäära saavutamiseks kavandatud ja võetud abinõud ja meetmed oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruandesse.

Kui elektrifitseerimist peetakse kulutõhusaks valikuks, edendatakse nende abinõude ja meetmetega tööstusprotsesside taastuenergia põhised elektrifitseerimist. Nende abinõude ja meetmetega püütakse luua soodsad turutingimused selleks, et oleksid kättesaadavad majanduslikult elujõulised ja tehniliselt teostatavad taastuenergia põhised alternatiivid tööstuslikus küttes kasutatavate fossiilkütuste asendamiseks, eesmärgiga vähendada fossiilkütuste kasutamist kütteseadmetes, kus temperatuur on alla 200 °C. Nende abinõude ja meetmete võtmisel võtavad liikmesriigid arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, tõhusust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ning vajadust kõrvaldada regulatiivsed, majanduslikud ja haldustakistused.

Liikmesriigid tagavad, et lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatavate muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaal on tööstussektoris neil otstarvetel kasutatavast vesinikust 2030. aastaks vähemalt 42 % ja 2035. aastaks 60 %. See protsentuaalne osakaal arvutatakse järgmiste reeglite alusel:

- a) nimetaja arvutamisel võetakse arvesse lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatava vesiniku energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse
 - i) vesinikku, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste ja biokütuste tootmiseks;
 - ii) vesinikku, mis on toodetud tööstusliku jääkgaasi dekarboniseerimise teel ja mida kasutatakse selle konkreetse gaasi asendamiseks, millest seda toodetakse;
 - iii) vesinikku, mis on toodetud kõrvalsaadusena või saadud kõrvalsaadustest tööstusrajatistes;
- b) lugeja arvutamisel võetakse arvesse tööstussektoris lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatavate muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste ja biokütuste tootmiseks;
- c) lugeja ja nimetaja arvutamisel kasutatakse kütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas.

Käesoleva lõike viienda lõigu punkti c kohaldamiseks kasutavad liikmesriigid selleks, et teha kindlaks III lisas loetlemata kütuste energiasisaldus, kütuste kütteväärtuse määramist käsitlevaid asjakohaseid Euroopa standardeid või kui sellekohaseid Euroopa standardeid ei ole vastu võetud, asjakohaseid ISO standardeid.

2. Liikmesriigid edendavad vabatahtlikke märgistussüsteeme tööstustoodete puhul, mis on väidetavalt toodetud taastuenergia või muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste abil. Nendes vabatahtlikes märgistussüsteemides esitatakse tooraine hankimise ja eeltöötlemise, tootmise ning jaotamise etapis kasutatud taastuenergia või muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste protsentuaalne osakaal, mis on arvutatud komisjoni soovitusel (EL) 2021/2279 (*) või standardis ISO 14067:2018 kindlaks määratud meetodika alusel.

3. Liikmesriigid teatavad muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste koguse, mille nad eeldatavasti impordivad ja ekspordivad, oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Selle teate põhjal töötab komisjon välja imporditud ja omamaise vesiniku liidu strateegia, et edendada Euroopa vesinikuturgu ja vesinikutootmist liidus, toetada käesoleva direktiivi rakendamist ja selles sätestatud eesmärkide saavutamist, võttes seejuures igati arvesse varustuskindlust ja liidu strateegilist sõltumatust

energiavaldkonnas ning võrdseid tingimusi üleilmsel vesinikuturul. Liikmesriigid märgivad oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes, kuidas nad kavatsevad sellesse strateegiasse panustada.

Artikkel 22b

Tööstussektoris muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamise eesmärgi vähendamise tingimused

1. Liikmesriik võib vähendada artikli 22a lõike 1 viiendas lõigus osutatud lõppenergia tootmiseks ja muul otstarbel kui energia tootmiseks kasutatavate muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaalu 2030. aastal 20 % võrra, kui

- a) kõnealune liikmesriik on saavutamas oma riiklikku panust artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud liidu siduvasse üldeesmärki, mis on vähemalt samaväärne tema eeldatava riikliku panusega vastavalt määruse (EL) 2018/1999 II lisas osutatud valemile, ja
- b) selles liikmesriigis tarbitava fossiilkütustest toodetud vesiniku või selle derivaatide osakaal ei ületa 2030. aastal 23 % ja 2035. aastal 20 %.

Kui mõni neist tingimustest ei ole täidetud, lõpeb esimeses lõigus osutatud vähendamise kohaldamine.

2. Kui liikmesriik kohaldab lõikes 1 osutatud vähendamist, teatab ta sellest komisjonile, kui ta esitab määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohased lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, ning nimetatud määruse artikli 17 kohased lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete raames. Teade sisaldab teavet muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste ajakohastatud osakaalu kohta ja kõiki asjakohaseid andmeid tõendamaks, et käesoleva artikli lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimused on täidetud.

Komisjon jälgib olukorda vähendamise võimalust kasutavates liikmesriikides, et kontrollida, kas lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimused on jätkuvalt täidetud.

(*) Komisjoni 15. detsembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2279 toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmisel ja teatavaksteegemisel kasutatavate keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamise kohta (ELT L 471, 30.12.2021, lk 1).“

13) Artiklit 23 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Taastuvenergia kasutamise edendamiseks kütte- ja jahutussektoris suurendab iga liikmesriik taastuvenergia osakaalu selles sektoris keskmiselt vähemalt 0,8 protsendipunkti aastas, arvatuna ajavahemiku 2021–2025 kohta ja keskmiselt vähemalt 1,1 protsendipunkti aastas arvatuna ajavahemiku 2026–2030 kohta, võttes aluseks artiklis 7 sätestatud metoodika kohaselt arvatud taastuvenergia osakaalu liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises kütte- ja jahutussektoris aastal 2020.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse heitsoojust ja heitjahutust kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses. Kui nad otsustavad seda teha, suureneb keskmine aastane suurenemismäär poole võrra arvesse võetud heitsoojuse ja heitjahutuse protsendipunktidest ning ülempiir on 1,0 protsendipunkti ajavahemikul 2021–2025 ja 1,3 protsendipunkti ajavahemikul 2026–2030.

Liikmesriigid teatavad komisjonile oma kavatsusest võtta heitsoojust ja heitjahutust arvesse ning hinnangulise summa määrase (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades. Lisaks käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud minimaalsele aastasele protsendipunktide suurenemismäärale püüab iga liikmesriik täiendavalt suurendada taastuenergia osakaalu oma kütte- ja jahutussektoris käesoleva direktiivi la lisas sätestatud soovitusliku protsendipunktide määra võrra.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse kütteks ja jahutuseks kasutatavat taastuvelektrit kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses, tingimusel et soojus- ja külmageneraatori kasutegur on suurem kui 100 %. Kui nad otsustavad seda teha, suureneb keskmine aastane suurenemismäär poole võrra sellest taastuvelektrist, väljendatuna protsendipunktides, ning ülempiir on 1,0 protsendipunkti ajavahemikul 2021–2025 ja 1,3 protsendipunkti ajavahemikul 2026–2030.

Liikmesriigid teatavad komisjonile kavatsusest võtta käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud aastase suurenemismäära puhul arvesse küttes ja jahutuses kasutatavat taastuvelektrit, mis on saadud suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatoritest. Liikmesriigid lisavad suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatorite hinnangulise taastuvelektri tootmisvõimsuse määrase (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse. Liikmesriigid lisavad suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatoritest saadud küttes ja jahutuses kasutatava taastuvelektri koguse oma nimetatud määrase artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.

1a. Lõike 1 kohaldamisel kasutavad liikmesriigid küttes ja jahutuses kasutatava taastuvelektri osakaalu arvutamiseks kahe eelneva aasta jooksul nende territooriumil tarnitud taastuvelektri keskmist osakaalu.

1b. Liikmesriigid teevad oma kütte- ja jahutussektoris taastuvatest energiaallikatest energia tootmise ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise potentsiaali hindamise, mis hõlmab asjakohasel juhul piirkondade, mis sobivad sellise energia kasutuselevõtuks ja kus sellega seotud ökoloogiline risk on väike, ning väikeste majapidamisprojektide potentsiaali analüüsi. Hindamises võetakse arvesse kättesaadavat ja majanduslikult teostatavat tehnoloogiat tööstuslikuks ja koduseks kasutuseks, et kehtestada vahe-eesmärgid ja meetmed taastuenergia kasutamise suurendamiseks kütte- ja jahutussektoris ning asjakohasel juhul heitsoojus- ja heitjahutusenergia ulatuslikumaks kasutamiseks kaugküttes ja -jahutuses eesmärgiga kehtestada pikaajaline riiklik strateegia kütte- ja jahutussektorist pärineva kasvuhooonegaaside heite ja õhusaaste vähendamiseks. Kõnealune hindamine tehakse kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, see on määrase (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade osa ning see tehakse koos direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõikega 1 ette nähtud põhjaliku kütte- ja jahutussektori hindamisega.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel, kui arvutatakse kõnealuse lõike kohast taastuenergia osakaalu küttes ja jahutussektoris ning iga-aastast keskmist suurendamist, sealhulgas la lisas sätestatud soovituslikku täiendavat suurendamist, iga liikmesriik“;

ii) punkt a jäetakse välja;

iii) lisatakse järgmine lõik:

„Eelkõige annavad liikmesriigid hoonete omanikele või üürnikele ja VKEdele teavet kulutõhusate meetmete ning rahastamisvahendite kohta, et suurendada taastuenergia kasutamist kütte- ja jahutussüsteemides. Liikmesriigid esitavad teabe ligipäätavate ja läbipaistvate nõustamisvahendite kaudu.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks püüavad liikmesriigid rakendada vähemalt kahte järgmistest meetmetest:

- a) taastuenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia füüsiline lõimimine kütmiseks ja jahutamiseks tarnitavatesse energiaallikatesse ja kütustesse;
- b) suure tõhususega taastuenergiapõhiste kütte- ja jahutussüsteemide paigaldamine hoonetesse, hoonete ühendamine tõhusate kaugkütte- ja -jahutussüsteemidega või taastuenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutusprotsessides;
- c) lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuste täitmist tõendavate kaubeldavate sertifikaatidega seotud meetmed, millega toetatakse käesoleva lõike punkti b kohaseid meetmeid seoses paigaldamisega, mida viib läbi teine ettevõtja, näiteks sõltumatu taastuenergiatehnoloogia paigaldaja või taastuenergiaseadmete paigaldamisega tegelev energiateenuseid osutav ettevõtja;
- d) riigi, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste suutlikkuse suurendamine, et kaardistada kohalik taastuenergiapõhine kütte- ja jahutuspotentsiaal taastuenergiaprojektide ja -taristu kavandamiseks, rakendamiseks ning seonduvaks nõustamiseks;
- e) riskileevendusraamistike loomine eesmärgiga vähendada taastuenergiapõhiste kütte- ja jahutusprojektide ning heitsoojus- ja heitjahutusprojektide kapitalikulud, võimaldades muu hulgas väiksemate projektide ühendamist ning sidudes sellised projektid terviklikumalt muude energiatõhususe ja hoonete renoveerimise meetmetega;
- f) taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse ostulepingute propageerimine ettevõtjate ja väiketarbijate rühmade seas;
- g) fossiilkütusepõhiste kütteallikate ja taastuvate energiaallikatega kokkusobimatute küttesüsteemide asendamise või järkjärgulise fossiilkütustest loobumise kavandamine koos vahe-eesmärkide seadmisega;
- h) kohaliku ja piirkondliku tasandi nõuded seoses taastuenergiapõhiste kütte- ja jahutuskavadega;
- i) biogaasi tootmise ja selle elektri tootmiseks kasutamise asemel gaasivõrku juhtimise edendamine;
- j) meetmed, millega edendatakse soojusenergia salvestamise tehnoloogia integreerimist kütte- ja jahutussüsteemidesse;
- k) taastuenergiapõhiste kaugkütte- ja -jahutusvõrkude, eriti taastuenergiakogukondade edendamine, sealhulgas reguleerivate meetmete, rahastamiskorra ja toetuse abil;
- l) muud samaväärse mõjuga poliitikameetmed, sealhulgas fiskaalmeetmed, toetuskavad ja muud rahalised stiimulid, mis aitavad kaasa taastuenergiapõhiste kütte- ja jahutusseadmete paigaldamisele ning niisuguste energivõrkude arendamisele, mis tarnivad taastuenergiat hoonetes ja tööstussektoris kasutatavaks kütteks ja jahutuseks.

Nende meetmete võtmisel ja rakendamisel tagavad liikmesriigid nende kättesaadavuse kõikide tarbijate, eelkõige väikese sissetulekuga või vähekaitsitud leibkondade jaoks, kellel ei oleks muidu piisavalt algkapitali, et asjaomastest meetmetest kasu saada.“

14) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et teave energiatõhususe ja taastuenergia osakaalu kohta nende kaugkütte- ja -jahutussüsteemides esitatakse lõpptarbijale hõlpsalt kättesaadaval viisil, näiteks arvetel või tarnijate veebisaitidel, samuti sellekohase taotluse esitamisel. Taastuenergia osakaalu andmetena esitatakse vähemalt selle protsentuaalne osakaal asjaomase kaugkütte- ja -jahutussüsteemi klientide summaarsest kütte- ja jahutusenergia lõpptarbisest; muu hulgas esitatakse teave selle kohta, kui palju energiat kasutati ühe ühiku soojusenergia tarnimiseks kliendile või lõppkasutajale.“;

b) lõiked 4, 5 ja 6 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid püüavad suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaalu kaugküttes ja -jahutuses keskmiselt soovituslikku 2,2 protsendipunkti aastas, arvatuna ajavahemiku 2021–2030 kohta, võttes aluseks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaalu kaugküttes ja -jahutuses aastal 2020, ning määravad oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades kindlaks selleks vajalikud meetmed. Taastuvenergia osakaalu väljendatakse tavapäraste keskmiste kliimatingimuste järgi kohandatud osakaaluna summaarsest energia lõpptarbimisest kaugküttes ja -jahutuses.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud keskmise aastase suurenemismäära puhul arvesse võtta kaugkütteks ja -jahutuseks kasutatavat taastuvelektrit.

Liikmesriigid teatavad komisjonile oma kavatsusest võtta käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud aastase suurenemismäära puhul arvesse kaugküttes ja -jahutuses kasutatavat taastuvelektrit. Liikmesriigid lisavad hinnangulise kaugkütteks ja -jahutuseks kasutatava taastuvelektri tootmisvõimsuse oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse. Liikmesriigid lisavad kaugküttes ja -jahutuses kasutatava taastuvelektri koguse oma nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.

4a. Lõike 4 kohaldamisel kasutavad liikmesriigid kaugküttes ja -jahutuses kasutatava taastuvelektri osakaalu arutamiseks kahe eelneva aasta jooksul nende territooriumil tarnitud taastuvelektri keskmist osakaalu.

Liikmesriigid, kus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses on üle 60 %, võivad lugeda lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära käsitleva nõude täidetuks. Liikmesriigid, kus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses on üle 50 % ja kuni 60 %, võivad lugeda lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära käsitleva nõude poolest ulatuses täidetuks.

Liikmesriigid määravad käesoleva artikli lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks vajalikud meetmed kindlaks oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades.

4b. Liikmesriigid tagavad, et selliste kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajaid, mille võimsus on üle 25 MW_{th}, ergutatakse ühendama süsteemiga kolmandaid isikuid, kes tarnivad taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiat, või pakkuma taastuvatest energiaallikatest ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiast toodetud soojus- ja jahutusenergiat tarnivatele kolmandatele isikutele võimaluse ühineda süsteemiga ja müüa oma energiat asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, kui kõnealustel käitajatel on vaja teha ühte või mitut järgmist tegevust:

- a) uute klientide nõudluse rahuldamine;
- b) olemasoleva soojus- või jahutusenergia tootmisvõimsuse asendamine;
- c) olemasoleva soojus- või jahutusenergia tootmisvõimsuse suurendamine.

5. Liikmesriigid võivad lubada kaugkütte- või -jahutussüsteemi käitajal keelduda kolmandast isikust tarnija ühendamisest ja temalt soojus- või jahutusenergia ostmisest ükskõik millisel järgmisel juhul:

- a) süsteemi võimsus ei ole piisav, mille põhjuseks on muud taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- või jahutusenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia tarned;

- b) kolmandast isikust tarnija soojus- või jahutusenergia ei vasta ühendamiseks ning kaugkütte- ja -jahutussüsteemi töökindlaks ja ohutuks toimimiseks vajalikele tehnilistele näitajatele;
- c) käitaja on võimeline tõendama, et juurdepääsu loomine tooks kaasa soojus- või jahutusenergia hinna ülemäärase tõusu lõpptarbija jaoks, võrrelduna kulutustega peamise kohaliku tarnija soojus- või jahutusenergiale, millega taastuvatest energiaallikatest toodetud energia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia konkureeriks;
- d) käitaja süsteem on tõhus kaugkütte ja -jahutuse süsteem.

Liikmesriigid tagavad, et kui kaugkütte- või -jahutussüsteemi käitaja keeldub vastavalt esimesele lõigule soojus- või jahutusenergia tarnija ühendamise, esitab asjaomane käitaja pädevale asutusele teabe keeldumise põhjuste kohta, samuti tingimuste kohta, mis tuleb täita, ja meetmete kohta, mis tuleb võtta, et võimaldada süsteemiga ühendamist. Liikmesriigid tagavad, et on kehtestatud asjakohane kord põhjendamatute keeldumiste heastamiseks.

6. Liikmesriigid kehtestavad vajaduse korral kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajaid ning tööstussektoris ja teenindussektoris leiduvaid potentsiaalseid heitsoojus- ja heitjahutusenergia allikaid hõlmava kooskõlastamisraamistikku, et hõlbustada heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamist. Selle kooskõlastamisraamistikuga tagatakse heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamist käsitlev dialoog, milles osalevad eelkõige

- a) kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajad;
 - b) tööstussektori ja teenindussektori ettevõtted, kus tekib heitsoojus- ja heitjahutusenergiat, mida saab kaugkütte- ja -jahutussüsteemide kaudu majanduslikult tasuval viisil ära kasutada, näiteks andmekeskused, tööstusettevõtted, suured ärihooned, energiasalvestusrajatised ja ühistransport;
 - c) energiataristute kavandamise ja heakskiitmise eest vastutavad kohalikud ametiasutused;
 - d) teadusekspertidid, kes töötavad uusimal tiptasemel kaugkütte- ja -jahutussüsteemidega, ning
 - e) kütte ja jahutusega tegelevad taastuvenergiakogukonnad.“;
- c) lõiked 8, 9 ja 10 asendatakse järgmisega:

„8. Liikmesriigid kehtestavad raamistikku, millest lähtuvalt elektri jaotusvõrgu ettevõtjad hindavad koostöös oma piirkonna kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajatega vähemalt iga nelja aasta järel, millised on kaugkütte- ja -jahutussüsteemide võimalused pakkuda tasakaalustamis- ja muid süsteemiteenuseid, sealhulgas tarbimiskaja võimalusi ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia ülejäägi salvestamist soojusena, ning kas kindlakstehtud võimaluste kasutamine oleks alternatiivsete lahendustega võrreldes ressursi- ja kulutõhusam.

Liikmesriigid tagavad, et elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjad võtavad esimese lõigu kohaselt nõutava hindamise tulemusi asjakohaselt arvesse oma territooriumil võrgu kavandamisel, võrguinvesteeringute tegemisel ja taristu arendamisel.

Liikmesriigid hõlbustavad kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajate ning elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjate vahelist kooskõlastamist, et kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajad saaksid tasakaalustamis-, salvestus- ja muude paindlikkusteenuste, näiteks tarbimiskaja võimaluste pakkumise kaudu osaleda asjaomastel elektriturgudel.

Liikmesriigid võivad laiendada esimeses ja kolmandas lõigus esitatud hindamis- ja kooskõlastamisnõudeid gaasi ülekande- ja jaotussüsteemide halduritele, sealhulgas vesinikuvõrkude ja muude energiavõrkude käitajatele.

9. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohased tarbijate õigused ning kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitamise nõuded on selgelt kindlaks määratud ja üldsusele kättesaadavad ning et pädev asutus tagab nende järgimise.
10. Liikmesriigilt ei nõuta lõigete 2–9 kohaldamist, kui on täidetud vähemalt üks järgmine tingimus:
- liikmesriigis oli kaugkütte ja -jahutuse osakaal kuni 2 % summaarsest energia lõpptarbimisest kütte- ja jahutussektoris 24. detsembril 2018;
 - liikmesriigis on kaugkütte ja -jahutuse osakaalu suurendatud nii, et see oli üle 2 % summaarsest energia lõpptarbimisest kütte- ja jahutussektoris 24. detsembril 2018, ning selleks on võetud kasutusele uus tõhus kaugküte ja -jahutus vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikule energia- ja kliimakavale ning kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 23 lõikes 1b osutatud hindamisega;
 - 90 % summaarsest energia lõpptarbimisest kaugkütte- ja -jahutussüsteemides leiab aset tõhusates kaugkütte- ja -jahutussüsteemides.“;
- 15) Artikkel 25 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 25

Taastuenergia suurendamine ja kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamine transpordisektoris

1. Iga liikmesriik kehtestab kütusetarnijatele kohustuse tagada, et
- transpordisektorile tarnitakse taastuvkütuseid ja taastuvelektrit koguses, millega
 - saavutatakse transpordisektoris 2030. aastaks vähemalt 29 % taastuenergia osakaal energia lõpptarbimises või
 - vähendatakse kasvuhoonegaaside heitemahukust liikmesriigi kehtestatud soovituslikule trajektoorige vastavas tempos 2030. aastaks vähemalt 14,5 %, võrrelduna artikli 27 lõike 1 punkti b kohase lähtetasemega;
 - IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuste ja biogaasi ning muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kombineeritud osakaal transpordisektorile tarnitud energias on 2025. aastal vähemalt 1 % ja 2030. aastal 5,5 %, millest muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaal on 2030. aastal vähemalt 1 protsendipunkt.

Liikmesriike ergutatakse kehtestama riiklikul tasandil diferentseeritud eesmärged IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütustele ja biogaasile ning muudele kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustele, et täita käesoleva lõike esimese lõigu punktis b sätestatud kohustust viisil, mis soodustab ja laiendab mõlema kütuse arendamist.

Meresadamatega liikmesriigid püüavad tagada, et alates 2030. aastast on muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaal meretranspordisektorile tarnitava energia üldkoguses vähemalt 1,2 %.

Liikmesriigid annavad määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt esitatavates lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes aru selle kohta, milline on transpordisektoris, sealhulgas meretranspordisektoris, taastuenergia osakaal energia lõpptarbimises, ja kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise kohta.

Kui IX lisa A osas esitatud lähteainete loetelu muudetakse vastavalt artikli 28 lõikele 6, võivad liikmesriigid vastavalt suurendada kõnealustest lähteainetest toodetud täiustatud biokütuste ja biogaasi minimaalset osakaalu transpordisektorile tarnitud energias.

2. Lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud eesmärkide ning lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud osakaalude arvutamisel liikmesriigid

a) võtavad muid kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuseid arvesse ka juhul, kui neid kasutatakse vahesaadusena järgmiste kütuste tootmiseks:

i) tavapärased transpordikütused või

ii) biokütused, tingimusel et kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kasutamisel ei võeta arvesse biokütuste kasutamisega saavutatava kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise arvutamisel;

b) võivad arvesse võtta biogaasi, mis juhitakse riigisisesse gaasi ülekande- ja jaotustaristusse.

3. Lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud eesmärkide arvutamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid.

Kütusetarnijatele kõnealuse kohustuse kavandamisel võivad liikmesriigid

a) vabastada elektrienergiat või muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud kütuseid tarnivad kütusetarnijad kohustusest järgida selliste kütuste puhul IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuste ja biogaasi miinimumosakaalu nõuet;

b) kehtestada kohustuse meetmete abil, mis on suunatud kogustele, energiasisaldusele või kasvuhoonegaaside heitele;

c) eristada erinevaid energiakandjaid;

d) eristada meretranspordisektorit muudest sektoritest.

4. Liikmesriigid kehtestavad mehhanismi, mis võimaldab nende territooriumil tegutsevatel kütusetarnijatel vahetada transpordisektorile taastuenergia tarnimise eest saadud arvestusühikuid. Ettevõtjad, kes tarnivad elektrisõidukitele avalike laadimispunktide kaudu taastuvelektrit, saavad arvestusühikuid sõltumata sellest, kas nad peavad täitma liikmesriigis kütusetarnijatele kehtestatud kohustust, ning võivad müüa neid arvestusühikuid kütusetarnijatele, kellel lubatakse kasutada neid lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuse täitmiseks. Liikmesriigid võivad lisada sellesse mehhanismi ka eralaadimispunktid, kui saab tõendada, et nendes eralaadimispunktidesse tarnitavat taastuvelektrit pakutakse üksnes elektrisõidukites kasutamiseks.“

16) Artiklit 26 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Artiklis 7 osutatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise ning artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud taastuenergia minimaalse osakaalu ja kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäära arvutamisel liikmesriigis võib transpordisektoris tarbitud, toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste osakaal olla kõige rohkem ühe protsendipunkti võrra suurem kui selliste kütuste osakaal energia lõpptarbimises liikmesriigi transpordisektoris aastal 2020 ning maksimaalselt 7 % energia lõpptarbimisest liikmesriigi transpordisektoris.“;

ii) neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Kui liikmesriigi transpordisektoris tarbitud, toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suurim lubatud osakaal on väiksem kui 7 % või kui liikmesriik otsustab seda osakaalu veelgi piirata, võib asjaomane liikmesriik vähendada sellele vastavalt taastuenergia minimaalset osakaalu või artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäära lähtuvalt panusest, mis oleks selliste kütuste kasutamiseks antud taastuenergia minimaalsesse osakaalu või kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise. Kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäära puhul arvestavad liikmesriigid, et kõnealused kütused vähendavad kasvuhoonegaaside heidet 50 %.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Artiklis 7 osutatud liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise ning artikli 25 lõike 1 esimeses lõigu punktis a osutatud taastuvenergia minimaalse osakaalu ja kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäära arvutamisel ei tohi maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste, mis on toodetud toidu- ja söödakultuuridest, mille kasvatamise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvaruga maale, osakaal ületada nende kütuste 2019. aasta tarbimise taset kõnealus liikmesriigis, välja arvatud juhul, kui need on käesoleva lõike kohaselt sertifitseeritud maakasutuse kaudse muutuse vähesel riskiga biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütustena.“;

ii) viies lõik asendatakse järgmisega:

„Komisjon vaatab 1. septembriks 2023 parimate kättesaadavate teaduslike andmete põhjal käesoleva lõike neljandas lõigus osutatud delegeeritud õigusaktis sätestatud kriteeriumid läbi ja võtab kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusaktid, et asjakohasel juhul muuta neid kriteeriume ning täiendada käesolevat direktiivi, lisades trajektoori, mille kohaselt järk-järgult vähendada artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu üldeesmärgi ning artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud taastuvenergia minimaalse osakaalu ja kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäära saavutamiseks maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste panust, mis on toodetud lähteainetest, mille tootmise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvaruga maale. Kõnealune läbivaatamine põhineb käesoleva lõike kolmanda lõigu kohaselt esitatud lähteainete tootmise laiendamist käsitleva aruande muudetud versioonil. Aruandes hinnatakse eelkõige seda, kas suure süsinikuvaruga globaalse tootmisala keskmise aastase laiendamise maksimaalse osakaalu künnist tuleks alandada objektivsete ja teaduspõhiste kriteeriumide alusel ning võttes arvesse liidu kliimaeesmärke ja -kohustusi.“

Kui see on asjakohane, muudab komisjon viiendas lõigus osutatud hindamise tulemuste põhjal neljandas lõigus osutatud delegeeritud õigusaktis sätestatud kriteeriume. Komisjon vaatab delegeeritud õigusakti aluseks olevad andmed pidevalt läbi iga kolme aasta järel pärast neljandas lõigus osutatud delegeeritud õigusakti vastuvõtmist. Komisjon ajakohastab vajaduse korral kõnealust delegeeritud õigusakti, võttes arvesse muutuvaid asjaolusid ja uusimaid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid.“

17) Artikkel 27 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 27

Arvutusreeglid transpordisektori ning mis tahes lõppkasutusega muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste puhul

1. Artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis ii osutatud kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähendamise sihtmäär arvutatakse järgmiste reeglite alusel:

a) kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine arvutatakse järgmiselt:

i) biokütuste ja biogaasi puhul korrutatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud kõnealuste kütuste kogus nendega saavutatava kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemisega, mis on kindlaks tehtud vastavalt artiklile 31;

ii) muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste puhul korrutatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud kõnealuste kütuste kogus nendega saavutatava kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemisega, mis on kindlaks tehtud vastavalt artikli 29a lõike 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele;

iii) taastuvelektri puhul korrutatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud taastuvelektri kogus V lisas sätestatud fossiilkütuste võrdlusnäitaja $EC_F(e)$ väärtusega;

- b) kuni 31. detsembrini 2030 korrutatakse artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis ii osutatud lähtetaseme arvutamiseks transpordisektorile tarnitud energia kogus V lisas sätestatud fossiilkütuste võrdlusnäitaja $E_f(t)$ väärtusega; alates 1. jaanuarist 2031 on artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis ii osutatud lähtetaseme järgmiste elementide summa:
- i) kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud kütuste kogus korrutatuna V lisas sätestatud fossiilkütuste võrdlusnäitaja $E_f(t)$ väärtusega;
 - ii) kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud taastuvelektri kogus korrutatuna V lisas sätestatud fossiilkütuste võrdlusnäitaja $EC_f(e)$ väärtusega;
- c) asjaomased energiakogused arvutatakse järgmiste reeglite alusel:
- i) transpordisektorile tarnitud energia koguse kindlakstegemiseks kasutatakse transpordikütuste energiasalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas;
 - ii) III lisa loetlemata transpordikütuste energiasalduse kindlakstegemiseks kasutavad liikmesriigid kütuste kütteväärtuse määramist käsitlevaid asjakohaseid Euroopa standardeid või kui sellekohaseid Euroopa standardeid ei ole vastu võetud, asjakohaseid ISO standardeid;
 - iii) transpordisektorile tarnitud taastuvelektri koguse kindlakstegemiseks korrutatakse sellele sektorile tarnitud elektrienergia kogus liikmesriigi territooriumil kahe eelneva aasta jooksul tarnitud taastuvelektri keskmise osakaaluga, välja arvatud juhul, kui transpordisektorile tarnitud elektrienergia on otseühenduse kaudu saadud taastuvelektrit tootvast käitisest, mispuhul loetakse selline elektrienergia täielikult taastuvelektriks, ning elektrienergia, mida toodab päikeseelektrisõiduk ja mida kasutatakse selle sõiduki tarbeks, võib lugeda täielikult taastuvelektriks;
 - iv) IX lisa B osas loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja biogaasi osakaal transpordisektorile tarnitud kütuste ja elektrienergia energiasalduses on maksimaalselt 1,7 %, välja arvatud Küprosel ja Maltal;
- d) taastuenergia kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitemahukuse vähenemise sihtmäärade kindlakstegemiseks jagatakse kõigi transpordiliikide jaoks tarnitud biokütuste, biogaasi, muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste ja taastuvelektri kasutamise saavutatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine lähtetasemega; liikmesriigid võivad võtta arvesse ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid.

Liikmesriigid võivad põhjendatud juhtudel käesoleva lõike esimese lõigu punkti c alapunktis iv osutatud piirmäärade tõsta, võttes arvesse IX lisa B osas loetletud lähteainete kättesaadavust. Igast piirmäärast tõstmisest tuleb koos põhjendustega teatada komisjonile ning komisjon peab selle heaks kiitma.

2. Artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punkti a alapunktis i ja punktis b osutatud minimaalne osakaal arvutatakse järgmiste reeglite alusel:

- a) nimetaja, st transpordisektoris tarbitud energia koguse arvutamisel võetakse arvesse kõiki transpordisektorile tarnitud kütuseid ja elektrienergiat;
- b) lugeja, st transpordisektoris tarbitava taastuvatest energiaallikatest toodetud energia koguse arvutamisel artikli 25 lõike 1 esimese lõigu kohaldamiseks, võetakse arvesse kõigist taastuvatest energiaallikatest toodetud sellist liiki energia energiasaldust, mida tarnitakse iga liikmesriigi territooriumil kõigi transpordiliikide jaoks, sealhulgas rahvusvahelistesse merepunkrivarudesse; liikmesriigid võivad võtta arvesse ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid;
- c) IX lisa loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja biogaasi ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud kütuste energiasaldus korrutatakse kahega;

- d) taastuvelektri osakaalu arvutamiseks korrutatakse selle energiasisaldus teguriga 4, kui seda tarnitakse maanteesõidukitele, ja energiasisalduse võib korrutada teguriga 1,5, kui energiat tarnitakse raudteetranspordi jaoks;
- e) lennu- ja meretranspordi jaoks tarnitud IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuste ja biogaasi osakaalu arvutamiseks korrutatakse nende energiasisaldus teguriga 1,2 ning lennu- ja meretranspordi jaoks tarnitud muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste osakaalu arvutamiseks korrutatakse nende energiasisaldus teguriga 1,5;
- f) IX lisa B osas loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja biogaasi osakaal transpordisektorile tarnitud kütuste ja elektrienergia energiasisalduses on maksimaalselt 1,7 %, välja arvatud Küprosel ja Maltal;
- g) transpordisektorile tarnitud energia koguse kindlakstegemiseks kasutatakse transpordikütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas;
- h) III lisas loetlemata transpordikütuste energiasisalduse kindlakstegemiseks kasutavad liikmesriigid kütuste kütteväärtuse määramist käsitlevaid asjakohaseid Euroopa standardeid või kui sellekohaseid Euroopa standardeid ei ole vastu võetud, asjakohaseid ISO standardeid;
- i) transpordisektorile tarnitud taastuvelektri koguse kindlakstegemiseks korrutatakse sellele sektorile tarnitud elektrienergia kogus liikmesriigi territooriumil kahe eelneva aasta jooksul tarnitud taastuvelektri keskmise osakaaluga, välja arvatud juhul kui transpordisektorile tarnitud elektrienergia on otseühenduse kaudu saadud taastuvelektrit tootvast käitisest, mispuhul loetakse selline elektrienergia täielikult taastuvelektriks ning elektrienergia, mida toodab päikeseelektrisõiduk ja mida kasutatakse selle sõiduki tarbeks, võib lugeda täielikult taastuvelektriks.

Liikmesriigid võivad põhjendatud juhtudel käesoleva lõike esimese lõigu punktis f osutatud piirmäära tõsta, võttes arvesse IX lisa B osas loetletud lähteainete kättesaadavust. Igast piirmäära tõstmisest tuleb koos põhjendustega teatada komisjonil ning komisjon peab selle heaks kiitma.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi muutmiseks, et kohandada IX lisa B osas loetletud lähteainetest toodetud biokütuste ja biogaasi osakaalu piirmäära lähteainete kättesaadavuse hinnangu alusel. Piirmäär on vähemalt 1,7 %. Kui komisjon võtab delegeeritud õigusakti vastu, kohaldatakse selles sätestatud piirmäära pärast viieaastast üleminekuperioodi ka nende liikmesriikide suhtes, kes on saanud komisjonilt heakskiidu piirmäära suurendamiseks kooskõlas käesoleva artikli lõike 1 teise lõiguga või lõike 2 teise lõiguga, ilma et see piiraks liikmesriigi õigust kohaldada seda uut piirmäära varem. Liikmesriigid võivad taotleda komisjonilt uut heakskiitu, et suurendada delegeeritud õigusaktis sätestatud piirmäära kooskõlas käesoleva artikli lõike 1 teise lõiguga või lõike 2 teise lõiguga.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi muutmiseks, et kohandada III lisas sätestatud transpordikütuste ja nende energiasisaldust vastavalt teaduse ja tehnika arengule.

5. Lõike 1 esimese lõigu punktis b ja lõike 2 esimese lõigu punktis a osutatud arvutuste tegemisel ei arvestata meretranspordisektori jaoks tarnitud energia osakaalu kõnealuse liikmesriigi summaarsest energia lõpptarbimisest suuremana kui 13 %. Küprose ja Malta puhul loetakse, et meretranspordisektoris tarbitud energia kogus ei moodusta protsentuaalselt nende liikmesriikide summaarsest energia lõpptarbimisest rohkem kui 5 %. Käesolevat lõiget kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2030.

6. Kui muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmisel kasutatakse kas otse või vahesaaduste tootmiseks elektrienergiat, kasutatakse taastuenergia osakaalu määramiseks taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia keskmist osakaalu tootjariigis kaks aastat enne asjaomast aastat.

Muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmiseks kasutatud elektrienergiat, mis on otseühenduse kaudu saadud taastuvelektrit tootvast käitisest, võib võtta täiel määral arvesse taastuvelektrina, kui asjaomane käitis

- a) alustab tegevust hiljem kui muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest kütuseid tootev käitis või sellega samal ajal ning
- b) ei ole võrku ühendatud või on võrku ühendatud, kuid on võimalik tõendada, et vastav elektrienergia on tarnitud võrgust elektrienergiat võtmata.

Võrgust võetud elektrienergiat võib lugeda täielikult taastuvelektriks, kui elektrienergia on toodetud üksnes taastuvatest energiaallikatest ning taastuenergia omadused ja kõik muud asjakohased kriteeriumid on tõendatud, tagades, et kõnealuse elektrienergia taastuenergia omadusi võetakse arvesse ainult üks kord ja ainult ühes lõpptarbimissektoris.

Komisjon võtab 31. detsembriks 2021 kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakti, et täiendada käesolevat direktiivi, kehtestades üksikasjalikke reegleid sisaldava liidu metoodika, mille alusel ettevõtjad peavad täitma käesoleva lõike teises ja kolmandas lõigus sätestatud nõuded.

Komisjon esitab 1. juuliks 2028 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse neljanda lõigu kohaselt kehtestatud liidu metoodika mõju, sealhulgas täiendavuse ning ajalise ja geograafilise korrelatsiooni mõju tootmiskuludele, kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ja energiasüsteemile.

Komisjoni aruandes hinnatakse eelkõige mõju muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kättesaadavusele ja taskukohasusele tööstus- ja transpordisektoris ning liidu suutlikkusele saavutada oma muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste eesmärgid, võttes arvesse artikli 22a kohast liidu imporditud ja omamaise vesiniku strateegiat, minimeerides samal ajal kasvuhoonegaaside heite suurenemist elektrisektoris ja kogu energiasüsteemis. Kui aruandes jõutakse järeldusele, et nõuded ei taga piisavat muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste kättesaadavust ja taskukohasust tööstus- ja transpordisektoris ega aita oluliselt kaasa kasvuhoonegaaside heite vähendamisele, energiasüsteemi lõimimisele ega muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste 2030. aastaks seatud liidu eesmärkide saavutamisele, vaatab komisjon liidu metoodika läbi ja võtab asjakohasel juhul kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakti metoodika muutmiseks, et teha vajalikud kohandused käesoleva lõike teises ja kolmandas lõigus sätestatud kriteeriumides, et kiirendada vesinikutööstuse kasvu.“

18) Artiklit 28 muudetakse järgmiselt:

- a) lõiked 2, 3 ja 4 jäetakse välja;
- b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Komisjon võtab artikli 35 kohaselt 30. juuniks 2024 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva direktiivi täiendamiseks, nähes ette metoodika biokütuste ja transpordis kasutatava biogaasi osakaalu määramiseks olukorras, kus biomassi töödeldakse samas protsessis koos fossiilkütustega.“;

c) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Määrusega (EL) 2018/1999 ette nähtud edusammude hindamise kontekstis, mida tehakse iga kahe aasta järel, hindab komisjon 31. detsembriks 2025, kas käesoleva direktiivi artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis b sätestatud, käesoleva direktiivi IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuseid ja biogaasi käsitlev kohustus stimuleerib tõhusalt innovatsiooni ja tagab kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise transpordisektoris. Hindamisel analüüsib komisjon seda, kas nimetatud artikli kohaldamine väldib tulemuslikult taastuenergiaalast topeltarvestust.“

Kui see on kohane, esitab komisjon ettepaneku artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis b sätestatud, IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuseid ja biogaasi käsitleva kohustuse muutmiseks.“

19) Artiklit 29 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) esimese lõigu punkt a asendatakse järgmisega:

„a) artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 sätestatud sihtväärtuste ja määrade ning liikmesriikides taastuenergia osakaalu saavutamisse panustamine;“;

ii) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Jäätmetest ja jääkidest, välja arvatud põllumajanduse, vesiviljeluse, kalanduse ja metsanduse jääkidest, toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused peavad selleks, et neid käesoleva lõike esimese lõigu punktide a, b ja c kohaldamisel arvesse võetaks, vastama üksnes lõikes 10 sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele. Segajäätmete kasutamise korral võivad liikmesriigid nõuda, et ettevõtjad kasutaksid segajäätmete sortimise süsteeme, mille eesmärk on eemaldada fossiilsed materjalid. Käesolevat lõiku kohaldatakse ka selliste jäätmete ja jääkide suhtes, mis on kõigepealt töödeldud tooteks ning seejärel täiendavalt töödeldud biokütusteks, vedelateks biokütusteks ja biomasskütusteks.“;

iii) neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Biomasskütused peavad vastama lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, kui

a) neid kasutatakse tahkete biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates käitistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 7,5 MW;

b) neid kasutatakse gaasiliste biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates käitistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 2 MW;

c) gaasilisi biomasskütuseid tootvas käitisel on biometaani keskmine voolukiirus järgmine:

i) suurem kui 200 m³ metaaniekvivalenti tunnis, mõõdetuna standardtingimustele vastaval temperatuuril ja rõhul, nimelt temperatuuril 0 °C ja atmosfäärirõhul 1 bar;

ii) kui biogaas koosneb metaani ja mittepõleva muu gaasi segust, alapunktis i sätestatud voolukiirus metaani puhul, ümberarvutatuna lähtuvalt metaani mahuosast segus.

Liikmesriigid võivad kohaldada säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume väiksema summaarse nimisoojusvõimsusega või biometaani voolukiirusega käitiste suhtes.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lõike 1 esimese lõigu punktide a, b ja c kohaldamisel arvesse võetud põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid ei toodeta toorainest, mis on saadud suure elurikkusega maa-alalt, st maa-alalt, millel 2008. aasta jaanuaris või pärast seda oli üks järgmine staatus, olenemata sellest, kas sel maa-alal on kõnealune staatus ka praegu:

a) põlismets ja muu metsamaa, st looduslike liikidega mets ja muu metsamaa, kus ei ole selgeid märke inimtegevusest ja kus ökoloogilised protsessid ei ole olulisel määral häiritud; ning vanad metsad, nagu need on määratletud riigis, kus mets asub;

- b) suure elurikkusega mets ja muu metsamaa, mis on liigirikas ja rikkumata ning mille asjaomane pädev asutus on tunnistanud suure elurikkusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;
- c) maa-alad, mis on määratud
 - i) õigusaktide alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus, või
 - ii) selliste haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitse aladeks, mida on tunnustatud rahvusvahelistes lepingutes või mis on kantud valitsusvaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu koostatud nimekirjadesse, tingimusel et neid tunnustatakse vastavalt artikli 30 lõike 4 esimesele lõigule, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;
- d) suure elurikkusega üle ühe hektari suurune rohumaa, mis on
 - i) looduslik, st rohumaa, mis inimsekkumiseta jääks rohumaaks ja mis säilitab loodusliku liigilise koostise ja ökoloogilised omadused ning protsessid, või
 - ii) mittelooduslik, st rohumaa, mis inimsekkumiseta ei jääks rohumaaks ning mis on liigirikas ja rikkumata, ning mille asjaomane pädev asutus on tunnistanud suure elurikkusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et tooraine kogumine on vajalik selle kui suure elurikkusega rohumaa seisundi säilimiseks, või
- e) nõmmed.

Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku, välja arvatud punkti c, ka metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.

Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles täiendavalt täpsustatakse käesoleva lõike esimese lõigu punktiga d hõlmatavate rohumaaade kindlaksmääramise kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.“;

- c) lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik:

„Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku, välja arvatud punkte b ja c, ning käesoleva lõike teist lõiku ka metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.“;

- d) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused, mida võetakse arvesse lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, ei tohi olla toodetud toorainest, mis on saadud maa-alalt, mis oli 2008. aasta jaanuaris turbaala, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine viljeluseks ja kogumiseks ei kuivendata varem kuivendamata pinnast. Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesolevat lõiget ka metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.“;

- e) lõiget 6 muudetakse järgmiselt:

- i) punkti a alapunktid iii ja iv asendatakse järgmisega:

„iii) rahvusvahelise või riigisisese õiguse alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud maa-alad, sealhulgas märgalad, rohumaad, nõmmed ja turbaalad, on kaitstud eesmärgiga säilitada elurikkust ja ennetada elupaikade hävimist;

iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele kooskõlas metsa kestliku majandamise põhimõttega eesmärgiga vältida kahjulikku mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade ja vanade metsade (nagu on määratletud riigis, kus mets asub) seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest; ülestöötamine peab olema kooskõlas suurte lageraiete ülemmääradega, nagu on määratletud riigis, kus mets asub, ning kohalikes tingimustes ja ökoloogiliselt sobivate lagupuidu eemaldamise ülemmääradega ning tagatakse, et ülestöötamisel järgitakse selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul kahjulik mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike.“;

ii) punkti a lisatakse järgmised alapunktid:

„vi) metsad, kus metsa biomass on üles töötatud, ei pärine maa-aladelt, millel on vastavalt lõike 3 punktides a, b, d ja e, lõike 4 punktis a ja lõikes 5 osutatud seisund samadel maa seisundi kindlaksmääramise tingimustel, mis on sätestatud kõnealustes lõigetes, ning

vii) metsa biomassist biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid tootvad käitised esitavad artikli 30 lõike 3 kohaselt tehtavate auditite jaoks ettevõtte tasandi siseprotsessidele tugineva kinnitava avalduse selle kohta, et metsa biomass ei pärine käesoleva lõigu alapunktis vi osutatud maa-aladelt.“;

iii) punkti b alapunktid iii ja iv asendatakse järgmisega:

„iii) rahvusvahelise või riigisisese õiguse alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud maa-alad, sealhulgas märgalad, rohumaad, nõmmed ja turbaalad on kaitstud eesmärgiga säilitada elurikkust ja ennetada elupaikade hävimist, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine ülestöötamine ei ole nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;

iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele kooskõlas metsa kestliku majandamise põhimõttega eesmärgiga vältida kahjulikku mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade ja vanade metsade (nagu on määratletud riigis, kus mets asub) seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest; ülestöötamine peab olema kooskõlas suurte lageraiete ülemmääradega, nagu on määratletud riigis, kus mets asub, ning kohalikes tingimustes ja ökoloogiliselt sobivate lagupuidu eemaldamise ülemmääradega ning tagatakse, et ülestöötamisel järgitakse selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul kahjulik mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike, ning“;

f) lisatakse järgmised lõiked:

„7a. Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmine omamaisest metsa biomassist peab olema kooskõlas liikmesriikide kohustuste ja eesmärkidega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/841 (*) artiklis 4, ning abinõude ja meetmetega, mida liikmesriik on kirjeldanud oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades.

7b. Oma lõpliku ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames, mis tuleb määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõike 2 kohaselt esitada 30. juuniks 2024, esitavad liikmesriigid kõik järgmise:

a) hinnang aastatel 2021–2030 energia tootmiseks kättesaadava metsa biomassi omamaiste tarnete kohta kooskõlas käesolevas artiklis sätestatud kriteeriumidega;

b) hinnang metsa biomassi energia tootmiseks kavandatud kasutamise kokkusobivuse kohta liikmesriikide 2026.–2030. aasta eesmärkide ja eelarvetega, mis on sätestatud määruse (EL) 2018/841 artiklis 4, ning

- c) nende eesmärkide ja eelarvetega kooskõla tagavate riiklike meetmete ja abinõude kirjeldus.

Liikmesriigid annavad komisjonile määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt esitatavate lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete raames aru meetmetest ja abinõudest, millele on osutatud käesoleva lõike esimese lõigu punktis c.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhooonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhooonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).“;

- g) lõike 10 esimese lõigu punkt d asendatakse järgmisega:

„d) pärast 20. novembril 2023 tegevust alustanud käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 %;

e) ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 20. novembrini 2023 tegevust alustanud ja vähemalt 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 70 % kuni 31. detsembrini 2029 ning vähemalt 80 % alates 1. jaanuarist 2030;

f) ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 20. novembrini 2023 tegevust alustanud ja kuni 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest gaasilistest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 70 % enne 15 tegevusaasta täitumist ning vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest;

g) enne 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud ja vähemalt 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest, kõige varem alates 1. jaanuarist 2026 ning hiljemalt alates 31. detsembrist 2029;

h) enne 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud ja kuni 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest gaasilistest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest ning kõige varem alates 1. jaanuarist 2026.“;

- h) lõike 13 punktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) käitistele, mis asuvad ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimates piirkondades niivõrd, kui niivõrd need käitised toodavad elektri-, soojus- või jahutusenergiat biomasskütustest ja vedelatest biokütustest või toodavad biokütuseid, ning

b) käesoleva lõigu punktis a osutatud käitistes kasutatavatele biomasskütustele ja vedelatele biokütustele ning nendes käitistes toodetud biokütustele, sõltumata kõnealuse biomassi päritolust, tingimusel et need kriteeriumid on objektiivselt põhjendatud, eesmärgiga tagada asjaomases äärepoolseimas piirkonnas juurdepääs ohutule ja turvalisele energiale ning käesoleva artikli lõigetes 2–7, 10 ja 11 sätestatud kriteeriumide järkjärguline kasutuselevõtmine ja seeläbi stimuleerida üleminekut fossiilkütustelt kestlikele biokütustele, vedelatele biokütustele ja biomasskütustele.“;

- i) lisatakse järgmine lõige:

„15. Kuni 31. detsembrini 2030 võib ka biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest toodetud energiat võtta käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse, kui

a) toetust anti enne 20. novembril 2023 kooskõlas artiklis 29 (selle 29. septembril 2020 kehtinud versioonis) sätestatud kestlikkuse ja kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidega ning

- b) toetust anti pikaajalise toetusena, mille puhul määrati toetusperioodi algul kindlaks kindel summa, ja tingimusel, et ülemäärase hüvitamise vältimiseks on kehtestatud korrigeerimismehhanism.“

20) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 29a

Kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste puhul

1. Muudest kui bioloogilise päritoluga taastuvkütustest saadud energiat võetakse artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud sihtväärtuste ja määrade ning liikmesriikides taastuenergia osakaalu saavutamiseks arvesse üksnes juhul, kui nende kütuste kasutamisel väheneb kasvuhoonegaaside heide vähemalt 70 %.

2. Ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest saadud energiat võib artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud sihtväärtuste ja määrade saavutamiseks arvesse võtta üksnes juhul, kui nende kütuste kasutamisel väheneb kasvuhoonegaaside heide vähemalt 70 %.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi täendamiseks, et näha ette meetodika muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütustega saavutatava kasvuhoonegaaside heite vähenemise hindamiseks. Meetodikaga tagatakse, et ära hoitud heitele vastavaid arvestusühikuid ei anta fossiilsetest allikatest pärit CO₂ eest, mille kogumise eest on juba saadud arvestusühikuid mõne muu õigusnormi alusel. Meetodika hõlmab olelusringi jooksul tekkivat kasvuhoonegaaside heidet ja selles võetakse arvesse kaudset heidet, mis tuleneb nõudlusega mõjutamatute sisendite, näiteks ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks kasutatavate jäätmete ümbersuunamisest.“

21) Artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimeses lõigus asendatakse sissejuhatav sõnastus järgmisega:

„1. Taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste arvessevõtmisel artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud sihtväärtuste ja määrade saavutamiseks kohustavad liikmesriigid ettevõtjaid tõendama kohustuslike, sõltumatute ja läbipaistvate auditite abil kooskõlas käesoleva artikli lõike 8 kohaselt vastu võetud rakendusaktiga, et taastuvkütuseid ja ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid käsitlevad artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid on täidetud. Selleks kohustavad nad ettevõtjaid kasutama massibilansisüsteemi, mis:“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Saadetise töötlemisel kohandatakse teavet saadetise säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajate kohta ning see seotakse toodanguga kooskõlas järgmiste reeglitega:

a) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on ainult üks toode, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste, muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks, kohandatakse saadetise suurust ning sellega seotud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajaid, kohaldades ümberarvestustegurit, mis näitab sellise tootmise töödeldud toote massi ja töötlemisprotsessi sisendina kasutatud tooraine massi suhet;

b) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on mitu toodet, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste, muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks, kohandatakse iga toote suhtes eraldi ümberarvestustegurit ning kasutatakse eraldi massibilanssi.“;

c) lõike 3 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid võtavad meetmed, mis tagavad, et ettevõtjad esitavad usaldusväärse teabe artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse kohta ning teevad selle teabe koostamiseks kasutatud andmed taotluse korral asjaomasele liikmesriigile kättesaadavaks. Liikmesriigid kohustavad ettevõtjaid tagama esitatava teabe asjakohasele standardile vastava sõltumatu auditeerimise ja esitama tõendid auditi tegemise kohta. Selleks et järgida artikli 29 lõike 3 punkte a, b, d ja e, artikli 29 lõike 4 punkti a, artikli 29 lõiget 5, artikli 29 lõike 6 punkti a ja lõike 7 punkti a, võib metsa biomassi esimese kogumispunktini kasutada esimese või teise poole auditit. Auditi käigus kontrollitakse, kas ettevõtjate kasutatavad süsteemid on täpsed, töökindlad ja pettusekindlad, muu hulgas kontrollitakse, et materjale ei ole tahtlikult muudetud ega ära visatud, nii et saadeti või selle osa muutuks jäätmeiks või jäägiks. Auditi käigus hinnatakse ka proovivõtu sagedust ja meetodikat ning andmete usaldusväärsust.

Käesolevas lõikes sätestatud kohustusi kohaldatakse sõltumata sellest, kas taastuvkütused ja ringlussevõetud süsinikupõhised kütused on toodetud liidus või on liitu imporditud. Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste geograafilist päritolu ja lähteaineid käsitlev teave iga kütusetarnija puhul tehakse ettevõtjate, tarnijate või asjaomaste pädevate asutuste veebisaitidel ajakohasel, kergesti ligipääsetaval ja kasutajasõbralikul viisil tarbijale kättesaadavaks ning seda ajakohastatakse igal aastal.“;

d) lõike 4 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„4. Komisjon võib otsustada, et vabatahtlikud riiklikud või rahvusvahelised kavad, millega kehtestatakse taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmise standardid, võimaldavad saada täpseid andmeid kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohta artikli 29 lõike 10 ning artikli 29a lõigete 1 ja 2 kohaldamise eesmärgil, tõendada vastavust artikli 27 lõikele 6 ja artikli 31a lõikele 5 või tõendada, et biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste saadeti vastavad artikli 29 lõigetes 2–7 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele. Artikli 29 lõigetes 6 ja 7 sätestatud kriteeriumidele vastavuse tõendamisel võivad ettevõtjad esitada nõutavad tõendid vahetult hankimisala tasandil. Komisjon võib artikli 29 lõike 3 esimese lõigu punkti c alapunkti ii kohaldamise eesmärgil tunnustada alasid, kus kaitstakse haruldasi, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteeme või liike, mida on tunnustatud rahvusvaheliste lepingutega või mis on kantud valitsustevaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Looduskaitseliidu koostatud nimekirjadesse.“;

e) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriigid võivad koostada riikliku kava, mille raames kontrollitakse artikli 29a lõike 3 alusel välja töötatud meetodika kohaselt vastavust artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele pädevate asutustega seotud kogu järelevalveahela ulatuses. Kõnealust kava võib kasutada ka selleks, et kontrollida liidu andmebaasis oleva ettevõtjate lisatud teabe täpsust ja täielikkust ning tõendada vastavust artikli 27 lõikele 6, samuti selliste biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste sertifitseerimiseks, mille puhul maakasutuse kaudse muutuse risk on väike.

Liikmesriik võib teavitada riiklikust kavast komisjoni. Komisjon hindab riiklikku kava eelisjärjekorras, et hõlbustada kõnealuste kavade kahe- ja mitmepoolset vastastikust tunnustamist. Komisjon võib rakendusaktidega teha otsuse selle kohta, kas talle teada antud riiklik kava vastab käesolevas direktiivis sätestatud tingimustele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Kui komisjon otsustab, et riiklik kava vastab käesolevas direktiivis sätestatud tingimustele, ei tohi teiste komisjoni poolt kooskõlas käesoleva artikliga tunnustatud kavade raames keelduda asjaomase liikmesriigi riikliku kava vastastikusest tunnustamisest seoses nendele kriteeriumidele vastavuse kontrollimisega, millega seoses komisjon on asjaomast kava tunnustanud.

Elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvate käitiste jaoks, mille summaarne nimisoojusvõimsus on 7,5–20 MW, võivad liikmesriigid kehtestada lihtsustatud riikliku kontrollikava, et tagada artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmine. Samade käitiste jaoks kehtestatakse käesoleva artikli lõikes 8 sätestatud rakendusaktidega ühetaolised tingimused lihtsustatud vabatahtliku kontrollikava koostamiseks, et tagada artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmine.“;

f) lõike 9 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„9. Kui ettevõtja esitab tõendid või andmed, mis on saadud vastavalt kavale, mille kohta on tehtud lõike 4 või 6 kohane otsus, ei nõua liikmesriik temalt täiendavaid tõendeid vastavuse kohta nendele kavaga hõlmatud elementidele, millega seoses komisjon on seda kava tunnustanud.“;

g) lõige 10 asendatakse järgmisega:

„10. Liikmesriigi taotlusel, mis võib põhineda ettevõtja taotlusel, kontrollib komisjon kõikide kättesaadavate tõendite põhjal, kas artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid, mis on seotud taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste allikaga, on täidetud.“

Komisjon teeb kuue kuu jooksul alates kõnealuse taotluse saamisest rakendusaktidega otsuse selle kohta, kas liikmesriik võib

- a) võtta asjaomasest allikast toodetud taastuvkütuseid ja ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid arvesse artikli 29 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud kriteeriumide täitmiseks või
- b) kohustada erandina lõikest 9 taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste allika tarnijat esitama täiendavaid tõendeid kõnealustele kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse ning kõnealuste kasvuhoonegaaside heite vähendamise miinimumlävendite järgimise kohta.

Käesoleva lõike teises lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.“

22) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 31a

Liidu andmebaas

1. Komisjon tagab hiljemalt 21. novembriks 2024 liidu andmebaasi loomise, et võimaldada vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jälgitavust (edaspidi „liidu andmebaas“).

2. Liikmesriigid kohustavad asjaomaseid ettevõtjaid kandma liidu andmebaasi aegsasti täpsed andmed tehtud tehingute ja nende tehingutega seotud kütuste kestlikkusnäitajate, sealhulgas tekkiva kasvuhoonegaaside heite kohta asjaomaste kütuste kogu oleusringi vältel alates nende tootmisest kuni nende liidus turule laskmiseni. Andmete liidu andmebaasi kandmiseks käsitatakse ühendatud gaasisüsteemi ühtse massibilansisüsteemina. Andmed gaasiliste taastuvkütuste võrku sisestamise ja võrgust eemaldamise kohta esitatakse liidu andmebaasis. Liidu andmebaasi kantakse ka andmed selle kohta, kas konkreetse kütusesaadetise tootmiseks on antud toetust, ning kui on, siis teave asjaomase toetuskava liigi kohta. Kõnealused andmed võib kanda liidu andmebaasi riiklike andmebaaside kaudu.

Kui see on kogu tarneahela ulatuses andmete jälgitavuse parandamiseks asjakohane, on komisjonil õigust võtta kooskõlas artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi täiendamiseks, et laiendada liidu andmebaasi kantavate andmete ulatust nii, et need hõlmaks ka asjakohaseid andmeid alates kütuse tootmiseks kasutatud tooraine tootmisest või kogumisest.

Liikmesriigid kohustavad kütusetarnijaid kandma liidu andmebaasi andmed, mida on vaja artikli 25 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Olenemata esimesest, teisest ja kolmandast lõigust, kui liikmesriik otsustab täiendada massibilansisüsteemi päritolutagatistega, peavad ettevõtjad liidu ühendatud gaasitaristusse sisestatud gaasiliste kütuste puhul kandma liidu andmebaasi andmed tehtud tehingute ja kestlikkusnäitajate kohta ning muud asjakohased andmed, nagu kütuste kasvuhoonegaaside heide kuni ühendatud gaasitaristusse sisestamise kohani.

3. Liikmesriikidele tagatakse juurdepääs liidu andmebaasile, et võimaldada seiret ja andmete kontrollimist.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetise tootmisega on välja antud päritolutagatis, edastatakse see liidu andmebaasi samal ajal, kui taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetis registreeritakse liidu andmebaasis, ja tühistatakse see pärast taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi saadetise eemaldamist liidu ühendatud gaasitaristust. Kõnealused päritolutagatised ei ole pärast liidu andmebaasi edastamist väljaspool liidu andmebaasi kaubeldavad.

5. Liikmesriigid tagavad oma riigisisese õigusraamistikus ettevõtjate poolt andmebaasi kantud andmete täpsuse ja täielikkuse kontrollimise, näiteks sertifitseerimisasutuste abil vabatahtliku või riikliku kava raames, mida komisjon on tunnustanud vastavalt artikli 30 lõigetele 4, 5 ja 6 ning mida võib täiendada päritolutagatiste süsteem.

Kõnealuse vabatahtliku või riikliku kava puhul võib andmete kogumiseks kasutada vahenduslülina kolmandate isikute teabesüsteeme, kui komisjoni on kõnealusest kasutamisest teavitatud.

Iga liikmesriik võib kasutada juba olemasolevat riiklikku andmebaasi, mis on liidu andmebaasiga ühtlustatud ja liidese kaudu ühendatud, või luua riikliku andmebaasi, mida ettevõtjad saavad kasutada andmete kogumise ja deklareerimise vahendina ning andmete sisestamiseks ja edastamiseks liidu andmebaasi, järgmistel tingimustel:

- a) riiklik andmebaas vastab liidu andmebaasile, sealhulgas seoses andmete edastamise õigeaegsuse, edastatud andmekogumite tüpologia ning andmekvaliteedi ja andmete kontrollimise protokollidega;
- b) liikmesriigid tagavad, et riiklikku andmebaasi kantud andmed edastatakse viivitamata liidu andmebaasi.

Liikmesriigid võivad luua riikliku andmebaasi kooskõlas riigisisese õiguse või tavadega, et võtta näiteks arvesse rangemaid riigisiseseid nõudeid seoses kestlikkuskrriteeriumidega. Riiklikud andmebaasid ei tohi takistada käesoleva direktiivi kohaselt liidu andmebaasi kantavate kestliku tooraine või kestlike kütuste saadetiste üldist jälgitavust.

Riiklike andmebaaside kaudu liidu andmebaasi kantud andmete kvaliteeti ja nende andmetega seotud kütuste kestlikkusnäitajaid kontrollitakse ning tehingud kiidetakse lõplikult heaks üksnes liidu andmebaasi kaudu. Andmete täpsust ja täielikkust kontrollitakse kooskõlas komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2022/996 (*). Andmeid võivad kontrollida sertifitseerimisasutused.

Liikmesriigid edastavad komisjonile teabe oma riikliku andmebaasi üksikasjade kohta. Komisjon hindab kõnealuse teabe põhjal, kas riiklik andmebaas vastab kolmandas lõigus sätestatud nõuetele. Kui see nii ei ole, võib komisjon nõuda liikmesriigilt asjakohaste meetmete võtmist, et tagada kõnealuste nõuete täitmine.

6. Liidu andmebaasi koondandmed tehakse üldsusele kättesaadavaks, võttes igakülgset arvesse tundliku äriteabe kaitset, ning neid ajakohastatakse. Komisjon avaldab ja teeb üldsusele kättesaadavaks igal aastal aruande liidu andmebaasis sisalduvate andmete kohta, sealhulgas kütuste kogused, geograafilise päritolu ja lähteaine liigi.

(*) Komisjoni 14. juuni 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/996 kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning maakasutuse kaudse muutuse vähese riski kriteeriumide kontrollimise eeskirjade kohta (ELT L 168, 27.6.2022, lk 1).“

23) Artiklit 33 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 3 muudetakse järgmiselt:

i) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„3. Kui see on kohane, esitab komisjon 31. detsembriks 2027 seadusandliku ettepaneku taastuvatest energiaallikatest toodetud energia edendamise õigusraamistiku kohta 2030. aasta järgseks perioodiks.“;

ii) lisatakse järgmine lõik:

„Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud seadusandliku ettepaneku koostamisel võtab komisjon asjakohasel juhul arvesse järgmist:

- a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 401/2009 (*) artikli 10a alusel loodud kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu nõuanded;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119 (**) artikli 4 lõikes 4 sätestatud liidu kavandatav indikatiivne kasvuhoonegaaside eelarve;
- c) lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, mille liikmesriigid esitavad 30. juuniks 2024 vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikele 2;
- d) kogemus, mis on saadud käesoleva direktiivi rakendamisel, sealhulgas selle kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimisel, ning
- e) tehnoloogia areng taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonnas.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 401/2009 Euroopa Keskkonnaameti ja Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrgu kohta (ELT L 126, 21.5.2009, lk 13).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„3a. Komisjon hindab artikli 29 lõigetes 7a ja 7b sätestatud kohustuste kohaldamist ning nende mõju biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kestlikkuse tagamisele.“

24) Artiklit 35 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Artikli 8 lõike 3 teises lõigus, artikli 26 lõike 2 neljandas ja viiendas lõigus, artikli 27 lõikes 3, artikli 27 lõikes 4, artikli 27 lõike 6 neljandas lõigus, artikli 28 lõikes 5, artikli 28 lõike 6 teises lõigus, artikli 29a lõikes 3, artikli 31 lõike 5 teises lõigus ja artikli 31a lõike 2 teises lõigus osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 20. novembrist 2023. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne ajavahemiku lõppemist.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 7 lõike 3 viiendas lõigus, artikli 8 lõike 3 teises lõigus, artikli 26 lõike 2 neljandas ja viiendas lõigus, artikli 27 lõikes 3, artikli 27 lõikes 4, artikli 27 lõike 6 neljandas lõigus, artikli 28 lõikes 5, artikli 28 lõike 6 teises lõigus, artikli 29a lõikes 3, artikli 31 lõikes 5 ja artikli 31a lõike 2 teises lõigus osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“;

c) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Artikli 7 lõike 3 viienda lõigu, artikli 8 lõike 3 teise lõigu, artikli 26 lõike 2 neljanda ja viienda lõigu, artikli 27 lõike 3, artikli 27 lõike 4, artikli 27 lõike 6 neljanda lõigu, artikli 28 lõike 5, artikli 28 lõike 6 teise lõigu, artikli 29a lõike 3, artikli 31 lõike 5 või artikli 31a lõike 2 teise lõigu alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavaks-tegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

25) Lisasid muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisadele.

Artikkel 2

Määruse (EL) 2018/1999 muutmine

Määrust (EL) 2018/1999 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 11 asendatakse järgmisega:

„11) „liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid“ – määruse (EL) 2021/1119 artikli 4 lõikes 1 osutatud kogu liitu hõlmav siduv 2030. aasta eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet, direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduv 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärk, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/1791 (*) artikli 4 lõikes 1 osutatud liidu tasandi eesmärk suurendada 2030. aastaks energiatõhusust ja 2030. aastaks seatud eesmärk suurendada elektrivõrkude omavahelist ühendatust 15 %-ni ning järgnevad selles valdkonnas 2030. aastaks seatud eesmärgid, milles Euroopa Ülemkogu või Euroopa Parlament ja nõukogu on kokku leppinud;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).“;

b) punkti 20 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) seoses komisjoni soovitustega, mis põhinevad artikli 29 lõike 1 punkti b kohasel taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonna hindamisel – liikmesriigi varajane panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgi täitmisel, mõõdetuna liikmesriigi riiklike taastuvenergia võrdlustasemetel suhtes;“.

2) Artikli 4 punkti a alapunkt 2 asendatakse järgmisega:

„2) seoses taastuvenergiaga:

seoses direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgiga panus selle eesmärgi saavutamise, väljendatuna taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluna asjaomase liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030, samuti selle panuse soovituslik trajektoor alates 2021. aastast. Aastaks 2022 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 18 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamise antava panuse vahel. Aastaks 2025 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 43 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamise antava panuse vahel. Aastaks 2027 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamise antava panuse vahel.

Aastaks 2030 peab soovituslik trajektoor jõudma vähemalt liikmesriigi kavandatud panuseni. Kui liikmesriik eeldab, et ta ületab oma 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi, võib tema panuse soovituslik trajektoor alata prognoosi kohaselt saavutatavalt tasemelt. Liikmesriikide panuste soovituslikud trajektoolid peavad üheskoos võimaldama saavutada liidu 2022., 2025. ja 2027. aasta võrdlustasemed ning direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgi. Käesoleva määruse kohasest liidu eesmärgi saavutamise antavast panusest ja selle soovituslikust trajektooriga eraldi on liikmesriigil õigus seada oma riiklikus poliitikas nõudlikumad eesmärgid;“.

3) Artikli 5 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et nende panused kokku võimaldavad jõuda vähemalt tasemeni, mis vastab direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduvalle 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgile.“

4) Artikli 29 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Taastuvenergia valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga liidu summaarses energia lõpptarbimises, lähtudes soovituslikust liidu trajektooriga, mis algab 2020. aastal tasemelt 20 %, jõuab võrdlustasemeni, mille puhul on 2022. aastaks saavutatud vähemalt 18 %, 2025. aastaks vähemalt 43 % ja 2027. aastaks vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust ehk erinevusest liidu 2020. aasta taastuvenergiaeesmärgi ja liidu 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi vahel, ning küündib 2030. aastaks direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgini.“

Artikkel 3

Direktiivi 98/70/EÜ muutmise

Direktiivi 98/70/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

*„Artikkel 1***Kohaldamisala**

Tervise ja keskkonnaga seotud põhjustel kehtestatakse käesoleva direktiiviga maanteeõidukite ja väljaspool teid kasutatavate liikurmasinate (sealhulgas mujal kui merel olevate siseveelaevade), põllu- ja metsamajanduslike traktorite ning mujal kui merel olevate väikelaevade otto- ja diiselmootorites kasutatavate kütuste tehnilised spetsifikatsioonid, võttes arvesse nimetatud mootorite tehnilisi nõudeid.“

2) Artikli 2 punktid 8 ja 9 asendatakse järgmisega:

„8. „tarnija“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 (*) artikli 2 teise lõigu punktis 38 määratletud kütusetarnija;

9. „biokütused“ – direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 teise lõigu punktis 33 määratletud biokütused;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).“

3) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid kohustavad tarnijaid tagama sellise diislikütuse turuleviimise, milles rasvhapete metüülestrite (FAME) sisaldus on kuni 7 %.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et väavli suurim lubatud sisaldus gaasiõlis, mis on ette nähtud kasutamiseks väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates, sealhulgas siseveelaevades, põllu- ja metsamajanduslikes traktorites ning väikelaevades, on 10 mg/kg. Liikmesriigid tagavad, et muid vedelkütuseid kui kõnealust gaasiõli võib kasutada siseveelaevades ja väikelaevades üksnes juhul, kui asjaomase vedelkütuse väävlisisaldus ei ole suurem kui kõnealuse gaasiõli suurim lubatud väävlisisaldus.“

4) Artiklid 7a–7e jäetakse välja.

5) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punktid g, h, i ja k jäetakse välja;

b) lõige 2 jäetakse välja.

6) I, II, IV ja V lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi II lisale.

*Artikkel 4***Üleminekusätted**

1. Liikmesriigid tagavad, et 2023. aasta või selle osa kohta kogutud andmed, mis esitatakse liikmesriigi määratud asutusele vastavalt direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a lõike 1 kolmandale lõigule ja lõikele 7, mis käesoleva direktiivi artikli 3 punktiga 4 välja jäetakse, edastatakse komisjonile.

2. Komisjon lisab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud andmed aruannetesse, mille ta on kohustatud esitama vastavalt direktiivile 98/70/EÜ.

*Artikkel 5***Ülevõtmine**

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 21. maiks 2025.

Erandina käesoleva lõike esimesest lõigust jõustavad liikmesriigid 1. juuliks 2024 õigus- ja haldusnormid, mida on vaja artikli 1 punkti 6 järgimiseks seoses direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 15e, ning artikli 1 punkti 7 järgimiseks seoses kõnealuse direktiivi artiklitega 16, 16b, 16c, 16d, 16e ja 16f.

Liikmesriigid teatavad kõnealustest normidest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 6

Kehtetuks tunnistamine

Nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2025.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 18. oktoober 2023

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
J. M. ALBARES BUENO

I LISA

Direktiivi (EL) 2018/2001 lisasid muudetakse järgmiselt.

- 1) I lisa tabeli viimane rida jäetakse välja.
- 2) Lisatakse järgmine lisa:

„IA LISA

TAASTUVENERGIA OSAKAAL LIIKMESRIIKIDE KÜTTE- JA JAHUTUSSEKTORI SUMMAARSES ENERGIA LÖPPTARBIMISES
AASTATEL 2020–2030

	Artikli 23 lõike 1 lisaeesmärk (protsendipunktides) ajavahemikul 2021–2025 (*)	Artikli 23 lõike 1 lisaeesmärk (protsendipunktides) ajavahemikul 2026–2030 (**)	Sellest tulenev osakaal koos lisaeesmärgiga, arvestamata heitsoojus- ja heitjahutusenergiat (protsendipunktides)
Belgia	1,0	0,7	1,8
Bulgaaria	0,7	0,4	1,5
Tšehhi	0,8	0,5	1,6
Taani	1,2	1,1	1,6
Saksamaa	1,0	0,7	1,8
Eesti	1,3	1,2	1,7
Iirimaa	2,3	2,0	3,1
Kreeka	1,3	1,0	2,1
Hispaania	0,9	0,6	1,7
Prantsusmaa	1,3	1,0	2,1
Horvaatia	0,8	0,5	1,6
Itaalia	1,1	0,8	1,9
Küpros	0,8	0,5	1,6
Läti	0,7	0,6	1,1
Leedu	1,7	1,6	2,1
Luksemburg	2,3	2,0	3,1
Ungari	0,9	0,6	1,7
Malta	0,8	0,5	1,6
Madalmaad	1,1	0,8	1,9
Austria	1,0	0,7	1,8
Poola	0,8	0,5	1,6
Portugal	0,7	0,4	1,5
Rumeenia	0,8	0,5	1,6

	Artikli 23 lõike 1 lisaeesmärk (protsendipunktides) ajavahemikul 2021–2025 (*)	Artikli 23 lõike 1 lisaeesmärk (protsendipunktides) ajavahemikul 2026–2030 (**)	Sellest tulenev osakaal koos lisaeesmärgiga, arvestamata heitsoojus- ja heitjahutusenergiat (protsendipunktides)
Sloveenia	0,8	0,5	1,6
Slovakkia	0,8	0,5	1,6
Soome	0,6	0,5	1,0
Rootsi	0,7	0,7	0,7

(*) Artikli 23 lõike 2 punktides b ja c sätestatud paindlikkusmeetmed, kui need võeti arvesse lisaeesmärgi ja sellest tuleneva osakaalu arvutamisel.

(**) Artikli 23 lõike 2 punktides b ja c sätestatud paindlikkusmeetmed, kui need võeti arvesse lisaeesmärgi ja sellest tuleneva osakaalu arvutamisel.“

3) III lisa asendatakse järgmisega:

„III LISA

KÜTUSTE ENERGIASISALDUS

Kütus	Energiasisaldus massiühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/kg)	Energiasisaldus ruumalaühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/l)
BIOMASSIST JA/VÕI BIOMASSI TÖÖTLEMISEGA SAADUD KÜTUSED		
Biopropan	46	24
Puhas taimeõli (pressimise, ekstraheerimise või muu samalaadse meetodiga õlitaimedest toodetud töötlemata või rafineeritud, kuid keemiliselt modifitseerimata õli)	37	34
Biodiislikütus – rasvhapete metüülestrid (biomassist saadud õlist valmistatud metüülestrid)	37	33
Biodiislikütus – rasvhapete etüülestrid (biomassist saadud õlist valmistatud etüülestrid)	38	34
Biogaas, mida saab puhastada maagaasi puhtuseni	50	—
Vesiniktöödeldud (termokeemiliselt vesinikuga töödeldud) õli, mis on saadud biomassist ja mida kasutatakse diislikütuse asendamiseks	44	34
Vesiniktöödeldud (termokeemiliselt vesinikuga töödeldud) õli, mis on saadud biomassist ja mida kasutatakse bensiini asendamiseks	45	30
Vesiniktöödeldud (termokeemiliselt vesinikuga töödeldud) õli, mis on saadud biomassist ja mida kasutatakse reaktiivkütuse asendamiseks	44	34
Vesiniktöödeldud (termokeemiliselt vesinikuga töödeldud) õli, mis on saadud biomassist ja mida kasutatakse veeldatud naftagaasi asendamiseks	46	24

Kütus	Energiasisaldus massiühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/kg)	Energiasisaldus ruumalaühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/l)
Koostöödeldud (koos fossiilkütusega rafineeritud) õli, mis on saadud biomassist või pürolüüsitud biomassist ja mida kasutatakse diislikütuse asendamiseks	43	36
Koostöödeldud (koos fossiilkütusega rafineeritud) õli, mis on saadud biomassist või pürolüüsitud biomassist ja mida kasutatakse bensiini asendamiseks	44	32
Koostöödeldud (koos fossiilkütusega rafineeritud) õli, mis on saadud biomassist või pürolüüsitud biomassist ja mida kasutatakse reaktiivkütuse asendamiseks	43	33
Koostöödeldud (koos fossiilkütusega rafineeritud) õli, mis on saadud biomassist või pürolüüsitud biomassist ja mida kasutatakse veeldatud naftagaasi asendamiseks	46	23
TAASTUVKÜTUSED, MIDA SAAB TOOTA MITMESUGUSTEST TAASTUVATEST ENERGIAALLIKATEST, SEALHULGAS BIOMASSIST		
Metanool taastuvatest energiaallikatest	20	16
Etanool taastuvatest energiaallikatest	27	21
Propanool taastuvatest energiaallikatest	31	25
Butanool taastuvatest energiaallikatest	33	27
Fischeri-Tropschi diislikütus (sünteeiline süsivesinik või sünteetiliste süsivesinike segu, mida kasutatakse diislikütuse asendamiseks)	44	34
Fischeri-Tropschi bensiin (biomassist toodetud sünteeiline süsivesinik või sünteetiliste süsivesinike segu, mida kasutatakse bensiini asendamiseks)	44	33
Fischeri-Tropschi reaktiivkütus (biomassist toodetud sünteeiline süsivesinik või sünteetiliste süsivesinike segu, mida kasutatakse reaktiivkütuse asendamiseks)	44	33
Fischeri-Tropschi veeldatud naftagaas (sünteeiline süsivesinik või sünteetiliste süsivesinike segu, mida kasutatakse veeldatud naftagaasi asendamiseks)	46	24
DME (dimetüüleeter)	28	19
Vesinik taastuvatest energiaallikatest	120	–
ETBE (etanooli põhjal toodetud etüül-tert-butüüleeter)	36 (sellest 33 % taastuvatest energiaallikatest)	27 (sellest 33 % taastuvatest energiaallikatest)

Kütus	Energiasisaldus massiühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/kg)	Energiasisaldus ruumalaühiku kohta (alumine kütteväärtus, MJ/l)
MTBE (metanooli põhjal toodetud metüül-tert-butüüleeter)	35 (sellest 22 % taastuvatest energiaallikatest)	26 (sellest 22 % taastuvatest energiaallikatest)
TAAE (etanooli põhjal toodetud tert-amüül-etüüleeter)	38 (sellest 29 % taastuvatest energiaallikatest)	29 (sellest 29 % taastuvatest energiaallikatest)
TAME (metanooli põhjal toodetud tert-amüül-metüüleeter)	36 (sellest 18 % taastuvatest energiaallikatest)	28 (sellest 18 % taastuvatest energiaallikatest)
THxEE (etanooli põhjal toodetud tert-heksüül-etüüleeter)	38 (sellest 25 % taastuvatest energiaallikatest)	30 (sellest 25 % taastuvatest energiaallikatest)
THxME (metanooli põhjal toodetud tert-heksüül-metüüleeter)	38 (sellest 14 % taastuvatest energiaallikatest)	30 (sellest 14 % taastuvatest energiaallikatest)
TAASTUMATUD KÜTUSED		
Bensiin	43	32
Diislikütus	43	36
Reaktiivkütus	43	34
Vesinik taastumatutest energiaallikatest	120	–

4) IV lisa muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„TAASTUVENERGIASEADMETE PAIGALDAJATE JA PROJEKTEERIJATE KOOLITAMINE JA SERTIFITSEERIMINE“;

b) sissejuhataav lause ning punktid 1, 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„Artikli 18 lõikes 3 osutatud sertifitseerimiskavad või samaväärsed kvalifitseerimiskavad ja koolitusprogrammid põhinevad järgmistel kriteeriumidel.

1. Sertifitseerimismenetlus või samaväärne kvalifitseerimismenetlus on läbipaistev ning liikmesriik või tema määratud haldusasutus on selle selgelt kindlaks määranud.
 - 1a. Sertifitseerimisasutuste välja antavad sertifikaadid peavad olema selgelt kindlaks määratud ning sertifitseerimist taotlevatel töötajatel ja spetsialistidel peab olema lihtne neid kindlaks teha.
 - 1b. Sertifitseerimismenetlus võimaldab paigaldajatel saada vajalikke teoreetilisi ja praktilisi teadmisi ning tagab oskused, mida on vaja töökindlalt toimivate kvaliteetsete seadmete paigaldamiseks.
2. Biomassi kasutatavate, soojuspumba-, pinnalähedase geotermilise energia, fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia süsteemide, sealhulgas energiasalvestite ja laadimispunktide paigaldajad saavad sertifikaadi akrediteeritud koolitusprogrammi või koolitaja või samaväärse kvalifitseerimiskava kaudu.
3. Koolitusprogrammi või koolitaja akrediteerib liikmesriik või tema määratud haldusasutus. Akrediteerimisasutus tagab, et koolitaja pakutav koolitusprogramm, sealhulgas täiendus- ja ümberõppeprogramm, on kaasav ja järjepidev ning et see on piirkondliku või üleriigilise ulatusega.

Koolitajal on praktilise koolituse pakkumiseks asjakohased tehnilised vahendid, sealhulgas piisavad laboriseadmed või muud vahendid.

Koolitaja pakub lisaks põhikoolitusele lühemaid koolitusmoodulitena korraldatavaid täienduskoolitusi, mis võimaldavad paigaldajatel ja projekteerijatel omandada uut teadmisi ning laiendada ja mitmekesistada oma oskusi eri liiki tehnoloogia ja nende kombinatsioonide alal. Koolitaja tagab koolituse kohandamise uute taastuvenergiatehnoloogia lahendustega hoonete, tööstussektori ja põllumajanduse kontekstis. Koolitajad tunnustavad omandatud asjakohaseid oskusi.

Koolitusprogrammid ja -moodulid kavandatakse nii, et need võimaldaksid elukestvat õpet taastuvenergia-seadmete valdkonnas ning ühilduksid esmakordsete töötajate ja ümberõpet või uut töökohta otsivate täiskasvanute kutseõppega.

Koolitusprogrammid kavandatakse nii, et need hõlbustaksid eri liiki tehnoloogia ja lahenduste alase kvalifikatsiooni omandamist ning aitaksid hoida ära kitsa spetsialiseerumise kindlale kaubamärgile või tehnoloogiale. Koolitaja võib olla seadme või süsteemi tootja, instituut või ühendus.“;

c) punkt 5 asendatakse järgmisega:

„5. Koolitus lõpeb eksamiga, mille sooritamise korral antakse sertifikaat või kvalifikatsioon. Eksam hõlmab biokütusekatelde ja -ahjude, soojuspumpade, maasoojusenergia seadmete, fotoelektrilise päikeseenergia seadmete ja päikese soojusenergia seadmete, sealhulgas energiasalvestite või tarbimiskaja võimaldavate laadimispunktide eduka paigaldamise praktilist hindamist.“;

d) punkti 6 alapunkti c muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„c) Soojuspumba paigaldaja koolituse teoreetiline osa peaks andma ülevaate olukorrast soojuspumpade turul ja hõlmama järgmist: erinevate piirkondade geotermilised energiaressursid ja maapõue temperatuurid, pinnase ja kivimite soojusjuhtivusomaduste kindlaksmääramine, geotermiliste energiaressursside kasutamist käsitlevad normid, soojuspumpade kasutamine hoonetes ja kõige sobivama soojuspumbasüsteemi valimine, teadmised nende süsteemide tehniliste nõuete, ohutuse, õhu filtreerimise, soojusallikaga ühendamise ja süsteemi skeemi kohta ning integreerimine energiasalvestuslahendustega, sealhulgas koos päikeseenergia paigaldistega. Koolitusel tuleks anda ka head teadmised soojuspumpade Euroopa standardite ning asjaomaste riigisiseste ja liidu õigusnormide kohta. Paigaldaja peaks olema võimeline tõendama järgmisi põhiteadmisi:“;

ii) alapunkt iii asendatakse järgmisega:

„iii) võime valida komponente ja määrata kindlaks nende mõõtmed tüüpilistes paigaldusega seotud olukordades, sealhulgas määrata kindlaks erinevate hoonete ning sooja vee tootmise küttekoormuse tüüpilised väärtused energiatarbimise põhjal ning soojuspumba võimsus sooja vee tootmise küttekoormuse, hoone soojusmassi ja kaitselahutatava voolutoite põhjal; võime määrata kindlaks energiasalvestuslahendused, sealhulgas puhverpaagi komponendi ja selle mahu põhjal ning teise küttesüsteemi integreerimise abil;

iv) arusaamine teostatavus- ja projekteerimisuuringutest;

v) maasoojuspumpade puhul puurimise tundmine.“;

e) punkti 6 alapunkti d muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„d) Fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia süsteemide paigaldajate koolituse teoreetiline osa peaks andma ülevaate olukorrast päikeseenergiatoodete turul ning kulude ja tasuvuse võrdlustest ning hõlmama järgmist: ökoloogilised aspektid, päikeseenergiast süsteemide komponendid, omadused ja mõõtmed, õige süsteemi valik ja selle komponentide mõõtmete kindlaksmääramine, küttevajaduse kindlaksmääramine, energiasalvestuslahenduste integreerimise võimalused, tuleohutus, seotud toetused ning fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia seadmete projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Koolituse käigus tuleks anda ka head teadmised tehnoloogiat käsitlevate Euroopa standardite, selliste sertifikaatide nagu Solar Keymark ning asjaomaste riigisiseste ja liidu õigusnormide kohta. Paigaldaja peaks olema võimeline tõendama järgmisi põhiteadmisi:“;

ii) alapunkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) võime teha kindlaks aktiivsetele ja passiivsetele süsteemidele omaseid süsteemilahendusi ja komponente, sealhulgas mehhaanilist ülesehitust, ning määrata kindlaks komponentide asukoht, süsteemi skeem ja konfiguratsioon ning võimalused integreerida energiasalvestuslahendusi, sealhulgas koos laadimispunktidega.“

5) V lisa C osa muudetakse järgmiselt:

a) punkt 6 asendatakse järgmisega:

„6. Punkti 1 alapunktis a osutatud arvutuse tegemisel võetakse arvesse kasvuhoonegaaside heite vähenemist, mis saavutatakse põllumajanduse parema juhtimisega (e_{sca}), näiteks üleminekuga vähendatud mullaharimisele või otskülvile, täiustatud põllumajanduskultuuridele ja paremale külvikorrastele, vahekultuuride kasutamisele koos põllumajanduskultuuride jääkide käitlemisega ja orgaanilise mullaparandusaine (näiteks kompost, kääritatud sõnnik) kasutamisele, kuid ainult juhul, kui see ei ohusta elurikkust. Lisaks esitatakse usaldusväärsed ja kontrollitavad tõendid, et asjaomase tooraine kasvatamise ajal on mulla süsinikusisaldus suurenenud või et on mõistlik eeldada, et see on suurenenud; seejuures võetakse arvesse heidet, mis tuleneb väetiste ja herbitsiidide kasutamise suurenemisest sellise viljeluse ajal (*).

(*) Selliseks tõendiks võivad olla mulla süsinikusisalduse mõõtmise andmed, mille saamiseks võib teha esimese mõõtmise enne viljelust ja järgnevad mõõtmised mitme aasta pikkuste korrapäraste ajavahemike järel. Sellisel juhul hinnatakse enne teise mõõtmise tulemuste saamist mulla süsinikusisalduse suurenemist representatiivsete katsete või mulla modelleerimise alusel. Teisest mõõtmisest alates tehakse mulla süsinikusisalduse võimalik suurendamine ja selle ulatus kindlaks mõõtmistulemuste põhjal.“

b) punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15. CO₂ kogumisest ja asendamisest tulenev heite vähenemine (e_{ccr}) peab olema otse seotud selle biokütuse või vedela biokütuse tootmisega, millele see omistatakse, ja piirduma CO₂ kogumise kaudu välditud heitega, mille puhul süsinik pärineb biomassist ning mida kasutatakse fossiilse päritoluga CO₂ asendamiseks kaubanduslike toodete tootmisel ja teenuste osutamisel enne 1. jaanuari 2036.“

c) punkt 18 asendatakse järgmisega:

„18. Punktis 17 osutatud arvutuse tegemisel on jagatavad heitkogused $e_{cc} + e_l + e_{sca} +$ heitkoguste e_p, e_{id}, e_{ccs} ja e_{ccr} see osa, mis on tekkinud protsessi selle etapi eel ja ajal, mil valmib kaassaadus. Kui kaassaadustele on juba omistatud heitkoguseid olustusükli protsessi varasemas etapis, kasutatakse kõnealuse heitkoguste summa asemel seda osa heitkogustest, mis on kütuse vahesaadusele omistatud protsessi viimases asjaomases etapis. Biokütuste ja vedelate biokütuste puhul võetakse selle arvutuse tegemisel arvesse kõik kaassaadused, mis ei kuulu punkti 17 kohaldamisalasse.

Negatiivse energiasisaldusega kaassaaduste energiasisalduse väärtuseks võetakse selle arvutuse puhul null.

Üldjuhul loetakse jäätmete ja jääkide, sealhulgas kõigi IX lisa loetletud jäätmete ja jääkide olusringi jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused kuni kõnealuste materjalide kogumiseni võrdseks nulliga, olenemata sellest, kas need töödeldakse vahesaadusteks enne lõppsaaduseks muutmist.

Rafineerimistehastes toodetud biomasskütuste puhul on punktis 17 osutatud arvutuse tegemisel analüüsiüksuseks rafineerimistehas, v.a töötlemiseseadme ja põletuskatla või koostootmiseseadme sellise kombinatsiooni puhul, kus põletuskatel või koostootmiseseade toodab soojus- ja/või elektrienergiat töötlemiseseadme jaoks.“

6) VI lisa B osa muudetakse järgmiselt:

a) punkt 6 asendatakse järgmisega:

„6. Punkti 1 alapunktis a osutatud arvutuse tegemisel võetakse arvesse kasvuhoonegaaside heite vähenemist, mis saavutatakse põllumajanduse parema juhtimisega (e_{sca}), näiteks üleminekuga vähendatud mullaharimisele või otsekülvile, täiustatud põllumajanduskultuuridele ja paremale külvikorrasüsteemile, vahekultuuride kasutamisele koos põllumajanduskultuuride jääkide käitlemisega ja orgaanilise mullaparandusaine (näiteks kompost ja kääritatud sõnnik) kasutamisele, kuid ainult juhul, kui see ei ohusta elurikkust. Lisaks esitatakse usaldusväärsed ja kontrollitavad tõendid, et asjaomase tooraine kasvatamise ajal on mulla süsinikusisaldus suurenenud või et on mõistlik eeldada, et see on suurenenud; seejuures võetakse arvesse heidet, mis tuleneb väetiste ja herbitsiidide kasutamise suurenemisest sellise viljeluse ajal (*).

(*) Selliseks tõendiks võivad olla mulla süsinikusisalduse mõõtmise andmed, mille saamiseks võib teha esimese mõõtmise enne viljelust ja järgnevad mõõtmised mitme aasta pikkuste korrapäraste ajavahemike järel. Sellisel juhul hinnatakse enne teise mõõtmise tulemuste saamist mulla süsinikusisalduse suurenemist representatiivsete katsete või mulla modelleerimise alusel. Teisest mõõtmisest alates tehakse mulla süsinikusisalduse võimalik suurendamine ja selle ulatus kindlaks mõõtmistulemuste põhjal.“;

b) punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15. CO₂ kogumisest ja asendamisest tulenev heite vähenemine (e_{ccr}) peab olema otse seotud selle biomasskütuse tootmisega, millele see omistatakse, ja piirduma CO₂ kogumise kaudu välditud heitega, mille puhul süsinik pärineb biomassist ning mida kasutatakse fossiilse päritoluga CO₂ asendamiseks kaubanduslike toodete tootmisel ja teenuste osutamisel enne 1. jaanuari 2036.“;

c) punkt 18 asendatakse järgmisega:

„18. Punktis 17 osutatud arvutuse tegemisel on jagatavad heitkogused $e_{ec} + e_l + e_{sca} +$ heitkoguste e_p, e_{ld}, e_{ccs} ja e_{ccr} see osa, mis on tekkinud protsessi selle etapi eel ja ajal, mil valmib kaassaadus. Kui kaassaadustele on juba omistatud heitkoguseid olelusringi protsessi varasemas etapis, kasutatakse kõnealuse heitkoguste summa asemel seda osa heitkogustest, mis on kütuse vahesaadusele omistatud protsessi viimases asjaomases etapis.

Biogaasi ja biometaanii puhul võetakse selle arvutuse tegemisel arvesse kõik kaassaadused, mis ei kuulu punkti 17 kohaldamisalasse. Negatiivse energiasisaldusega kaassaaduste energiasisalduse väärtuseks võetakse selle arvutuse puhul null.

Üldjuhul loetakse jäätmete ja jääkide, sealhulgas kõigi IX lisa loetletud jäätmete ja jääkide olelusringi jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused kuni kõnealuste materjalide kogumiseni võrdseks nulliga, olenemata sellest, kas need töödeldakse vahesaadusteks enne lõppsaaduseks muutmist.

Rafineerimistehastes toodetud biomasskütuste puhul on punktis 17 osutatud arvutuse tegemisel analüüsiüksuseks rafineerimistehas, v.a töötlemisseadme ja põletuskatla või koostootmiseseadme sellise kombinatsiooni puhul, kus põletuskatel või koostootmiseseade toodab soojus- ja/või elektrienergiat töötlemisseadme jaoks.“

7) VII lisa asendatakse näitaja „ Q_{usable} “ määratluses viide artikli 7 lõikele 4 viitega artikli 7 lõikele 3.

8) IX lisa muudetakse järgmiselt:

a) A osa sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„Lähteained transpordis kasutatava biogaasi ja täiustatud biokütuste tootmiseks:“;

b) B osa sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„Biokütuste ja transpordis kasutatava biogaasi tootmiseks kasutatavad lähteained, mille panus artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud eesmärkide saavutamisse on piiratud järgmisega:“.

II LISA

Direktiivi 98/70/EÜ I, II, IV ja V lisa muudetakse järgmiselt.

1) I lisa muudetakse järgmiselt:

a) joonealune märkus 1 asendatakse järgmisega:

„⁽¹⁾ Kasutatakse standardis EN 228:2012+A1:2017 kindlaks määratud katsemeetodeid. Liikmesriigid võivad vastu võtta EN 228:2012+A1:2017 asendusstandardis kindlaks määratud analüüsimeetodi, kui on võimalik tõendada, et sellega tagatakse vähemalt sama mõõtetäpsus ja kordustäpsus kui asendatava analüüsimeetodiga.“;

b) joonealune märkus 2 asendatakse järgmisega:

„⁽²⁾ Spetsifikatsioonis esitatud väärtused on tegelikud väärtused. Nende piirväärtuste kindlaksmääramisel on kasutatud dokumendi EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 „Petroleum and related products – Precision or measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test“ („Naftatooted ja samaväärsed tooted. Mõõtemetodite ja tulemuste täpsus. 1. osa: Katsemeetoditega seoses olevate täpsusandmete piiritlemine“) kohaseid tingimusi ning miinimumväärtuse kindlaksmääramisel on arvesse võetud 2R suurust minimaalset erinevust nullist (R = korratavus). Konkreetsete mõõtmiste tulemusi tõlgendatakse standardis EN ISO 4259-2:2017/A1:2019 kirjeldatud kriteeriumide põhjal.“;

c) joonealune märkus 6 asendatakse järgmisega:

„⁽⁶⁾ Muud monoalkoholid ja eetrid, mille keemise lõpptemperatuur ei ole kõrgem standardis EN 228:2012 +A1:2017 kindlaks määratud keemise lõpptemperatuurist.“

2) II lisa muudetakse järgmiselt:

a) tabeli viimases reas „Rasvhappe metüülestriite sisaldus – EN 14078“ asendatakse viimase veeru „Piirväärtused“ alaveerus „Maksimaalne“ esitatud väärtus „7,0“ väärtusega „10,0“;

b) joonealune märkus 1 asendatakse järgmisega:

„⁽¹⁾ Kasutatakse standardis EN 590:2013+A1:2017 kindlaks määratud katsemeetodeid. Liikmesriigid võivad vastu võtta EN 590:2013+A1:2017 asendusstandardis kindlaks määratud analüüsimeetodi, kui on võimalik tõendada, et sellega tagatakse vähemalt sama mõõtetäpsus ja kordustäpsus kui asendatava analüüsimeetodiga.“;

c) joonealune märkus 2 asendatakse järgmisega:

„⁽²⁾ Spetsifikatsioonis esitatud väärtused on tegelikud väärtused. Nende piirväärtuste kindlaksmääramisel on kasutatud dokumendi EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 „Petroleum and related products – Precision or measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test“ („Naftatooted ja samaväärsed tooted. Mõõtemetodite ja tulemuste täpsus. 1. osa: Katsemeetoditega seoses olevate täpsusandmete piiritlemine“) kohaseid tingimusi ning miinimumväärtuse kindlaksmääramisel on arvesse võetud 2R suurust minimaalset erinevust nullist (R = korratavus). Konkreetsete mõõtmiste tulemusi tõlgendatakse standardis EN ISO 4259-2:2017/A1:2019 kirjeldatud kriteeriumide põhjal.“

3) IV ja V lisa jäetakse välja.